

ผลการศึกษา

การศึกษาทางอนุกรมวิธานของปูปอร์ทูนิดในประเทศไทยครั้งนี้ ทำการเก็บและวิเคราะห์ตัวอย่างทั้งหมด 1,180 ตัว เพื่อนำมาศึกษาถึงลักษณะทางสัณฐานวิทยาและลวดลายสี พบปูปอร์ทูนิด 3 สับแฟมิส 7 สปีชีส์ และ 42 สปีชีส์ ดังนี้

สับแฟมิส Podophthalminae พบ 1 สปีชีส์ ได้แก่

สปีชีส์ *Podophthalmus* พบ 1 สปีชีส์

สับแฟมิส Caphyrinae พบ 1 สปีชีส์ ได้แก่

สปีชีส์ *Lissocarcinus* พบ 1 สปีชีส์

สับแฟมิส Portuninae พบ 5 สปีชีส์ ได้แก่

สปีชีส์ *Lupocyclus* พบ 1 สปีชีส์

สปีชีส์ *Portunus* พบ 15 สปีชีส์

สปีชีส์ *Scylla* พบ 2 สปีชีส์

สปีชีส์ *Charybdis* พบ 13 สปีชีส์

สปีชีส์ *Thalamita* พบ 9 สปีชีส์

แฟมิส Portunidae Rafinesque, 1815

ลักษณะทั่วไป

กระดองแบนหรือโค้งนูนเล็กน้อย อาจมีบางสปีชีส์โค้งนูนมากและมีความกว้างมากกว่าความยาว กระดองส่วนหน้ามักมีลักษณะเป็นแฉ่งยื่นหรือหนามหรือพู ซึ่งมีลักษณะรูปร่างแตกต่างกัน บริเวณต่าง ๆ บนกระดองไม่ชัดเจน ขอบด้านข้างกระดองส่วนหน้ามีแฉ่งยื่นแหลมจำนวน 2 ถึง 9 อัน หนวดคู่ที่ 1 พับตามขวางหรือแนวเฉียงอยู่ใต้กระดองส่วนหน้า เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเรียวยาว ช่องปากมีลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมและมีความกว้างมากกว่าความยาว ขาเดินคู่สุดท้าย

แม่แบบแบบใบพายเพื่อช่วยในการว่ายน้ำ

แฟมิลี Portunidae แยกได้เป็น 6 สับแฟมิลี คือ สับแฟมิลี Podophthalminae Borradaile, 1900; Carcinae Alcock, 1899; Catoptrinae Borradaile, 1907; Portuninae Alcock, 1899; Caphyrinae Alcock, 1899 และ Macropipinae, 1899

คีย์สับแฟมิลีของปูแฟมิลี Portunidae

1. ก้านตามีความยาวมาก.....Podophthalminae
ก้านตามีความยาวปกติ 2

2. กระจดองกว้าง ขอบกระจดองทั้งสองข้างโค้ง หนวดอยู่ใน
เบ้าตา.....Catoptrinae
กระจดองกว้าง ขอบของกระจดองไม่โค้ง หนวดอยู่นอก
เบ้าตา.....3

3. ก้ามและขายาว 4
ก้ามและขาสั้น.....Caphyrinae

4. ก้ามยาวกว่าขาทุกคู่ กระจดองกว้าง.....Portuninae
ก้ามยาวเท่าขาคู่แรก กระจดองแคบ.....5

5. ขาคู่สุดท้ายลักษณะแหลม ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคน หนวดอยู่
นอกเบ้าตา.....Carieininae
ขาคู่สุดท้ายลักษณะใบพาย ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคน หนวดอยู่
นอกเบ้าตา.....Macropipinae

สำหรับการศึกษานุกรมวิธานปูปอร์ทูนิดในประเทศไทยครั้งนี้ พบ 3 สับแฟลสิ
คือ สับแฟลสิ Podophthalminae, Caphyrinae และ Portuninae ดังต่อไปนี้

สับแฟลสิ Podophthalminae Borrodaile, 1900

ลักษณะทั่วไป

ส่วนระหว่างตาแคบมากมีลักษณะเป็นรูปตัว T อยู่ระหว่างก้านตา ก้านตามีความยาว
มาก เบ้าตายาวเกือบตลอดความกว้างของกระดอง สับแฟลสินี้แบ่งได้ 2 สับแฟลสิ คือ สับแฟลสิ
Euphyllax ซึ่งพบบริเวณอเมริกากลาง และสับแฟลสิ *Podophthalmus* ซึ่งพบบริเวณอินโด-
แปซิฟิก ประเทศไทยพบสับแฟลสิ *Podophthalmus*

สับแฟลสิ *Podophthalmus* Lamarck, 1801

ลักษณะทั่วไป

ส่วนระหว่างตาแคบมาก มีลักษณะเป็นรูปตัว T อยู่ระหว่างก้านตา ก้านตาความ
ยาวมาก ผังอยู่ในเบ้าตาซึ่งยาวเกือบตลอดความกว้างของกระดอง พินข้างกระดองมี 2 คู่
คู่แรกเป็นพินเบ้าตานอกมีขนาดใหญ่ และคู่ที่ 2 มีขนาดเล็ก กระดองเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีความ
กว้างมากกว่าความยาวประมาณ 2 เท่า พบ 1 สับแฟลสิ คือ *Podophthalmus vigil*
(Fabricius, 1798)

Podophthalmus vigil (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 20 แผนภาพที่ 1 รูปที่ 1)

- Podophthalmus vigil* Rathbun, 1910 a. Danish Exped. to Siam 1849-1900, p. 66.
- Podophthalmus vigil* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 427.
- Podophthalmus vigil* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 137, fig. 2 a.
- Podophthalmus vigil* Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped., 6: 179.
- Podophthalmus vigil* Blanco and Lopes, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol. Dept. Agr. Nat. Res., Manila, p. 3.
- Podophthalmus vigil* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 126, pl. 65, fig. 2.
- Podophthalmus vigil* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 21-22., fig. 32.
- Podophthalmus vigil* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 71.
- Podophthalmus vigil* Campbell and Stephenson, 1970. Mem. Queensland Mus., 15 (4): 270.
- Podophthalmus vigil* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol Sci. Chulalongkorn Univ., Bangkok, p. 32.

Podophthalmus vigil

พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 133, แผ่นที่ 19
หมายเลข 125, 126.

Podophthalmus vigil

ล่มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 104,
แผ่นที่ 7 ภาพที่ 2.

Podophthalmus vigil

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 108, ภาพที่ 13
หมายเลข 40.

Podophthalmus vigil

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 202,
แผ่นภาพที่ 21 ภาพที่ 4.

ชื่อไทย ปูเรดาห์ ปูตายาว

ชื่ออังกฤษ Red crab, Long-eyed swimming crab

ลักษณะเด่น

ก้านตาวาวมาก ส่วนระหว่างตาแคบเป็นรูปตัว T กระดองมีความกว้างมากกว่า
ความยาวประมาณ 2.5 เท่า เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ฟันข้างกระดอง 2 ซี่ ซี่แรกเป็นฟัน
เขี้ยวตอก มีลักษณะเป็นหนามแหลมและมีขนาดใหญ่ ซี่ที่ 2 เป็นหนามแหลมและมีขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

ก้านตายาวมากฝังอยู่ในเบ้าตาซึ่งมีความยาวเกือบตลอดความกว้างของกระดอง
พื้นที่ระหว่างตาแคบเป็นรูปตัว T หนวดคู่ที่ 2 ยื่นมาจากเบ้าตา ปลายค้ำปากคู่ที่ 3 มีมุมบน
ด้านนอกโค้งกลม

กระดองกว้างแบน มีความกว้างประมาณ 2 เท่าของความยาวกระดอง ผิวกระดอง
เรียบเป็นมัน แต่มีตุ่มเล็ก ๆ กระจายเป็นเส้นที่บริเวณเบ้าตา เส้นเหนือเหงือกส่วนหน้าและเส้น
เหนือเหงือกส่วนกลาง ลักษณะเส้นเป็นตุ่มไม่เรียงต่อเป็นเส้นเดี่ยว ขอบกระดองเรียบมีหนาม
หรือฟัน 2 อันที่ด้านข้างมีขนาดใหญ่และเล็กอย่างละ 1 อัน

ก้ามเรียวยาว ขอบบนแขนมีหนามแหลม 3 อัน ขอบล่างแขนมีหนาม 2 อัน ข้อมือ
ด้านในมีหนามขนาดใหญ่ 1 อัน และด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน มือมีตุ่มเป็นสันยาวที่ผิว
ด้านนอก 1 สัน และด้านบนมือ 2 สัน ผิวมือด้านล่างมีตุ่มเป็นแถว มือมีหนาม 2 อันตรงรอยต่อ
กับข้อมือ 1 อัน และรอยต่อใกล้นิ้ว 1 อัน นิ้วสั้นกว่ามือ ปลายนิ้วแหลมโค้งงอแบบตาขอ ฟัน
ขบกันสนิท

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ผิวเรียบ ปล้อง propodus และ dactylus มีขนสั้น
ที่ขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 ผิวเรียบ ขอบล่างของ merus มีหนามแหลม 1 อัน

ท้องเพศผู้ปล้องที่ 6 มีความกว้างมากกว่าความยาว ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยม
ยอดแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 รูปร่างกว้างและโค้งเรียวยาว ส่วนปลายเรียวแหลมชี้ตรง
 ผนังด้านนอกมีหนามสั้นมาก อาจดูเหมือนตุ่มเรียงเป็นแถวจากปลายมาถึงประมาณครึ่งของ
 ความยาว

ลวดลายสี กระดองมีสีเขียวเข้ม ปลายก้ามและขามีสีม่วงในเพศผู้ และสีเหลือง
 ในเพศเมีย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่อำเภอกันตัง
 จังหวัดตรัง เพศผู้ Coll. No. 0003

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 103 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 42 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 33 - 115 มิลลิเมตร

เพศเมีย 45 - 110 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อุ้มพร 1FOV., สุราษฎร์ธานี 2M 1F, อำเภอกันตัง ตรัง 1M 1F, ปัตตานี 2M
 2F 2 FOV., สงขลา 1M 3F, ภูเก็ต 1M 1F, ชลบุรี 2M 1F, ตราด 1M 2F, ระนอง 1F
 การกระจาย

มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย ฮาวาย มหาสมุทรอินเดีย และทะเลแดง

สับแฟลลิส Caphyrinae Alcock, 1899

ลักษณะทั่วไป

กระดองมีความกว้างเล็กน้อย ส่วนหน้ากว้าง ก้านตายาวปกติตั้งแต่ 0.5 - 1.0 เซนติเมตร เส้นหมวดแยกออกจากช่องเบ้าตาอย่างสมบูรณ์ พินข้างกระดอง 4 - 5 คู่ ก้ามและขาสั้น ขาคู่ที่ 5 มีปลายแหลมแบบขอ (ชนิด *Caphyra*) หรือแผ่แบนแบบใบพาย (ชนิด *Lissocarcinus*)

สับแฟลลิสนี้แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ ชนิด *Caphyra* Guérin, 1832 และชนิด *Lissocarcinus* Adams & White, 1848 สำหรับการศึกษาค้างนี้พบ 1 ชนิด คือ ชนิด *Lissocarcinus*

ชนิด *Lissocarcinus* Adams & White, 1848

ลักษณะทั่วไป

กระดองมีความกว้างเกือบเท่าความยาว ผิวเรียบหรือมีสันตามขวางจำนวนหนึ่ง สอง หรือหลาย ๆ สัน สันตามขวางมักจะอยู่เฉพาะส่วนหน้าของกระดอง ยกเว้นลัสปีลัส *Lissocarcinus arkati* ซึ่งจะมีสันที่ส่วนท้ายของกระดองด้วย

ส่วนหน้าของกระดองยื่นเลยสันเบ้าตาในชัดเจน มีลักษณะเป็นพูซึ่งมีความกว้างมาก ฐานหมวดแคบ เส้นหมวดแยกจากเบ้าตาสมบูรณ์ เบ้าตามีรอยแบ่งสองรอย พินข้างกระดอง 5 พู หรือ 5 คู่ ซึ่งรวมเบ้าตานอกด้วย ด้านท้ายกระดองค่อนข้างตรงหรือเว้าเข้า ก้ามมีขนาดสั้นแต่ยาวกว่าและอ้วนกว่ารยางค์ขาเล็กน้อย แขนสั้น ผิวเรียบหรือมีหนามชัดเจน ข้อมือด้านในเป็นหนาม มือมีผิวขรุขระ นิ้วอ้วนและสั้นกว่ามือ ขาเดินมีขนาดเท่ากัน สันกว่า ก้าม ขาคู่สุดท้ายมี propodus และ dactylus เป็นใบพาย ส่วนท้องมี 5 ปล้อง ซึ่งปล้องที่ 3 - 5 เชื่อมต่อกัน การแพร่กระจายพบทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก ชนิดนี้มี 8 ลัสปีลัส

การศึกษาค้างนี้พบ 1 ลัสปีลัส คือ *Lissocarcinus arkati* Kemp, 1923

Lissocarcinus arkati Kemp, 1923

(ภาพที่ 21, แผ่นภาพที่ 1 รูปที่ 2)

- Lissocarcinus arkati* Kemp, 1923. Rec. Indian Mus., 25: 405-408, pl. 10, fig. 1.
- Lissocarcinus arkati* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 381.
- Lissocarcinus arkati* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39c³: 7.
- Lissocarcinus arkati* Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 6-7.
- Lissocarcinus arkati* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 329.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองแคบ ขอบด้านหน้าแบ่งเป็น 2 พู กว้างมาก สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็กอยู่ต่ำกว่าขอบด้านหน้า เบ้าตากว้าง ฟันข้างกระดอง 5 ซี่ ปลายแหลมและปลายซี่ไปด้านหน้า ขอบท้ายกระดองค่อนข้างตรง ส่วนหลังกระดองค่อนข้างตรงและตรงกลางเว้าเข้าหาตัวเล็กน้อย กระดองมีสันบนกระดองมากมายตั้งแต่ขอบหน้ากระดองจนถึงท้ายกระดอง ซึ่งในสันมีขนสั้นเรียงเป็นแถว ก้ามสั้นและมีสันเล็ก ๆ ตามขวางขรุขระ ขาเดินมีขนาดสั้นกว่าก้าม ขาคู่สุดท้ายมี propodus และ dactylus เป็นรูปไข่ ลำตัวสีชมพูปนส้ม สันสีแดงและขนในสันเป็นสีส้ม

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้าเป็นสันกว้าง 2 พู มีความกว้างน้อยกว่า 1 ใน 3 ของความกว้าง กระดองเล็กน้อย กระดองส่วนหน้ายื่นออกไปด้านหน้าสูงกว่า เบ้าตาใน สันเบ้าตาในเป็นมุมแหลมแคบมาก เบ้าตาโค้งกว้างมีรอยบาก 1 รอย หนวดคู่ที่ 2 สั้น เส้นหนวดแยกออกจาก เบ้าตาอย่างสมบูรณ์ ฐานหนวดแคบเป็นสันต่ำ

กระดองค่อนข้างกลม มีความกว้างมากกว่าความยาวกระดองประมาณ 1/5 เท่า กระดองส่วนหน้าโค้งมน ส่วนหลังกระดองค่อนข้างตรง ตรงโคนขาคู่ที่ 5 เว้าเข้าและเป็นมุมแหลมยื่นออกทั้งสองข้าง ขอบหลังกระดองเป็นคลื่นตรงกลางเว้าเข้าหากกระดอง (เพคัมเบียมีไข่) พื้นข้างกระดองเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายยื่นออกด้านหน้า 5 คู่ ปลายท้ายมีขนาดเล็กที่สุด ผิวกระดองเป็นร่องตามขวางตลอดตั้งแต่กระดองส่วนหน้าถึงกระดองส่วนหลัง ลักษณะสันหรือร่องตามขวางนี้เป็นร่องตื้นมีขนสั้น เรียงเป็นแถวตลอดแนว สัน ที่กระดองส่วนหน้า เป็นสันยาวต่อเนื่องกันจรดพื้นข้างกระดอง และเส้นสั้น ๆ ที่กระดองส่วนหลัง บริเวณเหนือหัวใจลักษณะ สันเลื่อนกลางลง

ก้ามหนีบขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ก้ามมีความยาวมากกว่าขาเดินเล็กน้อย ผิวทั้งด้านบนและด้านล่างเต็มไปด้วยสันสั้น ๆ ซึ่งเรียงเป็นแถวเช่นเดียวกับกระดอง มีหนามบนก้ามแต่ไม่เด่นชัด แขนมีหนาม 1 - 2 อัน ข้อมือด้านในเป็นหนามสั้น ๆ 1 อัน ผิวข้อมือด้านนอกขรุขระเนื่องจากมีสันมากมาย มืออ้วนมีผิวนอกและผิวด้านในเต็มไปด้วยสันตามขวางเช่นกัน มีตุ่มกลม 1 - 2 แถว และหนามที่เล็ก ๆ มากมาย มีสันต่ำ ๆ ที่ฐานของนิ้วตาย นิ้วมีฟันกลม ๆ 5 - 7 อันที่โคนนิ้ว และที่ส่วนปลายเป็นฟันแหลมรูปตัว V เรียงกันเป็นแถว นิ้วมีร่อง 6 ร่อง

ขาเดิน 3 คู่ ขนาดสั้นกว่าก้าม ผิวเกลี้ยง merus ยาวมาก propodus เป็นรูปสี่เหลี่ยม มีสัน 2 สันคู่กันซึ่งมีแถวของขนสั้น ๆ 2 แถว dactylus ปลายแหลมมีร่องยาว

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้างประมาณ 1/2 เท่า มีขนสั้นที่ขอบนอก propodus และ dactylus เป็นรูปไข่และยาวรี มีแผงขนสั้นที่ขอบล่าง

ลวดลายสี ล้ำตัวเป็นสีชมพูปนส้ม สันหรือร่องตามขวางตลอดทั้งตัว เป็นสีแดงสด
 ขนสั้น ๆ ที่เรียงในร่องเป็นสีส้ม ท้องมีเป็นสีขาว ปลายนิวส์ดำ ส่วนอกและท้องเป็นสีชมพู
 ปนส้ม

ตัวอย่างที่ไว้ศึกษา เก็บจากเรือประมงขนาดใหญ่ ขึ้นที่อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
 เพศเมียมีไข่ Coll. No. 1179

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 22 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 19 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อำเภอสิชล นครศรีธรรมราช 1F 1FOV.

การกระจาย

เกาะญี่ปุ่น เกาะฮ่องกง และแชนด์ไฮด์ อินเดีย

สับแฟมิลี Portuninae Alcock, 1899

ลักษณะทั่วไป

กระดองแบนหรือมนเล็กน้อย มีความกว้างมากกว่าความยาว ทุกสปีชีส์มีขาคู่ที่ 5
 แบนแบบใบพาย จำนวนฟันข้างกระดองตั้งแต่ 5 - 9 คู่ รวมทั้งฟันเขี้ยวหน้าอกด้วย ปล้องฐาน
 ของหนวดคู่ที่ 2 กว้าง บางครั้งพบว่ามีลอนยื่นออกมาตรงมุมด้านนอกแล้วปลาย เส้นหนวดคู่ที่ 2
 อารวมอยู่ในช่องเขี้ยว ขาเดินมีขนาดสั้นกว่าก้าม

สับแฟมิลีนี้แบ่งได้ 5 สปีชีส์ คือ สปีชีส์ *Lupocyclus* Adams & White, 1849
 สปีชีส์ *Portunus* Weber, 1795; สปีชีส์ *Scylla* de Haan, 1833; สปีชีส์ *Charybdis*
 de Haan, 1833 และสปีชีส์ *Thalamita* Latreille, 1829.

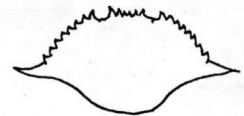
อัลลัสเตรอกีร์สันลของปูสับแฟดิส Portuninae ในประเทศไทย

1. พื้นข้างกระดอง 9 ซี่.....2
 พื้นข้างกระดองน้อยกว่า 9 ซี่.....4

2. กระดองรูปไข่ พื้นข้างกระดองขนาดไม่ล่ำมำเล่่มอ.....
 .....*Lupocyclus*
 กระดองรูปสี่เหลี่ยม พื้นข้างกระดองขนาดล่ำมำเล่่มอ.....
3

3. ก้ามเรียวยาว มือมีสันชัดเจน สันตามขวางบนกระดองชัดเจน
 .....*Portunus*
 ก้ามอ้วนพอง มือมีผิวเรียบสันไม่ชัดเจน สันตามขวางบน
 กระดองไม่ชัดเจน.....*Scylla*

4. พื้นข้างกระดอง 6 ซี่ (หรือมากกว่า 6 ซี่ แต่ไม่ถึง 9 ซี่)
 กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาวเล็กน้อย ฐานหนวดคู่
 ที่ 2 กว้าง.....*Charybdis*
 พื้นข้างกระดอง 5 ซี่ กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาว
 มาก ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้าง.....*Thalamita*

สันล *Lupocyclus* Adams & White, 1849

ลักษณะทั่วไป

กระดองกลมมนมาก มีสันตามขวางทั้งด้านหน้าและด้านท้ายกระดอง พื้นข้างกระดอง
 มี 9 ซี่ มีขนาดไม่ล่ำมำเล่่มอ ขอบบนแขนมีหนามแหลม มือเรียวยาวและมีหนามยาว พบ
 1 สปีชีส์ คือ *Lupocyclus rotundatus* Adams & White, 1849

Lupocyclus rotundatus Adams & White, 1849

(ภาพที่ 22, แผ่นภาพที่ 1 รูปที่ 3)

- Lupocyclus rotundatus* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 382.
- Lupocyclus rotundatus* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 98, fig. 1.
- Lupocyclus rotundatus* Gordon, 1938. Bull. Raffles Mus., Singapore, 14: 175.
- Lupocyclus rotundatus* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr. 39 C³: 11.
- Lupocyclus rotundatus* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 111, fig. 3B.
- Lupocyclus rotundatus* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 119-120, pl. 58, fig. 3.
- Lupocyclus rotundatus* Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 15.
- Lupocyclus rotundatus* พยอม, 2525. วิทยานพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 133, แผ่นที่ 19 หมายเลข 123, 124.
- Lupocyclus rotundatus* คู่ภผล, 2527. วิทยานพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 203, แผ่นภาพที่ 21 ภาพที่ 3.

ชื่อไทย ปุ่ม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองค่อนข้างกลม ผิวกระดองนูนและมีหย่อมของตุ่มเป็นสัน พื้นข้างกระดอง 9 ซี่ ขนาดไม่สม่ำเสมอ ก้ามและขาเดินเรียวยาว ลวดลายสีที่เด่นชัดคือ แถบสีแดงตรงกลางกระดอง ที่ก้ามและขาทุกคู่มีแถบสีขาวสลับสีแดง

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 4 ซี่ คู่กลางยื่นเลยคู่ข้างใต้ด้านหน้า เบ้าตาสีดำมีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ระหว่างข้อหนวดมีขนเล็ก ๆ ข้อละ 2 เส้น ตาโต ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคบมาก

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกโค้งมน

กระดองมีขนอ่อนปกคลุม ผิวกระดองเต็มไปด้วยตุ่มเล็ก ๆ เป็นแนวสันตามขวางและเป็นหย่อม มีสันตามขวางที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน เหนือกระเพาะตอนกลาง และเหนือเหงือกส่วนหน้า สำหรับหย่อมตุ่มมีที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบนและเหนือกระเพาะตอนกลาง เหนือเหงือกส่วนหน้าและส่วนกลาง และบริเวณเหนือหัวใจ มุมกระดองด้านหลังกลมมน

ก้ามเรียวยาว ขอบบนแขนมีหนาม 5 อัน และขอบแขนด้านหลังมีหนาม 2 อัน ข้อมือมีหนามขนาดใหญ่ด้านใน 1 อัน และหนามขนาดเล็กด้านนอก 1 อัน มือเรียวยาวมีหนามด้านบน 3 อัน ลักษณะหนามแหลมและยาวปลายงอนขึ้นเล็กน้อย นิ้วเรียวยาวปลายนิ้วโค้งเข้าหาตัว

ขาเดินเรียวยาว ขาคู่ที่ 5 ปล้อง merus ยาว และมีขอบล่างเป็นหนามแหลม 1 อัน ขอบล่างของปล้อง dactylus เรียบ ปล้องทั้งสองนี้มีขนสั้นเรียงเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ปล้องที่ 3 มีสันเรียบสันตามขวาง 1 สัน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 รูปร่างเรียวยาว ตั้งขึ้นและโค้งเล็กน้อย ปลายแหลมเล็ก มีขนสั้นหรือตุ่มเล็ก ๆ ที่ส่วนปลาย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากหน้าสิก ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมงจังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0445

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 32 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 29 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

จันทบุรี 1F, อ่าเกอิลีล นครศรีธรรมราช 1 FOV., ปัตตานี 1M

การกระจาย

ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และทะเลอันดามัน

ชนิด *Portunus Weber, 1795*

ลักษณะทั่วไป

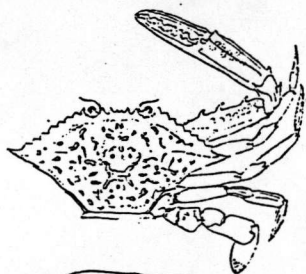
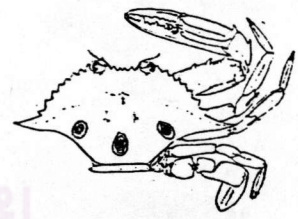
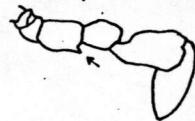
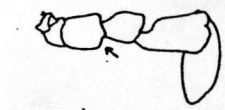
ก้นตายาวปกติ กระดองกว้างแบน พันข้างกระดองมี 9 คู่ รวมทั้งพินเบ้าตานอกด้วย พันข้างกระดองคู่ที่ 9 มักมีขนาดใหญ่และยาวกว่าคู่อื่น ก้ามเรียวยาว มีอัมสันเด่นชัด ขาเดินสั้นกว่าก้าม ขาคู่ที่ 5 แม่นแบบใบพาย

ในการจำแนกสปีชีส์ต่าง ๆ ใช้ลักษณะของมุมข้างกระดองด้านหลัง ขอบล่างด้านหลังของ merus ของขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านหลังแขน มุมบนด้านนอกของ merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 ขนาดของพินข้างกระดอง ลักษณะของพินระหว่างตา ลักษณะอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 และอาจใช้ลวดลายสีที่เด่นชัดประกอบการจำแนกได้เช่นกัน

การศึกษาครั้งนี้พบปูในชนิด *Portunus* จำนวน 15 สปีชีส์

อิลลัสเตรทคีย์ลึบซีลล์ของปูจันทน์ *Portunus* ในประเทศไทย

- 1. merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเรียบ หรือเป็นฟันเลื่อย 2
- merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเป็นหนามแหลม.....11

- 2. มุมข้างกระดองด้านหลังกลมมน.....3
- มุมข้างกระดองด้านหลัง เป็นเหลี่ยมหรือเป็นหนามแหลม.....7

- 3. merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกโค้งมน.....4
- merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกเป็นเหลี่ยมยื่นออกด้านข้าง.....6

- 4. ขอบล่างด้านหลังแขนไม่มีหนาม
merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเรียบ ท้ายกระดองมีจุดสีม่วงปนแดง ขอบสีขาวค่อนข้างกลม 3 จุด.....*Portunus sanguinolentus*
- ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม.....5

- 5. ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม 1 อัน
merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเรียบ กระดองมีสีเขียวปนฟ้า มีลายจุดหรือขีดสีขาวกระจายทั่วไป ผิวบนของก้ามและขาคู่ที่ 5 เป็นสีน้ำเงินปนเขียว มีลายเหมือนกระดอง ขาเดินมีสีฟ้าสลับไล่.....*Portunus pelagicus*
- ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม 2 อัน.....6

6. พันข้าง กระดองสี่เหลี่ยมใหญ่สุด

merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเรียบ กระดองมีขนอ่อนบางสี เขียวเข้ม ปกคลุมหนาแน่น ลวดลายเกิดจากตุ่มสี่เหลี่ยม เป็นหย่อมกระจายทั่ว กระดองในลักษณะสม่ำเสมอ ก้ามมีหนามแหลม มีลายตามยาวสี่เหลี่ยมสลับขาว.....

.....*Portunus gladiator*

merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเป็นฟันเลื่อย กระดองมีขนอ่อนสั้นสีน้ำตาลปกคลุมหนาแน่น ลวดลายเกิดจากตุ่มสี่เหลี่ยม เป็นหย่อมกระจายทั่ว กระดองในลักษณะสม่ำเสมอ ขาคู่ที่ 5 มีสี่เหลี่ยมปนแดงเข้มที่ปลาย dactylus.....

.....*Portunus argentatus*

merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบด้านหลังเป็นฟันเลื่อย กระดองมีขนอ่อนสั้นสีน้ำตาลอ่อนปกคลุมหนาแน่น ลวดลายเกิดจากตุ่มสีดำ ขมพู และม่วง เป็นหย่อมกระจายทั่ว กระดองในลักษณะสม่ำเสมอ ขาคู่ที่ 5 มีจุดสี่เหลี่ยมปนแดงที่ปลาย dactylus 1 จุด.....

.....*Portunus pseudoargentatus*

พันข้าง กระดองสี่เหลี่ยมท้ายมีขนาดเท่า หรือใหญ่กว่าสี่เหลี่ยมเล็กน้อย

กระดองมีส่วนนูนทั่วไป มีหย่อมของตุ่มสี่เหลี่ยมปนขมพูและจุดสีน้ำตาลและดำกระจายทั่วไปในลักษณะสม่ำเสมอ ขาเดินมีแถบสีดำตามขวาง propodus และ dactylus ของขาคู่ที่ 5 เป็นสีเหลือง และขอบล่างของ dactylus เป็นสี่เหลี่ยม...

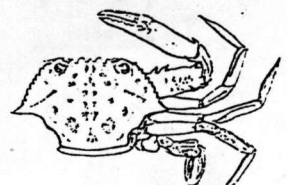
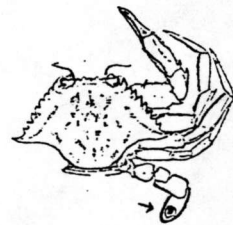
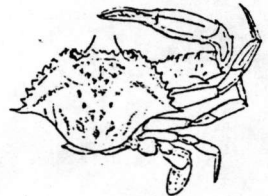
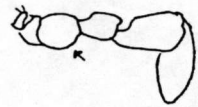
.....*Portunus granulatus*

7. มุมข้าง กระดองด้านหลัง เป็นเหลี่ยม

พื้นที่ระหว่างตาเป็นพู 3 พู กระดองนูนเล็กน้อยมีตุ่มเล็ก ๆ สีน้ำเงินปนเขียวกระจายในลักษณะสม่ำเสมอ ก้ามทรงกระบอก มีตุ่มสีน้ำเงินปนเขียวเข้ม นิ้วและปลายขาทุกคู่เป็นสีส้มแดง มีจุดสีดำที่โคนนิ้ว.....

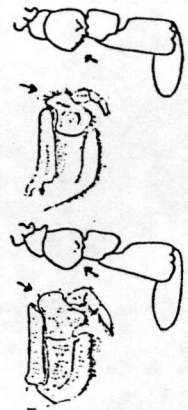
.....*Portunus tenuipes*

มุมข้าง กระดองด้านหลัง เป็นหนามโค้งงอนขึ้น.....8

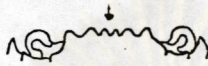

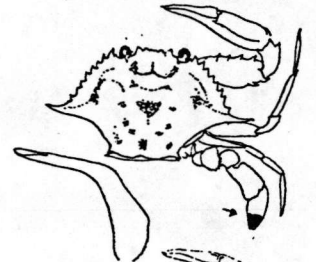
8. merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเป็นหิมเสื่อ merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกเป็นเหลี่ยมยื่นออกด้านข้าง.....9

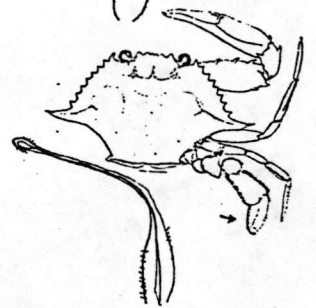
merus ของขาคู่ที่ 5 มีขอบล่างด้านหลังเรียบ merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกโค้งมน.....10

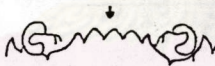
9. พื้นระหว่างตา 4 คู่

กระดองมีสีเขียวเข้มด้านบนน้ำตาล ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5 เป็นแถบสีดำ อวัยวะเพศคู่ที่ 1 ค่อนข้างอ้วนสั้น.....*Portunus hastatoides*

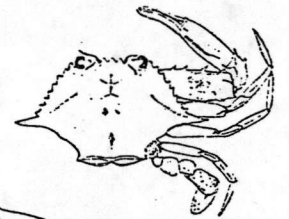

กระดองมีสีเขียวเข้มมาไล่ ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5 ไม่มีแถบสีดำ อวัยวะเพศคู่ที่ 1 เรียวยาวล้นปลายแบนและมีหนามเล็ก ๆ เรียงที่ขอบ.....*Portunus sp. I*

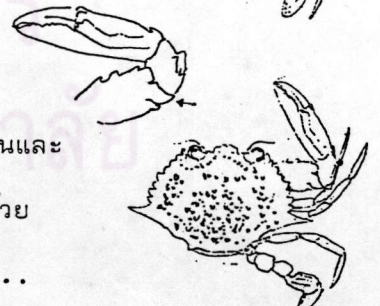
พื้นระหว่างตา 3 คู่

กระดองสีเขียวเข้มด้านบนน้ำตาลอ่อน มีจุดหรือขีดสีดำกระจายทั่วไป กระดองมีล้นนูนทั่วไป เป็นสัตว์ขนาดเล็ก.....*Portunus tweediei*

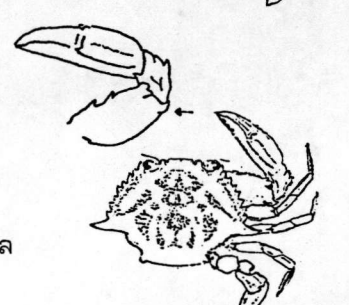
10. ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนามที่ 2 อัน

พื้นระหว่างตา 4 พูมีฐานทับกัน คู่กลางเห็นเป็นพูชัดเจนและยื่นเลยคู่ข้าง ตากลมโต ผิวกระดองมีล้นนูนเต็มไปด้วยปุ่มปมขรุขระมีจุดสีดำในพื้นสีน้ำตาลอ่อน.....*Portunus tuberculatus*

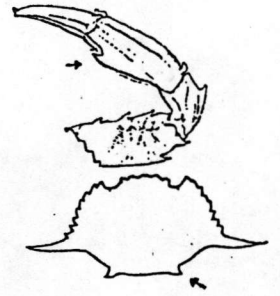
ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม 1 อัน

พื้นระหว่างตาเป็นรูปคลื่น อยู่ในระดับเดียวกัน ตาเล็ก ผิวกระดองมีล้นนูนเต็มไปด้วยปุ่มเล็ก สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาลเข้ม..... *Portunus brockii*

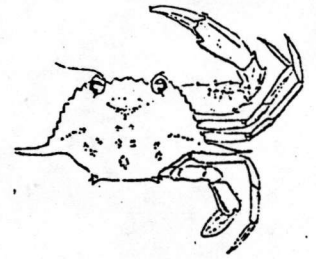

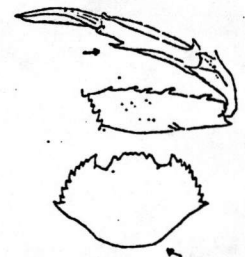
11. มีอ้วน มีหนาม 1 อันที่สันบนมือ มุมข้างกระดองด้านหลังเป็น
 หนามแหลมโค้งงอขึ้น

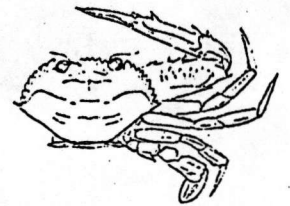
กระดองค่อนข้างกลมมน มีตุ่มสีส้มแดงกระจายทั่วไป พื้น
 ระหว่างตา 4 พู ซึ่งคู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้าง พื้นข้าง
 กระดองซี่ลวดท้ายยาวมาก ปลายซี่ออกด้านข้างค่อนข้าง
 ส่วนท้าย ขอบล่างของท้องปล้องที่ 3 เป็นพื้นเลื่อย.....
 .....*Portunus pulchricristatus*

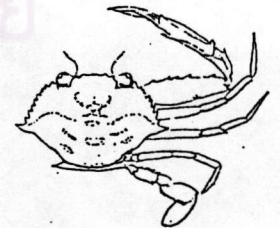
มือเรียวยาว มีหนาม 1 - 2 อันที่สันบนมือ กระดองค่อนข้าง
 กลมและมุมข้างด้านหลังกลมมน

กระดองมีสันตามขวางชัดเจนสีน้ำตาลส้ม พื้นระหว่างตา
 4 ซี่ คู่กลางยื่นเลยคู่ข้าง พื้นข้างกระดองซี่ลวดท้ายยาวกว่า
 ซี่อื่นเล็กน้อย ขอบบนแขนมีหนาม 4 อัน มือมีหนาม 3 อัน
 นิ้วงอนออกนอกลำตัว ปลายนิ้วและรยางค์ขาทุกคู่เป็นสีส้ม
 .....*Portunus gracilimanus*

กระดองมีสันตามขวางชัดเจนสีน้ำตาลปนดำ พื้นระหว่างตา
 ปลายมน 4 พู อยู่ระดับเดียวกัน พื้นข้างกระดองซี่ลวดท้าย
 ยาวกว่าซี่อื่นเล็กน้อย ขอบบนแขนมีหนาม 4 อัน มือมีหนาม
 1 อัน นิ้วงอนเข้าหาตัว ปลายนิ้วเป็นสีน้ำตาลอ่อน
 รยางค์ขาทุกคู่เป็นลายสีน้ำตาลตามขวาง.....
 .....*Portunus minutus*

Portunus sanguinolentus (Herbst, 1796)

(ภาพที่ 23, แผนภาพที่ 1 รูปที่ 4)

- Portunus sanguinolentus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 368.
- Portunus sanguinolentus* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900., p. 60.
- Portunus (Portunus) sanguinolentus* Shen, 1934. Hong Kong Nat., 2 (3): 34-36.
- Neptunus (Neptunus) sanguinolentus* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 387.
- Portunus (Portunus) sanguinolentus* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 100, figs. 2, 3.
- Neptunus (Neptunus) sanguinolentus* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool., 10 (2): 71.
- Portunus sanguinolentus* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 172.
- Neptunus (Neptunus) sanguinolentus* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 7.
- Portunus sanguinolentus* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 98-99.
- Portunus sanguinolentus* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1-2): 103.

- Portunus sanguinolentus* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 116.
- Portunus sanguinolentus* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 18-19.
- Portunus sanguinolentus* Campbell and Stephenson, 1970. Mem. Queensland Mus., 5 (4): 272.
- Portunus (Portunus) sanguinolentus* Lundoer, 1974. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull., Phuket, 4: 17.
- Portunus (Portunus) sanguilentunus* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, Tokyo, p. 338-339.
- Portunus sanguinolentus* พูลล้อย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 83, แผ่นภาพที่ 12 รูป 35, แผ่นภาพที่ 29 รูป 35, 36.
- Portunus sanguinolentus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.
- Portunus sanguinolentus* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 53, แผ่นที่ 14 หมายเลข 81, 82.
- Portunus sanguinolentus* ล้มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 99, แผ่นภาพที่ 6 ภาพที่ 1.

Portunus sanguinolentus

อุทิศ, 2526. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 142, 245,
แผ่นภาพที่ 16 ภาพที่ 2.

Portunus sanguinolentus

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11 หมายเลข 41.

Portunus sanguinolentus

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 191,
แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 3.

ชื่อไทย ปูดาว ปูล้ามจุด ปูม้าล้ามจุด

ชื่ออังกฤษ Blood-spotted swimming crab, Red-spotted swimming crab

ลักษณะเด่น

กระดองกว้างมาก ฟันข้างกระดอง 9 ซี่ ซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด
ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง ท้ายกระดองมีจุดสีแดงปนม่วงขอบสีขาว 3 จุดชัดเจน

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก 4 ซี่ คู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้าง
มาก แต่ละซี่ยู่ห่างกันชัดเจน หนามเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมเช่นเดียวกัน
เบ้าตารูปตัวยูกว้างมีรอยบาก 2 รอย

หนวดคู่ที่ 2 มีปลายเรียวเล็ก ฐานหนวดติดกับกระดองส่วนหน้าตรงกับหนามเบ้าตาใน
ฐานหนวดแคบ

merus ของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกโค้งมน

กระดองกว้างแบน ไม่มีขนปกคลุม แต่ผิวมีตุ่มละเอียดกระจายทั่วไป สันบนกระดองเกิดจากการเรียงตัวของตุ่มตามแนวขวาง 3 สัน คือ สันที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนหน้า เหนือกระเพาะตอนกลาง และเหนือเหงือกส่วนหน้า พื้นข้างกระดอง 9 ซี มีลักษณะคล้ายกบปัว ซีที่ 9 มีขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมเข้าไปด้านข้าง มุมกระดองด้านหลังกลมมน

ก้ามทั้งสี่มีขนาดใกล้เคียงกัน ขอบบนแขนมีหนาม 3 อัน และมีตุ่มกลมทั่วไป ขอบแขนด้านหลังไม่มีหนามแต่มีตุ่มและสันต่ำ ๆ ข้อมือด้านในมีหนามแหลมยาว 1 อัน ด้านนอกเป็นหนามสั้น 1 อัน มือมีสันด้านบน 3 สัน สันบนสุดมีหนามใกล้เคียงโคนนิ้ว 1 อัน ผิวข้อมือด้านในและด้านนอกมีสันยาว 1 สัน นิ้วมือยาวปลายนิ้วสับกัน

ขาคู่ที่ 5 มีขบล่างของ merus เป็นหนามเล็ก 1 อัน merus มีความกว้างเกือบเท่าความยาว ปล้อง propodus และ dactylus มีขนสั้นเป็นขบ

ท้องเพศผู้ ปล้องที่ 6 มีความยาวมากกว่าความกว้าง ปล้องที่ 3 ถึง 4 มีสันตามแนวขวางตลอดความกว้าง

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาวและโค้ง ปลายชี้ตรง ผิวด้านนอกมีหนามเรียงกันเป็นแถวเริ่มจากบริเวณกึ่งกลาง เมื่อใกล้ปลายหนามจะมีขนาดใหญ่ขึ้น ผิวด้านในมีหนามเรียงเป็นแถวเช่นกัน

ลวดลายสี กระดองมีสีเขียวเข้มมาปนสีน้ำตาล ท้ายกระดองมีจุดสีแดงปนม่วงขอบขาว 3 จุดชัดเจน ปลายก้ามหนีบสีม่วงแดง ขาทุกคู่มีปลายสีม่วงปนน้ำตาล

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากเรือประมงอวนกลางชายฝั่ง ขึ้นที่ท่าเจ้าฟ้า อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่ เพศผู้ Coll. No. 0696

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 102 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 43 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 71 - 105 มิลลิเมตร

เพศเมีย 68 - 158 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

กระบี่ 3M, บัดตาผี 1M, สัตูล 1M, นราริวาล 1M, เกาะพี 1M, ต่าบล
อ่างคิลลา ๑ลบูร 1F, เกาะบ้นหยี ฟังงา 1F, ระนอง 1M 1F, อ่าเกอกันตั้ง ตรง 4M 3F
1 FOV.

การกระจาย

ฮาวาย ทะเลจีน เกาะญี่ปุ่น ออลเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สังกา
ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย และอัฟริกาใต้

Portunus pelagicus (Linnaeus, 1766)

(ภาพที่ 24, แผ่นภาพที่ 2 รูปที่ 1)

- Neptunus pelagicus* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond.
(Zool.), 22: 69.
- Neptunus pelagicus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc.
Lond. Zool., 5 (2): 364.
- Neptunus pelagicus* Lanchester, 1900. Proc. Zool. Soc.
London, 2: 745.
- Portunus pelagicus* Rathbun, 1910. Danish Exped. to
Siam 1899-1900., p. 60.
- Portunus (Portunus) pelagicus* Shen, 1934. Hong Kong Nat., 2 (3):
37-38.
- Neptunus (Neptunus) pelagicus* Sakai, 1937. Studies on the Crabs
of Japan, Tokyo, p. 387-388.
- Neptunus (Neptunus) pelagicus* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus.,
13: 101.

- Neptunus (Neptunus) pelagicus* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 7.
- Portunus pelagicus* Holthuis and Gottlieb, 1958. Bull. Res. Counc. Israel. Zool., 70 (1-2): 92.
- Portunus pelagicus* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 96-98.
- Portunus pelagicus* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1-2): 103-104.
- Portunus pelagicus* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 617, pl. 55, 86.
- Portunus (Portunus) pelagicus* Serene, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 6.
- Portunus pelagicus* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 17.
- Portunus pelagicus* Campbell and Stephenson, 1970. Mem. Queensland Mus., 15 (4): 271.
- Portunus (Portunus) pelagicus* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas., p. 339.
- Portunus pelagicus* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 79, แผนภาพที่ 11, รูปที่ 33, แผนภาพที่ 28, รูป 33, 34.

- Portunus pelagicus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ., Bangkok, p. 32.
- Portunus pelagicus* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 121, แผ่นที่ 13, หมายเลข 77, 78.
- Portunus pelagicus* ส้มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 98, แผ่นภาพที่ 5 ภาพที่ 8.
- Portunus pelagicus* ชูศิลป์, 2526. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 140, แผ่นภาพที่ 16 ภาพที่ 1.
- Portunus pelagicus* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 102, ภาพที่ 10, หมายเลข 40.
- Portunus pelagicus* คู่ภณ, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 190, แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 2.

ชื่อไทย ปูม้า

ชื่ออังกฤษ Blue swimming crab

ลักษณะเด่น

กระดองแบนและกว้างมาก พื้นข้างกระดอง 9 ซี ซีสุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก 4 ซี แยกห่างจากกัน ผิวกระดองมีตุ่มเล็ก ๆ กระจายทั่วไป สีพื้นเป็นสีเขียวขี้ม้า มีลายสีขาวขอบสีฟ้าเป็นจุดหรือขีดกระจายทั่วไป รวมถึงที่ก้ามและขาคู่ที่ 5 บางปล้องด้วย ปลายขาเดินเป็นสีฟ้าสด มีแผงขนสีแดงทั้งขอบบนและขอบล่าง โคนนิ้วด้านในมีจุดสีแดงข้างละ 1 จุด ส่วนนอกสีขาวนวล ผิวเรียบ

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นหนามแหลม 4 ซี คู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ที่ 2 มาก และอยู่ในระดับต่ำกว่า หนามเบ้าตาในปลายมนเล็กน้อย เบ้าตาเป็นรูปตัวบ่วงกว้าง มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 สั้น ฐานหนวดมีขนาดใหญ่ติดกับเบ้าตาและอยู่ใต้หนามเบ้าตาใน

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีขอบบนด้านนอกโค้งมน

พื้นข้างกระดอง 9 ซี ซีแรกมีขนาดใหญ่ปลายแหลมยกขึ้น พื้นซีที่ 2 ถึง 8 มีขนาดใกล้เคียงกันและเล็กกว่าซีแรก ปลายแหลมยกขึ้นเช่นกัน ซีสุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง ขอบกระดองสอบเข้าสู่ส่วนหลัง และมีตุ่มเล็ก ๆ เรียงกันเป็นเส้นตลอดแนว เชื่อมต่อกับสันบนขอบกระดองส่วนหลังเป็นมุมโค้ง ผิวกระดองมีตุ่มเล็กกระจายเต็มกระดอง สันบนกระดองเกิดจากการเรียงของตุ่มขนาดเล็กที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งเป็นสันที่มีรอยแบ่งตรงกลาง 2 รอย ส่วนนูนบนกระดองมีที่บริเวณเหนือกระเพาะ บริเวณเหนือเหงือกทั้งสองข้าง และบริเวณเหนือหัวใจ

ก้ามมีลักษณะเรียวยาว ผิวเกลี้ยงกว่ากระดอง ขอบบนแขนมีหนามแหลมโค้งขนาดใหญ่ 3 อัน ขอบล่างเรียบ ด้านท้ายแขนใกล้ปลายข้อเป็นหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามยาว 1 อัน และด้านนอกเป็นหนามเล็ก 1 อัน มือด้านบนมีสันสูง 3 สัน ปลายสันใกล้โคนนิ้วเป็นหนามแหลม 2 อัน ผิวมือด้านในเป็นสันต่ำตามความยาว 1 สัน และผิวมือด้านนอก 2 สัน นิ้วเรียวยาว

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว propodus และ dactylus มีลักษณะแบน มีขนที่ขอบล่าง

ขาตู้ที่ 5 merus มีลักษณะอ้วนป้อม ความกว้างเกือบเท่ากับความยาว ขอบล่าง
เรียบ propodus และ dactylus แบน มีขนสั้นมากเรียงเป็นขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 6 มีความยาวมากกว่าความกว้าง ปล้องที่ 3
และ 4 มีสันคมพาดตามแนวขวาง

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว ปลายแหลมเล็กมาก มีหนามที่ปลายทั้งด้าน
นอกและด้านใน หนามสั้นมาก

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลางจากอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
เพศผู้ Coll. No. 0642

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	160	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	72	มิลลิเมตร
ความกว้างกระดองโดยประมาณ		
เพศผู้	85 - 160	มิลลิเมตร
เพศเมีย	59 - 150	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ชุมพร 1M 1F, ภูเก็ต 2M 2F 3 FOV., สุราษฎร์ธานี 2F, สงขลา 1M 1F,
เกาะลันตาใหญ่ ฟังงา 2M, เกาะลันตาน้อย ฟังงา 1M 1F, กระบี่ 3M 4F, สัตต 4F,
นราธิวาส 2M 1F, ระนอง 1M 1F, สมุทรปราการ 1F 1FOV., เกาะสีชัง ชลบุรี 1F,
ตำบลอ่างศิลา ชลบุรี 2M 2F, ระนอง 1M 1F, สมุทรสาคร 1M 1F, สมุทรสงคราม 1M 1F,
อำเภอกันตัง ตรัง 1F

การกระจาย

พบทั่วไปในแถบอินโด-แปซิฟิก จากทะเลแดง และอัฟริกาตะวันออก ตาฮิติ
ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และทะเลจีนใต้

Portunus gladiator Fabricius, 1798

(ภาพที่ 25, แผนภาพที่ 2 รูปที่ 2)

- Neptunus gladiator* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.), 22: 69-70.
- Neptunus gladiator* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 367.
- Portunus (Achelous) gladiator* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900., p. 60.
- Neptunus (Amphitrite) gladiator* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 390, fig. 3.
- Neptunus (Amphitrite) gladiator* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 101-103, fig. 2.
- Monomia gladiator* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 156.
- Portunus (Achelous) gladiator* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 172.
- Portunus gladiator* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 110-111.
- Portunus gladiator* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 118, pl. 57.
- Portunus (Achelous) gladiator* Serène, 1966. ASRCT, Bangkok, p. 7.
- Portunus gladiator* Stephenson and Rees, 1965. Rec. Aust. Mus., 27 (13): 293.
- Portunus (Monomia) gladiator* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.

Portunus gladiator

Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

Portunus gladiator

เล่มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 99, แผ่นภาพที่ 6 ภาพที่ 2.

Portunus gladiator

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 193, แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 5.

ชื่อไทย ปูลายม่วง ปูม้าลาย ปูม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีความกว้างมาก ผิวกระดองมีขนอ่อนสีเขียวเข้มปกคลุมหนาแน่น ส่วนนูนบนกระดองเกิดจากกลุ่มของตุ่มกลมเล็ก ๆ เป็นลวดลายสีม่วงทั้งกระดอง ขอบท้ายกระดองกลมมน ก้ามมีลายสีม่วงสลับสีขาวที่สัน หนาม และนิ้วมือ ขาทุกคู่มีลายตามยาวสีม่วงสลับสีขาวเช่นกัน

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นหนามแหลม 4 ซี่ ตู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้างและอยู่ระดับต่ำกว่า ระหว่างตุ่มกลางจะเห็นเป็นปุ่มแหลม 1 อันยื่นออกมาจากกระดองส่วนล่าง และเป็นส่วนของริมฝีปากที่ยื่นออกมา เบ้าตาโค้งเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย มีรอยหนึ่งยกมุมเป็นหนามแหลม ตากลมโต หนวดคู่ที่ 2 สั้นอยู่ชิดในเบ้าตา ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคบ ติดกับขอบเบ้าตาล่าง

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกของ merus เป็นเหลี่ยมชี้ออกด้านข้าง

กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาว ผิวปกคลุมด้วยขนอ่อนหนาแน่น มีตุ่มเล็ก ๆ กระจายทั่วไปเป็นกลุ่ม ๆ ได้แก่ บริเวณกระดองส่วนหน้า บริเวณเหนือกระเพาะตอนหน้า เหนือกระเพาะตอนกลางและตอนท้าย บริเวณเหนือหัวใจ บริเวณเหนือเหงือกส่วนกลางและส่วนท้าย ส่วนนอกมีตุ่มกระจายทั่วไป และมีขนปกคลุมเช่นกันโดยเฉพาะบริเวณขอบกระดองขนจะยาวมาก พื้นข้างกระดอง 9 ซี มีขนาดเล็กละเท่ากัน 8 ซี ซีที่ 9 มีขนาดใหญ่และยาวกว่าซีอื่น ปลายยื่นออกด้านข้าง ขอบท้ายกระดองกลมมน

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน มีขนปกคลุมสลับกับปุ่มปมและสันต่าง ๆ ขอบบนแขนมีหนาม 4 อัน ขอบล่างแขนมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามแหลมยาว 1 อัน และตรงข้อมือ 1 อัน นิ้วมือเรียวยาวโค้งเข้าหาตัว ปลายนิ้วสลับกันได้สนิท

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว propodus และ dactylus แขนเล็กน้อยคล้ายใบหอก มีขนสั้นปกคลุมที่ผิวด้านบน

ขาคู่ที่ 5 merus มีความกว้างเกือบเท่าความยาว ขอบล่างโค้งมนเรียบ ขอบด้านบนมีขนสั้นตลอดแนว propodus และ dactylus มีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม มีขนสั้นอ่อนปกคลุม ปล้องที่ 3, 4 และ 6 มีสันตามขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 6 มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบด้านข้างบริเวณต้นข้อเว้าเข้า ปลายข้อโป่งพองออก

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 รูปร่างกว้างปลายโค้ง ปลายยื่นออกเฉียงไปด้านหน้า ทั้งสองข้างซ้อนกัน ที่ขอบด้านนอกฐานมีหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาว ส่วนปลายเป็นหลุมคล้ายช้อน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพศผู้ Coll. No. 0480

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 88 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 51 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 44 - 92 มิลลิเมตร

เพศเมีย 45 - 50 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

สันทบุรี 2M 1 FOV., ระนอง 5M 1 FOV., ภูเก็ต 5M 1 FOV., อ่าวเภอกันตัง
ตรัง 7M 1 FOV., สงขลา 3F, ปัตตานี 2M 2F 6 FOV.

การกระจาย

ลังกา อินเดียน หมู่เกาะมะริด สุมาตรา นิวกินี สัน ญี่ปุ่น ฮองกง
ออสเตรเลีย ชายฝั่งตะวันออกของแอฟริกา และมหาสมุทรอินเดีย

Portunus argentatus (White, 1847)

(ภาพที่ 26, แผ่นภาพที่ 2 รูปที่ 3)

- Neptunus argentatus* Henderson, 1833. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 368.
- Neptunus (Amphitrite) argentatus* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 391.
- Monomia argentatus* Banard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 156-158.
- Portunus argentatus* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 13-14.
- Portunus (Monomia) argentatus* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.

- Portunus argentatus* Stephenson and Rees, 1968. Rec. Aust. Mus., 27 (13): 285.
- Portunus (Monomia) argentatus* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas., p. 341-342.
- Portunus argentatus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.
- Portunus argentatus* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 125, แผ่นที่ 15 หมายเลข 93, 94.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองกว้างมากกว่าความยาว ผิวกระดองมีขนอ่อนสีน้ำตาลปกคลุมทั่วไป ส่วนนูนบนกระดองเกิดจากกลุ่มของตุ่มกลมเล็ก ๆ กระดองทั่วไปเป็นลวดลายสีส้ม ขอบหลังกระดองกลมมน ก้ามและขาเดินทุกคู่มีขีดสีชมพูเหลืองแบบมุกตามบริเวณสันและหนาม ปลาย *dactylus* ของขาคู่ที่ 5 มีสีม่วงปนแดงเป็นแถบชัดเจน เป็นสัตว์ขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

พื้นที่ระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 4 ซี่ คู่กลางขนาดเล็กและอยู่ในระดับต่ำกว่าคู่ข้าง และระหว่างคู่กลางมีหนามเล็ก ๆ ซึ่งเป็นส่วนของริมฝีปากที่ยื่นออกมา มองเห็นได้จากด้านบน เบ้าตาโค้งเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งมีลักษณะเป็นหนาม ตาโต หนามเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมมนและแคบ หนวดคู่ที่ 2 ล้วนรวมอยู่ในเบ้าตา ฐานหนวดแคบมากอยู่ติดกับขอบเบ้าตาล่าง

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มีขอบบนด้านนอกของ *merus* เป็นเหลี่ยมยื่นออกด้านข้าง

กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาว พื้นข้างกระดอง 9 ซี ซีแรกมีขนาดใหญ่และ
คู่ ส่วนที่เหลือเล็กและแหลม ซีที่ 9 มีขนาดใหญ่และยาวที่สุดปลายยื่นออกด้านข้าง ผิวกระดองมี
ส่วนนูนหลายแห่ง และมีหย่อมของตุ่มกลมเป็นลวดลายบริเวณต่าง ๆ เช่น บริเวณส่วนหน้าเหนือ
กระเพาะตอนบน ตอนกลาง และตอนท้าย บริเวณเหนือเหงือกตอนกลาง และบริเวณเหนือหัวใจ
ลวดลายตุ่มทั้งสองข้างของกระดองเท่ากัน (*symmetry*) ขอบหลังกระดองกลมมน และเป็นตุ่ม
เล็ก ๆ เรียงเป็นแถว

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน มีขนอ่อนปกคลุมเหมือนกระดองและมีตุ่มทั่วไป ขอบ
บนแขนมีหนามเล็ก 4 อัน ขอบล่างแขนมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามยาว 1 อัน ด้าน
นอกเป็นหนามสั้น 1 อัน ด้านบนมือมีสัน 3 สัน สันบนสุดตรงปลายใกล้นิ้วเป็นหนาม 1 อัน
ผิวมือด้านในและด้านนอกมีหนามเล็กแบบฟันเลื่อยเรียงเป็นแถว นิ้วเรียวยาว สันบนนิ้วเป็นหนาม
เล็ก ๆ เรียงเป็นแถว

ขาเดินทั้ง 3 คู่ เรียวยาว มีขนยาวเป็นขอบ ขาคู่ที่ 1 ขนาดใหญ่และยาวที่สุด
และลดขนาดลงมาตามลำดับ ปลายปล้อง *carpus* มีลักษณะคล้ายหนามแหลมเล็ก 1 อัน
dactylus เรียวยาว

ขาคู่ที่ 5 *merus* มีความกว้างมากกว่าความยาวเล็กน้อย ขอบบนมีแผงขนยาว
ขอบล่างโค้งมนและเป็นฟันเลื่อยเล็ก ๆ *propodus* และ *dactylus* เรียวยาว มีขนสั้นเป็น
ขอบทั้งด้านบนและล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 แคบ ขอบข้างทั้งสองหักเข้า ปล้องที่ 6
ตรงฐานเว้าเข้าหากันตรงกลางป่องออกและแคบเข้าที่ปลายปล้อง ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยม
ปลายมน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 อ้วนสั้น ตรงกลางหักแบบข้อศอก ส่วนปลายพองแบบกระบอง
(clubbed) มีขนสั้นเป็นแถว

ตัวอย่างที่ 1 ศึกษากลับจากเรือประมงอวนลากขนาดใหญ่ ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมง
จังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0046

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 31.5 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 18.5 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ปัตตานี 1M

การกระจาย

ทะเลแดง ชายฝั่งตะวันออกของอัฟริกาถึงออสเตรเลีย ฮาวาย ญี่ปุ่น
และบอร์เนียว

Portunus pseudoargentatus Stephenson, 1961

(ภาพที่ 27, แผ่นภาพที่ 2 รูปที่ 4)

Portunus pseudoargentatus Stephenson, 1961. Aust. J. Mar.
Freshw. Res., 12 (1): 109, fig. 2A.

Portunus pseudoargentatus Stephenson and Rees, 1968. Rec.
Aust. Mus., 27 (13): 285-298.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองกว้าง ผิวกระดองมีขนอ่อนสีน้ำตาลปกคลุมทั่วไป กระดองมีส่วนนูน และมี
หย่อมของตุ่มกระจายเป็นลวดลายสีม่วงและขาว ขอบหลังกระดองกลมมน ก้ามและขาทุกคู่มีขีด
สีชมพูเหลืองแบบมุกและสีขาวที่สันและหนาม ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5 มีจุดสีม่วงขอบขาว

ยึดแขนข้างละ 1 จุด

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 4 คู่ คู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้างมากและอยู่ในระดับต่ำกว่า ปลายพินคู่ข้างยื่นออกด้านข้างเล็กน้อย หนามเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนขนาดใหญ่กว่าพินระหว่างตาคู่กลางเล็กน้อย เบ้าตาโค้งเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งมีลักษณะเป็นหนาม หนวดคู่ที่ 2 อยู่ในเบ้าตา ฐานหนวดแคบและติดกับขอบเบ้าตาล่าง

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกของ *merus* เป็นเหลี่ยมยื่นออกด้านข้าง

กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาวเล็กน้อย พินข้างกระดอง 9 คู่ คู่แรกใหญ่และคู่ คู่อื่น ๆ เล็กและแหลม คู่ที่ 9 ขนาดใหญ่และยาวสุด ปลายยื่นออกด้านข้าง ผิวกระดองมีขนอ่อนปกคลุม มีลวดลายหลายแห่ง มีตุ่มกลม ๆ เป็นหย่อมทำให้เป็นลวดลายที่บริเวณส่วนหน้า บริเวณเหนือกระเพาะตอนหน้า ตอนกลาง และตอนท้าย บริเวณเหนือเหงือกตอนกลางและบริเวณเหนือหัวใจ ลวดลายของตุ่มนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับ *P. argentatus* ขอบท้ายกระดองกลมมน ขอบหลังกระดองเป็นตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว

ก้ามทั้งสองมีขนาดเท่า ๆ กัน ผิวทั่วไปมีขนอ่อนปกคลุมเช่นเดียวกับกระดอง และมีตุ่มกระจายทั่วไป ขอบบนแขนมีหนามเล็ก 3 อัน เรียงห่างกัน ขอบล่างแขนมีหนามยาวกว่าขอบบน 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามไม่ยาวนัก ที่ผิวด้านนอกมีหนามสั้น 1 อัน มีมีหนามบนสันตรงใกล้นิ้ว 1 อัน และตรงใกล้ข้อมืออีก 1 อัน ผิวมือด้านนอกเป็นตุ่มเล็กเป็นแถว นิ้วมือสั้นกว่ามือ ปลายนิ้วมือโค้งเข้าหาตัว

ขาเดินคู่แรกใหญ่และยาวสุด และลดขนาดลงตามลำดับ *carpus* ตรงปลายใกล้ *propodus* มีลักษณะเป็นหนาม *propodus* แบนและมีขอบล่างเป็นแผงขนสั้น

ท้องเพศผู้ ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนเล็ก ขอบนอกของปล้องที่ 6 ค่อนข้างขนานกัน โคนเล็กน้อยที่ตรงฐาน

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 รูปร่างเรียวยาว ตรงกลางโค้งแบบหักคอก ปลายเรียวถ้ายาว
จะเห็นเป็นลักษณะคล้ายช้อน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมง
จังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0676

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 61 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 38 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 31 - 66 มิลลิเมตร

เพศเมีย 39 - 60 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ส่งขลา 4F 5 FOV., บัตตานี 10M 7F

การกระจาย

ออสเตรเลีย ตะวันตก

Portunus gladiator, *P. argentatus* และ *P. pseudoargentatus*

มีลักษณะต่าง ๆ ใกล้เคียงกันมาก ทั้งสามสปีชีส์มีลักษณะแตกต่างกันดังตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะแตกต่างของ *P. gladiator*, *P. argentatus* และ *P. pseudoargentatus*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>P. gladiator</i>	<i>P. argentatus</i>	<i>P. pseudoargentatus</i>
1. ความกว้างกระดอง ต่อความยาว	2 เท่า	1.5 เท่า	1.5 เท่า
2. ขนปกคลุมกระดอง	เป็นขนอ่อนปกคลุมหนา แน่นมาก	เป็นขนอ่อนปกคลุม เบาบาง	เป็นขนอ่อนปกคลุม เบาบาง
3. ขอบด้านนอกของ ท้องปล้องที่ 6	บริเวณต้นปล้องค่อนข้าง ขนานกัน ปลาย โค้งออกเล็กน้อย	บริเวณกลางปล้องโค้ง ออกมา	ค่อนข้างขนานกันและ ปลายปล้องโค้งเข้าหา
			
4. อวัยวะเพศผู้ที่ 1	เรียวยาวและโค้งแบบ ข้อคอก	อ้วนพอง โค้งแบบข้อ คอก	เรียวยาว โค้งแบบ ข้อคอก
			
5. ลวดลายสี			
- ขนบนกระดอง	สีเขียวเข้ม	สีน้ำตาลอ่อน	สีน้ำตาลอ่อน
- ห้อยมตุ้ม	สีม่วงเข้ม	สีชมพูปนม่วง	สีชมพู ม่วง ดำ และขาว
- ขาเดิน	สีม่วงสลับสีขาวเป็น ทางยาว	สีชมพูเหลือบแบบมุก เป็นทางยาว	สีชมพูเหลือบแบบมุกเป็น ทางยาว
- ขาคู่ที่ 5	สีม่วงสลับสีขาวเป็น ทางยาว	ปลาย dactylus มี แถบสีม่วงแดง	ปลาย dactylus มีจุด สีม่วงแดง ขอบสีขาว 1 จุด

Portunus granulatus (H. Milne Edwards, 1834)

(ภาพที่ 28, แผนภาพที่ 3 รูปที่ 1)

- Neptunus (Achelous) granulatus* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 397, fig. 8.
- Portunus (Achelous) granulatus* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 38.
- Portunus granulatus* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 106-110, fig. 22, 3I.
- Portunus granulatus* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1-2): 104.
- Portunus granulatus* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 118-119, pl. 58, fig. 1.
- Portunus (Achelous) granulatus* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.
- Portunus granulatus* Stephenson and Rees, 1968. Rec. Aust. Mus., 27 (3): 293-294.
- Portunus (Cycloachelous) granulatus* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 348.
- Portunus granulatus* Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 16.
- Portunus granulatus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

Portunus granulatus

Tirmizi and Ghani, 1982.

Crustaceana, 43 (1): 105, fig. 1.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองค่อนข้างกลม มีความกว้างมากกว่าความยาวเล็กน้อย พื้นข้างกระดองเล็กแหลม 9 คู่ ขนาดเท่ากัน ปลายหนามทุกคู่ชี้ไปทางด้านหน้า ขอบท้ายกระดองกลมมน ผิวกระดองมีส่วนโหนกนูนทั่วไป มีกลุ่มของตุ่มเป็นลวดลาย ตุ่มมีสีดำ น้ำตาล และม่วงสลับกันไป ที่ขาเดินมีจุดสีดำเป็นแถบตามขวาง ขาคู่ที่ 5 มีแถบสีดำตามขวางที่ merus ส่วน propodus และ dactylus มีสีเหลืองใสและบาง ขอบล่างของ dactylus เป็นสีม่วงใส

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนคู่ 4 พู คู่กลางมีขนาดเล็กต่ำและอยู่ชิดกันมากกว่าคู่ข้าง หนามเขี้ยวเป็นสามเหลี่ยมปลายมนเช่นเดียวกัน เขี้ยวโค้งเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย หนึ่งรอยเป็นรูปหนาม หนวดคู่ที่ 2 ลื่นขึ้นมาจากเขี้ยว

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกเป็นเหลี่ยมยื่นออกไปด้านข้าง

กระดองมีความกว้างมากกว่าความยาวประมาณ 1.5 เท่า พื้นข้างกระดอง 9 คู่ ขนาดใกล้เคียงกัน คู่แรกมีขนาดใหญ่ที่สุด คู่ที่ 4 ค่อนข้างเล็กสุด และคู่ที่ 9 ยื่นออกไปด้านข้างเล็กน้อย ผิวกระดองปกคลุมไปด้วยหย่อมของตุ่มเล็ก ๆ มีที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน ตอนกลาง และตอนท้าย บริเวณเหนือเหงือกทั้งสองข้างและบริเวณเหนือหัวใจ ขอบหลังกระดองกลมมน เห็นขอบล่างของท้องปล้องที่ 3 ได้จากด้านบน

ก้ามเรียวยาว เต็มไปด้วยตุ่มปม ขอบบนแขนมีหนามยาว เล็ก และโค้งเล็กน้อย 5 อัน ขอบล่างแขนมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามสั้น 1 อัน และด้านนอกมีหนามสั้นแหลม 1 อัน มีมือสั้นต่ำ ๆ 3 สัน ตรงใกล้ข้อมือมีหนามเล็ก 1 อัน สันมือมักจะเป็นตุ่มเรียงกัน ผิวมือด้านในขรุขระ นิ้วยาวปลายนิ้วสลับกันพอดี

ขาเดินทั้ง 3 คู่เรียวยาว ปลายแหลม ปล้อง dactylus มีร่องลึก

ขาคู่ที่ 5 merus มีความกว้างมากกว่าความยาวประมาณ 2 เท่า ขอบล่างไม่มีหนามแหลม propodus และ dactylus เป็นแผ่นบางใส มีขนสั้นมากเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 6 มีขอบนอกโค้งออกเล็กน้อย มีความกว้างมากกว่าความกว้างของปล้องที่ 7 ประมาณ 2 เท่า

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 รูปร่างอ้วนสั้น รูปร่างของขอบนอกเป็นคลื่น ปลายยอดแบนและเป็นหยัก ทั้งขอบนอกและขอบในมีแถวของขนที่เป็นพู่แบบ bi-pinnate ยื่นประมาณ 2/3 ของความยาว

ลวดลายสี กระดองมีตุ่มสีดำ น้ำตาล และม่วงสลับกันไป ขาเดินมีจุดสีดำเป็นแถบตามขวาง propodus และ dactylus ของขาคู่ที่ 5 มีสีเหลืองใส ขอบ dactylus เป็นสีม่วงใส

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต เพศผู้ Coll. No. 0525

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 26 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 19 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

หาดราไวย์ อำเภอเมือง ภูเก็ต 2M 1F

การกระจาย

ทะเลแดง เกาะมาดากัสการ์ ออสเตรเลีย เกาะซามัวร์ หมู่เกาะฟิลิ และ

ฮาวาย

Portunus tenuipes (de Haan, 1835)

(ภาพที่ 29, แผ่นภาพที่ 3 รูปที่ 2)

- Portunus (Achelous) tenuipes* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900., p. 60.
- Neptunus (Amphitrite) tenuipes* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 386.
- Neptunus (Hellenus) tenuipes* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 104-105, fig. 4, 8 a, b.
- Portunus (Achelous) tenuipes* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 32.
- Portunus tenuipes* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 103-104, figs. 2E, 3E; pl. 2 fig. 1; pl. 4, 5E.
- Portunus (Hellenus) tenuipes* Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 6.
- Portunus (Hellenus) tenuipes* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 69.
- Portunus tenuipes* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 87, แผ่นภาพที่ 15, รูป 37, แผ่นภาพที่ 29 รูป 37, 38.
- Portunus tenuipes* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

Portunus tenuipes

พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 123, แผ่นที่ 14 หมายเลข
85, 86.

ชื่อไทย ปูม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาเป็นพู 3 พู อันกลางเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน ทั้งสามแยกออกจากกันชัดเจน เบ้าตาสีก ตาใหญ่ กระจกส่วนหลังเป็นมุมเหลี่ยม กระจกมีหย่อมของตุ่มหัวไป ตุ่มสีฟ้า ขาว และดำ ที่ก้ามจะเห็นเป็นตุ่มชัดเจนเพราะมีสีต่ำกว่ากระจก ปลายรยางค์ทุกคู่เป็นสีแดงใส โคนนิ้วเคลื่อนไหวได้ มีแถบสีดำ 1 แถบ

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นพุกกลม 3 พู อันกลางเป็นรูปสามเหลี่ยมมีขนาดเล็กกว่าสองพูข้าง ทั้งสามแยกออกจากกันชัดเจน เบ้าตาเป็นรูปตัว U สีก มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 อยู่ชิดในเบ้าตา ฐานหนวดอยู่ติดกับเบ้าตาด้านในและกระจกส่วนหน้า โคนหนวดใหญ่และยาว ปลายเรียวเล็ก

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกของ merus เป็นเหลี่ยมเล็กน้อย ปลายชี้ออกด้านข้าง

กระจกหนูน มีขนสั้นปกคลุมทั่วไป มีสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงจากพินข้าง กระจกชี้สุดท้ายมายังบริเวณเหงือกส่วนหน้า มีตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นกลุ่มบริเวณกระจกส่วนหน้า บริเวณเหนือกระเพาะตอนหน้า ตอนกลาง และตอนท้าย บริเวณเหนือหัวใจ และบริเวณเหนือเหงือก พินข้าง กระจก 9 คู่ คู่แรกมีขนาดกว้างปลายมนหัว ส่วนที่เหลือปลายแหลมและมีขนาดเล็กทรงลงมาตามลำดับ พินคู่ที่ 9 มีขนาดใหญ่สุดปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมกระจกด้านหลังเป็นมุมเหลี่ยม

ก้ามยาวขนาดใกล้เคียงกันทั้งล่องข้าง มีปุ่มปมที่ผิวบนและล่าง ขอบบนแบนมีหนาม 3 อัน ขอบล่างแบนด้านท้ายมีหนาม 1 อัน ข้อมือด้านในมีหนามแหลม 1 อัน และด้านนอก 1 อัน ผิวข้อมือด้านนอกเป็นสัน ผิวเรียวยาวอมสีส้ม 2 สัน มีหนาม 2 อัน คือบริเวณต้นข้อมือ 1 อัน และบริเวณมือต่อกับนิ้ว 1 อัน ปลายนิ้วแหลม นิ้วลပ်กัน

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ตั้งแต่ปล้อง merus ไปถึงปลายมีขนละเอียดเรียงเป็นแถวที่ ขอบล่าง dactylus ปลายแหลม

ขาคู่ที่ 5 merus มีลักษณะป้อมพอง ขอบล่างเป็นหนามเล็กแบบเสี้ยว propodus และ dactylus มีขนสั้นเป็นขอบ

ท้องเพศผู้มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 ถึง 4 มีสันคมตลอดแนวความกว้าง ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างส่วนต้นข้อโค้งออก ปลายข้อเรียวยาว ปล้องที่ 7 มีปลายกลมมนมาก

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 สันโค้งปลายเรียวยาวแคบ ฐานกว้างมีหนามเล็ก ๆ ที่ผิวด้านใน ถ้ามองจากด้านบนจะเห็นหนามที่ผิวด้านล่างปรากฏอ้อมขึ้นมาที่ขอบด้านข้างทางด้านนอกและ ด้านในขึ้นมาถึงพื้นผิวบน เป็นหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถวเริ่มจากผิวด้านล่าง ปลายถึงขอบ กึ่งกลางปล้องออกที่ 4

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ยืนที่ท่าเทียบเรือท่าเรือ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพศผู้ Coll. No. 0723

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 40 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 25 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 28.5 - 41 มิลลิเมตร

เพศเมีย 30 - 43.5 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อำเภอสัตหีบ ชลบุรี 10M 3F 3 FOV., จังหวัดบุรีรัมย์ 6M 2F, ปัตตานี 3M 1F

การกระจาย

ออสเตรเลีย บริเวณทะเลอันดามัน ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น

Portunus hastatoides (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 30, แผ่นภาพที่ 3 รูปที่ 3)

- Neptunus hastatoides* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 363.
- Portunus (Achelous) hastatoides* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900., p. 60.
- Neptunus (Hellenus) hastatoides* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 391-392, fig. i.
- Neptunus (Hellenus) hastatoides* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 107-108, fig. 5, 8, g, h.
- Neptunus (Hellenus) hastatoides* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool. Ser., 10: 71.
- Hellenus hastatoides* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 158-159.
- Portunus (Achelous) hastatoides* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 32.
- Neptunus (Hellenus) hastatoides* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 8.

- Portunus hastatoides* Stephenson and Campbell, 1. 59.
Aust. J. Mar. Freshw. Res.,
10 (1): 101-102, fig. 2D, 3D;
pl. 1, fig. 4; pl. 4D, 5D.
- Portunus hastatoides* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami
Bay, Tokyo, p. 119, pl. 58,
fig. 2.
- Portunus (Hellenus) hastatoides* Serène, 1966. App. Sci. Res.
Corp. Thailand, 8: 6.
- Portunus hastatoides* Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 15.
- Portunus (Hellenus) hastatoides* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad.
Sci. Spec. Publ., 1: 67.
- Portunus hastatoides* Campbell and Stephenson, 1970.
Mem. Queensland Mus., 15 (4): 271.
- Portunus (Xiphonectes) hastatoides* Sakai, 1976. Crabs of Japan and
Adjacent Seas, p. 344.
- Portunus hastatoides* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 75, แผนภาพที่ 14 รูป 31,
แผนภาพที่ 28 รูป 31, 32.
- Portunus hastatoides* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok,
p. 32

Portunus hastatoides

พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 123, แผ่นที่ 14
หมายเลข 83, 84.

Portunus hastatoides

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11
หมายเลข 43.

Portunus hastatoides

คู่ภผล, 2529. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 193,
แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 6.

ชื่อไทย ปูมาเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองแบน ผิวกระดองมีส่วนโหนกนูนมีหย่อมของตุ่มหัวไป พินระหว่างตาเป็นรูป
สามเหลี่ยม 4 ซี่ ต่กลางเล็กและแหลมกว่าคู่ข้าง มุมท้ายกระดองเป็นหนามแหลมยกปลายสูงชัน
ขาคู่ที่ 5 ที่ปลาย dactylus มีแถบสีดำชัดเจน

ลักษณะหัวไป

พินระหว่างตา 4 ซี่ ต่กลางแหลมและเล็กกว่าคู่ข้างประมาณครึ่งหนึ่ง คู่ข้างเป็นรูป
สามเหลี่ยมปลายมนกลมและกว้างมาก เบ้าตาเป็นรูปตัว U มีรอยแบ่ง 2 รอย หนามเบ้าตา
ในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน หนวดคู่ที่ 2 สั้น ฐานหนวดแคบอยู่ติดหนามเบ้าตาในด้านล่าง
เส้นหนวดขึ้นมาจากเบ้าตา

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มุมบนด้านนอกของ merus เป็นเหลี่ยมปลายชี้ออกด้านข้าง

กระดองแบนมีขนละเอียดสั้นปกคลุมทั่วไป มีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้นกระจายทั่วกระดองและเรียงเป็นเส้นตามแนวขวางระหว่างพื้นข้างกระดองซี่สุดท้าย พื้นข้างกระดอง 9 ซี่มีลักษณะปลายแหลมทั้งหมด ซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมหลังกระดองเป็นหนามแหลมปลายยกงอนขึ้น ขอบหลังกระดองมีสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงกัน

ก้ามทั้งสี่มีขนาดเท่ากัน ผิวบนและล่างขรุขระมีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้นลึบกับขนละเอียด ขอบบนแบนมีหนาม 4 อัน ขอบล่างแบนด้านท้ายมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามสั้น 1 อัน และมุมนอก 1 อัน ผิวนอกมีสัน 2 สัน มือมีสัน 6 สัน ผิวมือด้านบนมีขนปกคลุม ผิวล่างขรุขระมีหนาม 2 อัน คือบริเวณต้นข้อ 1 อัน และบริเวณมือต่อกับนิ้วอีก 1 อัน นิ้วเรียวยาวแหลม นิ้วบนสั้นกว่านิ้วล่าง เล็กน้อย

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปล้อง merus เป็นต้นไปมีขนละเอียดทั้งสี่ข้าง dactylus แหลม

ขาคู่ที่ 5 merus มีลักษณะแบนป้อม ขอบล่างมีหนามเล็ก ๆ แบบฟันเลื่อย ปลาย dactylus มีแถบสีดำชัดเจน

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมแหลม ปล้องที่ 3 ถึง 4 มีสันคมตลอดความกว้าง โดยเฉพาะบนปล้องที่ 3 สันแข็งแรงมาก ปล้องที่ 6 ยาวมาก มีขนาดเป็น 2 เท่าของปล้องที่ 7

อวัยวะเพศคู่ที่ 1 ลักษณะสั้น ปลายเรียวยาวเล็กและโค้งออกด้านข้าง มีหนามสั้นมาก ที่ขอบด้านในเรียงกันเป็นแถว ขอบด้านนอก 1 แถว

ลวดลายสี สีสาดัวเป็นสีเขียวเข้มมาปนน้ำตาล มีตุ่มเล็ก ๆ สดัวทั่วไป ที่ขอบสันพื้นข้าง และหนามมีขีดสีดำ ที่รูปร่างต่าง ๆ มีขีดสีชมพูเหลือบวาวแบบมุก ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5 มีแถบสีดำชัดเจน

ตัวอย่างที่ไปศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพศผู้ Coll. No. 0590

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 26 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 19 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 24 - 44 มิลลิเมตร

เพศเมีย 29 - 44 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อุ้มพร 2M 3F, พังงา 4M 1F, ภูเก็ต 3M, บัตตานิ 2F 1 FOV., ลังขลา 3M 1F
นครศรีธรรมราช 3M 2F 3 FOV., สัตต 3F 2-FOV., สุราษฎร์ธานี 1M 5F, ตราด 4M 1F
สันทบุรี 3M 1F, ชลบุรี 3M 1F, ประจวบคีรีขันธ์ 1M 3F

การกระจาย

อัฟริกา ทะเลแดง อินเดีย สังกา สิงคโปร์ มะละกา ออสเตรเลีย
ฟิลิปปินส์ นิวคินี อองกง และญี่ปุ่น

Portunus sp. I

(ภาพที่ 31, แผ่นภาพที่ 3 รูปที่ 4)

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างรูปสามเหลี่ยมปลายมน 4 คู่ คู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้างมาก พินข้าง
กระดอง 9 คู่ ซึ่งสุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง ผิวกระดองมีส่วน
นูนทั่วไป มุมท้ายกระดองเป็นหนามแหลมมุมยกขึ้น รูปร่างทั่วไปคล้าย *P. hastatoides*
มาก ส่วนแตกต่างคือลำตัวไล่กว่า และที่ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5 ไม่มีแถบสีดำ
นอกจากนี้ยังแตกต่างกันที่รูปร่างของท้องเพศผู้ และรูปร่างของอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 อีกด้วย

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตา 4 คู่ คู่กลางแหลมเล็กกว่าคู่ข้างประมาณครึ่งเท่า คู่ข้างเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนกลมกว้างมาก เบ้าตาเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งเป็นรูปหนามแหลมหนามเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน หนวดคู่ที่ 2 สั้น ฐานหนวดแคบอยู่ติดกับหนามเบ้าตาในด้านล่าง เส้นหนวดขึ้นมาจากเบ้าตา

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มุมบนด้านนอกของ merus เป็นเหลี่ยมปลายชี้ออกด้านข้าง

กระดองแบนมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป มีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้นกระจายทั่วกระดอง และเรียงเป็นสันตามแนวขวางระหว่างพินข้างกระดองชี้สุดท้าย พินข้างกระดอง 9 คู่ ลักษณะปลายแหลมทั้งหมดชี้สุดท้ายขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมชี้ออกด้านข้าง มุมหลังกระดองเป็นหนามแหลมปลายยกงอขึ้น ขอบหลังกระดองมีสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงกัน ส่วนท้องปล้องที่ 3 มีรอยหยักเข้าหากกระดองตรงส่วนกลางมองเห็นได้ชัดเจนจากด้านบน

ก้ามทั้งสองข้างขนาดใกล้เคียงกัน ผิวบนและล่างขรุขระมีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้นลึกลับกับขนละเอียด ขอบบนแขนมีหนาม 3 อัน ขอบล่างแขนด้านหลังมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามสั้น 1 อัน และด้านนอกมีหนามสั้นอีก 1 อัน มีมือสั้น 3 สัน ผิวมือด้านบนเรียบ มีหนาม 1 อัน คีบบริเวณต้นข้อ 1 อัน ตรงปลายสันใกล้ส่วนต่อกับนิ้วเป็นรูปร่างคล้ายหนามเล็ก ๆ ไม่ชัดเจน นิ้วเรียวแหลม ปลายนิ้วบนสั้นกว่านิ้วล่างเล็กน้อย

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ปลายแหลมเล็ก

ขาคู่ที่ 5 merus มีลักษณะป้อม ขอบล่างมีหนามเล็ก ๆ แบบฟันเลื่อย ปลาย dactylus ไม่มีสันที่ส่วนปลาย

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 มีรอยหยักเข้าหากกระดองตรงส่วนกลาง ปล้องที่ 6 มีขนาดยาวมากเป็น 2 เท่าของปล้องที่ 7

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ลักษณะเรียวยาวกว่า *P. hastatoides* ตรงกลางโค้งงอชี้ออกด้านข้างเล็กน้อย ส่วนปลายแบนพองออกคล้ายปลายข้อหรือกระบอง มีหนามเล็กเรียงที่ขอบนอกและขอบในแถวละประมาณ 4 อัน

ลวดลายสี สีน้ำตาลเป็นสีเขียวเข้มมาไล่ มีตุ่มเล็ก ๆ สีดำกระจายทั่วไป ที่สันบน ก้ามและหนามต่าง ๆ มีขีดสีดำ รยางค์ไม่มีสีเหลือบวาวแบบมุก และปลาย dactylus ของ ขาคู่ที่ 5 ไม่มีแถบสีดำ

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงวนลากขนาดเล็ก ยืนที่อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพศผู้ Coll. No. 0969

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 40 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 22 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 31.5 - 42 มิลลิเมตร

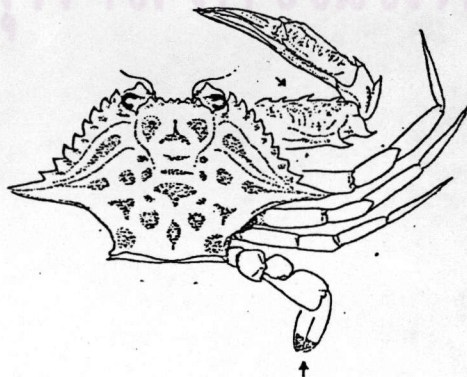
เพศเมีย 34 - 40 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

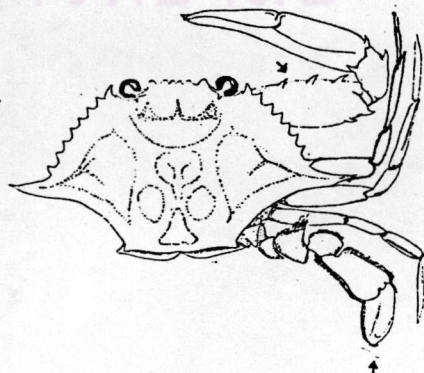
อำเภอดอนสัก สุราษฎร์ธานี 54M 19F, ระยอง 15M 4F 2 FOV.

การกระจาย

เนื่องจากสปีชีส์นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับ *P. hastatoides* มาก ในงานภาคสนาม จะเข้าใจว่าเป็นสปีชีส์ดังกล่าวเสมอ ทั้งสองสปีชีส์มีลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้

ก. *P. hastatoides*

ข. *Portunus* sp. I

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *P. hastatoides* กับ *Portunus* sp. I

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>P. hastatoides</i>	<i>Portunus</i> sp. I
<p>1. ลักษณะกระดอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - พินข้างกระดองซี่ที่ 9 ยาวกว่าซี่อื่น - สิวทั่วไป 	<p>ประมาณ 3 เท่า</p> <p>สีเขียวเข้มด้านบนน้ำตาล</p> <p>สีตัวขุ่น</p>	<p>ประมาณ 4 - 5 เท่า</p> <p>สีเขียวเข้มกลาง สีตัวไล่กว่า</p>
<p>2. ลักษณะของก้าม</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนหนามที่ขอบบนแขน - ลักษณะมือ 	<p>4 อัน</p> 	<p>3 อัน</p>
<p>3. สิที่ปลาย dactylus ของขาคู่ที่ 5</p>	<p>มีแถบสีดำที่ส่วนปลาย</p> 	<p>ไม่มีแถบสีดำที่ส่วนปลาย</p>
<p>4. รูปร่างของส่วนท้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขอบล่างของท้องปล้องที่ 3 - ลักษณะขอบนอกของท้องปล้องที่ 6 		
<p>5. รูปร่างของอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1</p>		

Portunus tweediei (Shen, 1937)

(ภาพที่ 32, แผ่นภาพที่ 4 รูปที่ 1)

- Neptunus (Hellenus) tweediei* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., (13): 108-109, fig. 6a, b, c.
- Portunus tweediei* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 90.
- Portunus tweediei* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 20.
- Portunus (Hellenus) tweediei* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.
- Portunus tweediei* พูลลู่ย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 93, แผ่นภาพที่ 14 รูป 41, แผ่นภาพที่ 39 รูป 41, 4.
- Portunus tweediei* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.
- Portunus tweediei* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 125, แผ่นที่ 15 หมายเลข 89, 90.
- Portunus tweediei* ชูศิลป์, 2526. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 142, แผ่นภาพที่ 16 ภาพที่ 3.

Portunus tweediei

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11 หมายเลข 45.

Portunus tweediei

สุพรรณ, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 189,
แผ่นภาพที่ 15 ภาพที่ 4.

ชื่อไทย บูม่าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองแบนมีส่วนนูนทั่วไป พินระหว่างตาเป็นสามเหลี่ยมปลายมนเล็กน้อย 3 ซี่
พินข้างกระดอง 9 ซี่ ซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมท้าย
กระดองเป็นหนามแหลมปลายยกขึ้น ขอบท้องปล้องที่ 2 มีรอยเว้าเข้าหากกระดองตรงส่วน
กลาง มองเห็นได้จากด้านบน ลำตัวมีสีเขียวซีมัวใส มีขีดสีดำเป็นริ้วลายทั้งตัว เป็นสัตว์
ขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนแยกออกจากกันชัดเจน 3 ซี่ หนามเบ้าตา
ในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนเช่นเดียวกัน แต่ขนาดเล็กกว่าพินระหว่างตา เบ้าตาเป็นรูปตัว U
กว้าง มีขอบเป็นรอยหยักแบบฟันเลื่อย มีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งเป็นหนาม หนวดคู่ที่ 2
สั้นมีส่วนฐานติดกับก้านตาและอยู่ห่างจากส่วนหน้าของกระดอง

รยางค์ปากคู่ที่ 3 มีมุมบนด้านนอกเป็นเหลี่ยมยื่นออกด้านข้าง

กระดองแบนไม่เรียบมีตุ่มเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป มีสันเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียง
เป็นแถวจากพินข้างกระดองซี่สุดท้ายมายังบริเวณเหงือกเห็นไม่ชัดเจน บริเวณเหนือกระเพาะ
ตอนกลางและบริเวณเหนือหัวใจโป่งนูนออกเล็กน้อย มีขนอ่อนปกคลุมประปราย พินข้าง

กระดองมี 9 ซี่ เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม และมีขนอ่อนสั้นมากอยู่ตลอดแนว พื้นซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่มากและยาวมากปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง ด้านข้างกระดองเว้าเข้าสู่ส่วนหลังมาก เชื่อมต่อกับมุมข้างกระดองด้านหลังซึ่งเป็นมุมเหลี่ยมปลายแหลมและยกขึ้นคล้ายหนาม

ก้าม มีขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ผิวด้านบนและด้านล่างมีตุ่มเล็กละเอียด ขอบบนแขนมีหนาม 4 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามขนาดสั้น 1 อัน และด้านนอก 1 อัน มือมีหนาม 2 อัน ตรงส่วนโคน 1 อัน และตรงส่วนปลาย 1 อัน นิ้วเรียวยาวแหลม นิ้วมือบนสั้นกว่านิ้วด้านล่างเล็กน้อย พื้นขบกันได้ดี

ขาเดินทั้งสามคู่เรียวยาว ขอบด้านล่างของ merus, carpus และ propodus มีขนละเอียดปกคลุม dactylus เรียวแหลมมีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 ขอบบนของ merus มีขนละเอียดและขอบด้านล่างเป็นหนามแหลมเล็ก ๆ เรียงกันคล้ายฟันเลื่อย carpus, propodus และ dactylus มีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ส่วนท้องเพศผู้มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 แคบ ปล้องที่ 4 และ 5 มีสันตามขวาง ปล้องที่ 6 มีความยาวมากกว่าความกว้าง

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 มีส่วนฐานกว้าง ส่วนปลายเรียวเล็กงอนเฉียงออกไปด้านข้าง ขอบด้านในและขอบด้านนอกมีหนามเล็กสั้นคล้ายตุ่มแหลมเรียง เป็นแถวจนถึงปลาย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดเล็ก ขึ้นที่ตำบลเกาะสีชัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพศผู้ Coll. No. 0833

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 28 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 14 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 21 - 34 มิลลิเมตร

เพศเมีย 25 - 35 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ตราด 8M 2F 1 FOV., สันทบุรี 5M, ระยอง 3M, ชลบุรี 18M 1F, เพชรบุรี 2M,
 ประจวบคีรีขันธ์ 4M 2F 2 FOV., ชุมพร 2M 2F, สุราษฎร์ธานี 3M 2F, นครศรีธรรมราช
 2F 1 FOV., สงขลา 6M, ปัตตานี 2F 1 FOV., ตรัง 2F 1 FOV.

การกระจาย

คาบสมุทรมลายู หมู่เกาะของมาเลเซีย สิงคโปร์ และคาบสมุทรอินเดีย

Portunus tuberculatus (A. Milne Edwards, 1861)

(ภาพที่ 33, แผ่นภาพที่ 4 รูปที่ 2)

- Neptunus tuberculatus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 369.
- Portunus (Achelous) tuberculatus* Rathbun, 1910a. Danish. Exped. to Siam 1899-1900, p. 64.
- Portunus (Achelous) tuberculatus* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 171.
- Portunus (Achelous) tuberculatus* Garth, 1965. California Acad. Sci., 33 (1): 15.
- Portunus (Hellenus) tuberculatus* Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 6.
- Portunus tuberculatus* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 90, แผ่นภาพที่ 16 รูป 39, แผ่นภาพที่ 29 รูป 39, 40.

Portunus tuberculatus

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11 หมายเลข 44.

Portunus tuberculatus

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 195,
แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 8.

ชื่อไทย ปูม้า เล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองแบนนูนทางส่วนท้าย ผิวกระดองมีปุ่มปมอยู่ทั่วไปเห็นได้ชัดเจน ที่มุมกระดอง
ด้านหลังเป็นหนามแหลมยกขึ้น พื้นข้างกระดอง 9 คู่ ขนาดไม่สม่ำเสมอ พื้นระหว่างตา เป็น
คลื่นมีรอยหยักตรงกลาง คู่กลางยื่นเลยคู่ข้างออกมาด้านหน้า ลำตัวโดยทั่วไปเป็นสีน้ำตาล มี
จุดสีน้ำตาลเข้มกระจายทั่วไป ขาเดินมีสีน้ำตาลเป็นปล้อง ๆ เป็นสัตว์ขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตา เป็นคลื่นกลม 4 พู ฐานติดกันหมด มีเพียงรอยหยักตรงคู่กลางชัดเจน
ซึ่งคู่กลางจะยื่นเลยคู่ข้างออกมา เล็กน้อย หนามเข้าตาในปลายแหลมกว่าพื้นระหว่างตา เข้าตา
กว้างลึกมีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งเป็นรูปหนาม ตาโต หนวดคู่ที่ 2 ปลายเรียวยาว ฐาน
หนวดติดกับขอบเข้าตาด้านในและกระดองส่วนหน้า เส้นหนวดขึ้นมาจากเข้าตา

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกกลมมน

กระดองแบน มีปุ่มปมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่กระจายทั่วไป กระดองส่วนหลังนูน
กว่าส่วนหน้า เล็กน้อย พื้นข้างกระดอง 9 คู่ ขนาดไม่สม่ำเสมอ คู่ที่ 2, 4 และ 6 มีขนาด
เล็กกว่าคู่อื่น ๆ คู่ที่ 9 ขนาดใหญ่สุด ผิวกระดองมีตุ่มเป็นหย่อม ๆ ตุ่มแบบหนามที่บริเวณเหนือ
กระเพาะตอนบน ตอนกลาง บริเวณด้านท้ายของเหงือก ด้านหน้าของบริเวณเหนือเหงือกตอน

กลาง และบริเวณเหนือหัวใจกับบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางมีตุ่มเล็ก ๆ ขึ้นเป็นหย่อม
2 ข้าง

ก้ามทั้งสองข้างมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวบนและผิวล่างมีตุ่มเล็กสลับกับขนสั้น ๆ ขอบ
บนแบนมีหนามคู่มาก 3 อัน ขอบล่างแบนมีหนาม 2 อัน ลักษณะปลายทู่คล้ายตุ่มมากกว่า ข้อมือ
ด้านในมีหนามสั้นมาก 1 อัน ด้านนอก 1 อัน มีอัมสัน 4 ถึง 5 สันเป็นสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ
เรียงกัน มีหนาม 1 อันที่บริเวณมือต่อกับนิ้ว : โคนนิ้วเป็นตุ่ม นิ้วสั้นปลายแหลม ปลายนิ้วทั้งสอง
สองสลับกัน

ขาเดิน 3 คู่ เรียวปลายแหลม มีขนละเอียดที่ขอบบนและล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีขนละเอียดที่ขอบบน ขอบล่างค่อนข้างเรียบ ถ้าขยายดูจะเห็น
เป็นตุ่มหรือหนามเล็กมาก propodus มีขอบล่างเรียบ dactylus เรียวยาว ทั้งสองปล้อง
นี้มีขนสั้นเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 ถึง 4 มีสันตามแนวขวางตลอดความกว้าง
ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างตรงและแคบเข้าทางปลายข้อ ปล้องที่ 7 มีความยาวมาก ปลายมน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว รูปร่างกว้าง ปลายยื่นออกด้านข้าง ผิวด้านในและ
ด้านนอกมีหนามสั้น อ้วน เรียงเป็นแถวระยะห่าง ๆ กันใกล้ส่วนปลายจะหนาแน่นขึ้น

ลวดลายสี ตัวมีสีน้ำตาลอ่อน ตุ่มหรือปุ่มปมสีน้ำตาล จุดสีดำ ก้ามและขาทุกคู่มีสีครีม
อ่อนหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดสีดำเป็นแถบตามขวาง

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมง
จังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0771

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	39	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	17	มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 23 - 39 มิลลิเมตร

เพศเมีย 23 - 32.5 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ระยอง 1M 1F, ประจวบคีรีขันธ์ 1M 3F 2 FOV., นครศรีธรรมราช 6F 4 FOV.,
ปัตตานี 14M 7F, สงขลา 5M 3F.

การกระจาย

ทะเลแดง สังกา ทะเลอันดามัน อ่าวมะตะบัน และฮาวาย

Portunus brockii (de Man, 1887)

(ภาพที่ 34, แผ่นภาพที่ 4 รูปที่ 3)

- Portunus (Achelous) brockii* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900, p. 62.
- Neptunus (Hellenus) brockii* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 110-111, figs. 7, 8, e, f,
- Portunus (Achelous) brockii* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 172.
- Portunus brockii* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 106-107, figs. 2G, 3G; pl. 2; fig. 3; pl. 4G, 5G.
- Portunus (Hellenus) brockii* Serene, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 6.

Portunus brockii

พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 64, แผ่นภาพที่ 15 รูป 25,
แผ่นภาพที่ 28 รูป 25, 26.

Portunus brockii

Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok,
p. 32.

ชื่อไทย ปูม้า เล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่งตา เป็นคลื่นต่ำ มีรอยแบ่งตรงกลางทำให้เห็นไม่เด่นชัดว่า เป็นพินหรือพู
หนามเบ้าตาในเป็นพูปลายมน กระดองแบนและมีปุ่มปมขนาดเล็กและใหญ่ขรุขระ ขอบท้าย
กระดองเป็นมุมแหลมยกขึ้น ลำตัวสีน้ำตาลเข้ม ก้ามและขาทุกคู่มีจุดสีน้ำตาลเข้มกระจายทั่วไป
เป็นสัตว์ขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่งตา เป็นคลื่นต่ำมีรอยแบ่งตรงกลางอยู่ในระดับเดียวกัน หนามเบ้าตาใน
เป็นพูปลายมนกลม เบ้าตาสีกเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 สั้น ฐานหนวด
ติดกับเบ้าตาด้านในและกระดองส่วนหน้าอยู่ใต้หนามเบ้าตาด้านใน

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกกลมมน

กระดองแบนกว้าง มีขนอ่อนปกคลุมทั่วไป มีปุ่มปมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ทั่วไป
ที่บริเวณเหนือหัวใจและส่วนนูนบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง มีสันตามแนวขวางจากพิน
ข้างกระดองซี่สุดท้ายมายังเหนือเหงือกส่วนหน้า พินข้างกระดอง 9 ซี่เป็นรูปสามเหลี่ยมแหลม
พินซี่สุดท้ายขนาดใหญ่และยาวที่สุด ปลายแหลมซี่ออกด้านข้าง มุมกระดองด้านหลังเป็นหนาม
แหลมยกขึ้น ขอบหลังกระดองเรียบยกเป็นสันเล็ก ๆ

ก้ามทั้งสองขนาดใกล้เคียงกัน มีขนปกคลุมที่ผิวและด้านข้าง ผิวด้านล่างเรียบ ขอบบนแขนมีหนามเล็ก 3 อัน ขอบล่างด้านท้ายแขน 1 อัน ข้อมือด้านในมีหนามสั้น 1 อัน ข้อมือด้านนอกมีหนามแหลม 1 อัน และมีสัน มือไม่มีหนามมีแต่สันต่ำ 2 สัน ผิวด้านในและ ด้านนอกขรุขระเต็มไปด้วยตุ่มเล็กกระจายทั่วไป นิ้วมีขนาดสั้นกว่ามือมาก ปลายนิ้วทั้งสอง สลับกัน ที่ขอบก้ามมีขนยาวเป็นแผงทั่วไป

ขาเดินทั้งสามคู่มีขนสั้นเป็นขอบทั้งบนและล่าง dactylus มีลักษณะคล้ายใบหอก

ขาคู่ที่ 5 มีขนเป็นแผงทุกปล้อง merus ค่อนข้างป้อม ขอบล่างเรียบ propodus มีขอบล่างเรียบ dactylus ยาวโค้งออก ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมเล็กน้อย

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ลักษณะโค้ง ส่วนปลายมีหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถวทั้งด้านนอก และด้านใน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ตำบลบางกะไชย อำเภอ แห่มลิ้งห์ จังหวัดสมุทร เพศผู้ Coll. No. 0447

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	30	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	17	มิลลิเมตร

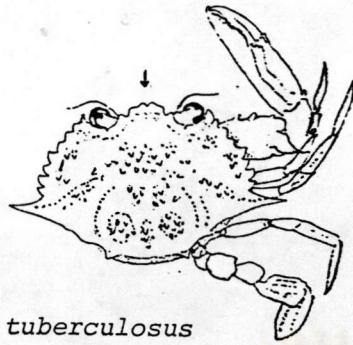
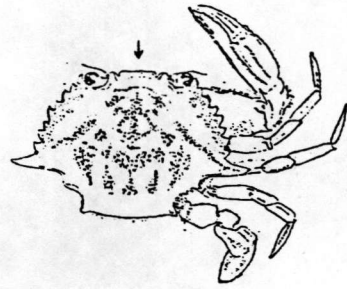
ตัวอย่าง

ตำบลบางกะไชย อำเภอแห่มลิ้งห์ จังหวัดสมุทร 1M 1F

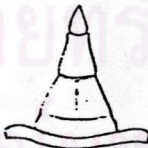
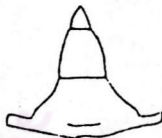
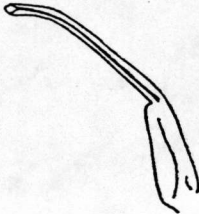

การกระจาย

ทะเลอันดามัน สิงคโปร์ อินเดีย ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น

P. tuberculosis กับ *P. brockii* มีรูปร่างและขนาดใกล้เคียงกันมาก แต่มีส่วนแตกต่างกันดังนี้

ก, *P. tuberculosus*ข, *P. brockii*

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *P. tuberculosus* กับ *P. brockii*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>P. tuberculosus</i>	<i>P. brockii</i>
1. ลักษณะพื้นระหว่างตา	4 พู แต่ฐานติดกันมาก คู่กลางมีรอยแบ่งชัดเจนและยื่นเลยคู่ข้าง	4 พู มีลักษณะเป็นคลื่น อยู่ในระดับเดียวกัน
2. ขอบล่างด้านท้ายแขน	เป็นหนามที่ 2 อัน	เป็นหนามค่อนข้างแหลม 1 อัน
3. สันมือด้านบน	มีหนามเล็กที่ 1 - 2 อัน	ไม่มีหนามเลย
4. ลักษณะผิวกระดอง	เป็นปุ่มปม เต็มไปด้วยตุ่มขนาดใหญ่จำนวนมาก ส่วนท้ายของกระดองมีระดับนูนสูงกว่าส่วนหน้า	เป็นตุ่มเล็ก ๆ เป็นกลุ่ม ทำให้ผิวนูนขึ้น ผิวนูนในระดับเดียวกัน
5. ท้องเพศผู้		
6. อวัยวะเพศผู้ที่ 1		
7. ลวดลายสี	สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาลหรือสีโกโก้ และมีจุดสีดำกระจายทั่วไปทั้งกระดองและขา	สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาลเข้ม และมีจุดสีดำกระจายทั่วไปทั้งกระดองและขา

Portunus pulchricristatus (Gordon, 1931)

(ภาพที่ 35, แผ่นภาพที่ 4 รูปที่ 4)

- Neptunus (Hellenus) pulchricristatus* Gordon, 1931. J. Linn. Soc. (Zool.), 37: 533-534, figs. 8, 10.
- Portunus pulchricristatus* Stephenson and Campbell, 1959. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 10 (1): 90.
- Portunus pulchricristatus* Stephenson, 1959. Sym. Roy. Soc. Victory, Melbourne, p. 316.
- Portunus pulchricristatus* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 21.
- Portunus pulchricristatus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 31.
- Portunus pulchricristatus* Serene, 1968. Nat. Acad. Sci. Spec. Publ. Singapore, p. 68.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองค่อนข้างกลม พื้นข้างกระดอง 9 ซี ซีสุดท้ายขนาดใหญ่และยาวมาก ปลายแหลมโค้งเล็กน้อย ปลายซีกออกด้านข้าง ผิวกระดองนุ่มมีกลุ่มของตุ่มเล็ก ๆ กระจายทั่วไป เบ้าตาเล็กและตาโต มุมข้างกระดองด้านหลังเป็นหนามแหลม มุมนอกของท้องปล้องที่ 3 เป็นมุมแหลมด้วยเช่นกัน ขอบหลังปล้องนี้ ถ้าขยายดูจะเห็นเป็นหนามแหลมเล็กมากเรียงเป็นแถว ลักษณะแบบเสื่อ กระดองสีส้มตุ่มเล็ก ๆ สีส้มปนแดงเห็นเป็นริ้วลาย เป็นสัตว์ขนาดเล็กมาก

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 4 พู คู่กลางอยู่ชิดกันและมีขนาดเล็กกว่า คู่ข้างเล็กน้อย ปลายคู่ข้างยื่นออกไปทางด้านข้าง หนามเบ้าตาในเป็นพุกลม เบ้าตาสีกมีรอยบาก 1 รอย ขอบเบ้าตาเป็นหยักเกิดจากตุ่มเล็กมากเรียงเป็นแถว หนวดคู่ที่ 2 ยาวปลายเรียว ฐานหนวดอยู่ติดกับเบ้าตาด้านในมาก ตากลมโต

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกโค้งมน

กระดองหนูน มีตุ่มเล็ก ๆ เป็นกลุ่มอยู่ทั่วไปที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง บริเวณเหนือเหงือก บริเวณเหนือตบทั้งสองข้าง และบริเวณเหนือหัวใจ ตุ่มต่าง ๆ นี้สัมพันธ์กับขนสั้นละเอียดกระจายทั่วกระดอง พื้นข้างกระดอง 9 คู่ เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายชี้ไปที่ด้านหน้า ลักษณะขอบนอกของพื้นแต่ละคู่เป็นรอยหยัก พื้นข้างกระดองคู่สุดท้ายขนาดใหญ่และยาวมาก ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมกระดองด้านหลังเป็นรูปสามเหลี่ยมแหลม ปลายยกขึ้นเล็กน้อย ขอบหลังกระดองเป็นหนามเล็กมากเรียงเป็นแถวลักษณะแบบเสื่อ

ก้ามด้านขวาขนาดใหญ่กว่าด้านซ้ายเล็กน้อย ผิวทั้งด้านบนและด้านล่างมีตุ่มเล็กกระจายทั่วไป ขอบบนแขนมีหนามสั้น 3 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนามขนาดใหญ่กว่าด้านบนเล็กน้อย 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามยาว 1 อัน ด้านนอกมีหนามแหลม 1 อัน มือมีสัน 3 สัน ที่โคนใกล้ข้อมือมีหนามสั้น 1 อัน ตรงปลายสันใกล้นิ้วเป็นหนามเล็ก 1 อัน ผิวมือด้านในติดกับสันบนสุดมีขนอ่อนเป็นแผง นิ้วทั้งสองมีปลายนิ้วไม่สลับกัน

ขาเดินทั้ง 3 คู่เรียวยาว ปลาย dactylus แหลมมาก ตั้งแต่ propodus เป็นต้นไปมีขนเป็นขอบด้านบนและด้านล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบล่างมีหนามแหลมเล็ก 1 อัน และต่อจากหนามเป็นตุ่มเล็ก ๆ เรียงกัน มีขนที่บริเวณหนาม propodus เรียวยาว ขอบเป็นเส้นขนละเอียดมากเป็นแผง dactylus คล้ายใบไม้ มีแผงขนที่ขอบเช่นกัน

ท้องเพศผู้ เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ขอบล่างของปล้องที่ 3 มีตุ่มเล็กเรียงเป็นแถวแบบฟันเสื่อและกระจายอยู่ทั่วไป ต้นปล้องที่ 3 มีขอบนอกโค้งออก และลอบเข้าไปปลายข้อที่ 5 ปล้องที่ 6 มีความยาวมากกว่าความกว้างประมาณ 2 เท่า ปลายปล้องลอบเข้าไป

เล็กน้อย ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 อ้วนสั้น ปลายเรียวแหลม ชี้ออกด้านข้าง ขอบนอกที่ส่วนฐาน มีขนแบบ bristle และขนยาวเรียงเป็นแถวประมาณครึ่งหนึ่ง ส่วนปลายแหลมเล็กที่ขอบนอก และขอบในมีหนามเล็กมากเรียงเป็นแถวเช่นกัน

ลวดลายสี กระดองมีสีส้ม ตุ่มเล็ก ๆ บนกระดองและก้ามเป็นสีแดง ทำให้เห็นเป็น ลวดลาย ขนที่ยาสีส้ม

ตัวอย่างที่ได้ศึกษาจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ยืนที่ท่าเทียบเรือบ้านเพ จังหวัดระยอง เพศผู้ Coll. No. 0971

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	23.5	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	11.0	มิลลิเมตร
ความกว้างกระดอง โดยประมาณ		
เพศผู้	10 - 29	มิลลิเมตร
เพศเมีย	10 - 21.5	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

บ้านเพ ระยอง 1M 1 FOV., ตราด 36M 2F 4 FOV., สันทบุรี 3M, อ่าเภอสิชล นครศรีธรรมราช 11M 4 FOV, ภูเก็ต 1M

การกระจาย

ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และจีน

Portunus gracilimanus (Stimpson, 1858)

(ภาพที่ 36, แผ่นภาพที่ 5 รูปที่ 1)

- Neptunus (Lupocycloporus) gracilimanus* Shen, 1937. Bull Raffles Mus.,
13: 113-114, fig. 9; 10, C.
- Portunus (Lupocycloporus) gracilimanus* Suvatti, 1950. Dept. Fish.
Bangkok, p. 172.
- Portunus gracilimanus* Stephenson and Campbell, 1959.
Aust. J. Mar. Freshw. Res.,
10 (1): 115-116, fig. 2M,
pl. 4M; 5M.
- Portunus gracilimanus* Rees and Stephenson, 1966.
Proc. Res. Soc. Queensland,
78 (3): 40.
- Portunus (Lupocycloporus) gracilimanus* Serène, 1966. App. Sci. Res,
Corp. Thailand, 8: 6.
- Portunus gracilimanus* Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 14-15.
- Portunus gracilimanus* Stephenson and Rees, 1968.
Rec. Aust. Mus., 27 (13): 293.
- Portunus (Lupocycloporus) gracilimanus* Serène, 1968. Singapore Nat.
Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 66.
- Portunus gracilimanus* Campbell and Stephenson, 1970.
Mem. Queensland Mus., 15 (4):
270-271.

- Portunus gracilimanus* พูลล้อย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 71, แผ่นภาพที่ 13 รูป 29,
แผ่นภาพที่ 28 รูป 29, 30.
- Portunus gracilimanus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok,
p. 32.
- Portunus gracilimanus* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 125, แผ่นที่ 15 หมายเลข 95,
96.
- Portunus gracilimanus* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11 หมายเลข 47.
- Portunus gracilimanus* คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 192,
แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 4.

ชื่อไทย ปูม้าแดง

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองค่อนข้างกลม สันบนกระดองชัดเจน พินข้างกระดอง 9 คู่ ขนาดใกล้เคียงกัน
ก้ามเรียวยาว มือเรียวสับ ขนาดเล็กกว่าแขนมาก ปลายนิ้วงอนออก ตาโตมาก กระดอง
เป็นสีส้มมีลายสีน้ำตาล ปลายก้ามและรยางค์ทุกคู่เป็นสีส้ม

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นหนามปลายมนเล็กน้อย 4 คู่ ขนาดใกล้เคียงกัน คู่กลางยื่นออกมา
ด้านหน้าเล็กน้อย หนามเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม เบ้าตาสีกและกว้างมีรอยบาก
2 รอย รอยหนึ่งเป็นรูปฟันแหลม ขอบเบ้าตาหยัก หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดติดกับ
กระดองส่วนหน้าด้านล่างของหนามเบ้าตาด้านใน

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกโค้งมน

กระดองมีขนสั้นปกคลุมและโค้งมนเล็กน้อย มีสันตามแนวขวางเด่นชัดเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ
ยื่นเรียงกันเป็นแถว ได้แก่ สันบริเวณกระดองส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน เหนือ
กระเพาะตอนกลาง และเหนือกระเพาะตอนท้าย สันบริเวณเหนือหัวใจเป็นสันสั้น 2 อัน สัน
ระหว่างฟันข้างกระดองคู่สุดท้ายมีร่องแบ่งทำให้สันไม่ต่อเนื่อง เป็นเส้นเดี่ยว สันบริเวณเหนือเหงือก
ส่วนท้ายเป็นสันสั้นตามแนวขวาง 2 สัน อยู่เรียงกันคือบริเวณใกล้สันที่กระเพาะส่วนท้าย 1 สันและ
ต่ำลงมาอีก 1 สัน ฟันข้างกระดองมี 9 คู่ ขอบด้านนอกหยักแบบฟันเลื่อย ฟันคู่สุดท้ายขนาดใหญ่
กว่าคู่อื่นเล็กน้อย ปลายแหลมยื่นออกด้านหน้า มุมข้างกระดองด้านหลังโค้งมน ขอบหลังกระดอง
เรียบมีสันเกิดจากตุ่มเล็กเรียงเป็นขอ

ก้ามมีลักษณะเรียวสับ ขนาดใกล้เคียงกัน มือเรียวขนาดเล็กกว่าแขนมาก ขอบบนแขน
มีหนามสั้นแหลม 3 - 4 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนามแหลม 2 อัน ข้อมือมีหนาม 2 อันที่
ด้านใน 1 อัน และด้านนอก 1 อัน มือมีสัน 2 สัน บนสันมีหนามแหลมยาวปลายงอน 3 อัน คือ
บริเวณใกล้กับข้อมือ 1 อัน และนิ้วด้านบนใกล้นิ้ว 2 อัน นิ้วเรียวยาวปลายแหลมและงอนออก
ปลายนิ้วจรดกัน

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ตั้งแต่ carpus เป็นต้นไปมีขนละเอียดเรียงที่ขอ

ขาคู่ที่ 5 ปล้อง merus มีขอบล่างเป็นหนามแหลม 1 อัน ปล้อง propodus และ
dactylus แผ่นแบนและยาว มีขนสั้นทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้อง เพศผู้ เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ปล้องที่ 3, 4 มีสันตามแนวขวางตลอด
แนวความกว้าง ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างเป็นเส้นตรง ปลายปล้องสอบเข้า ปล้องที่ 7 รูป
สามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 สั้น ฐานกว้างปลายโค้ง เรียวแคบ งามโค้งปลายชี้ออกด้านข้าง
ที่ฐานผิวนอกมีขนเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว ส่วนปลายทางด้านนอกมีหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว
จากกึ่งกลางไปยังส่วนปลาย ผิวด้านในมีหนามเล็กกระจายทั่วไป

ลวดลายสี ลำตัวสีส้มปนน้ำตาล บริเวณสันและตุ่มต่าง ๆ เป็นสีน้ำตาลเข้ม มีแถบ
สีขาวบริเวณเหนือกระเพาะและบริเวณเหนือเหงือกทั้งสองข้าง ปลายนิ้วและขาทุกคู่สีส้มปนแดง

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่อำเภอสตูล
จังหวัดสตูล เพศผู้ Coll. No. 0512

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 33 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 20 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 22 - 43 มิลลิเมตร

เพศเมีย 22 - 44 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ชลบุรี 5M 5F, ระยอง 1M 2F, ประจวบคีรีขันธ์ 1M 1F, นครศรีธรรมราช
2M 1F, สงขลา 7M 3F 1 FOV., ภูเก็ต 1M 2F

การกระจาย

เกาะฮ่องกง เกาะนิวกินี คาบสมุทรมลายู สิงคโปร์ ออสเตรเลีย
มหาสมุทรอินเดีย และทะเลอันดามัน

Portunus minutus (Shen, 1937)

(ภาพที่ 37, แผ่นภาพที่ 5 รูปที่ 2)

Neptunus (Lupocycloporus) minutus Shen, 1937. Bull. Raffles Mus.,
13: 115, fig. 10.

Portunus minutus Stephenson and Campbell, 1959.
Aust. J. Mar. Freshw. Res.,
10 (1): 68.

Portunus minutus Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol.
Ass. India, 3 (1-2): 102.

Portunus minutus Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 16, pl. 2.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองค่อนข้างกลมและนูน พื้นข้างกระดอง 9 ซี ขนาดใกล้เคียงกัน พื้นระหว่าง
ตา 4 พูต้ามัก ตากลมโต ก้ามเร็วเล็ก มือและนิ้วเรียวยาวขนาดเล็กกว่าแขน ปลายนิ้ว
โค้งเข้าหาตัว กระดองสีน้ำตาลเข้ม ขาเดินมีลายสีน้ำตาลตามขวาง เป็นสัตว์ขนาดเล็กมาก

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายกลมมนมากและต่ำในระดับเดียวกัน 4 พู
คู่กลางมีขนาดเล็กกว่าคู่ข้าง หนามเขี้ยวในเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมแหลมแยกออกจากพื้นระหว่าง
ตาชัดเจน เขี้ยวเล็กและกว้างมีรอยบาก 2 รอย ตาโตมาก หนวดคู่ที่ 2 ยาว แต่ละปล้อง
มีขนเล็ก ๆ ปล้องละ 2 เส้น ฐานหนวดอยู่ชิดกับหนามเขี้ยวในด้านล่าง เส้นหนวดขึ้นมาจาก
เขี้ยว

รยางค์ปากคู่ที่ 3 merus มีมุมบนด้านนอกโค้งมน

กระดองบนมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป มีสันบนกระดองเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว มีหย่อมของตุ่มบริเวณส่วนหน้าของกระดอง บริเวณเหนือกระเพาะส่วนหน้า สันบริเวณเหนือเหงือก สันต่อระหว่างฟันข้างกระดองซี่สุดท้ายมีรอยแบ่งร่องรอย บริเวณเหนือเหงือกและบริเวณเหนือหัวใจมีหย่อมของตุ่มเล็ก ๆ ข้างละ 2 หย่อมเป็นหย่อมตามขวาง ฟันข้างกระดอง 9 ซี่ ซี่แรกอ้วนและกว้าง ซี่สุดท้ายขนาดใหญ่กว่าซี่อื่นปลายซี่ออกด้านข้าง ซี่ที่ 2, 4, 6 และ 8 เล็กกว่าซี่อื่นเล็กน้อย มุมข้างกระดองด้านหลังกลมมน ขอบหลังเรียบ

ก้ามเรียวยาว มีขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ขอบบนแบนมีหนามเล็กมาก 5 อัน ขอบล่างด้านหลังแบนมีหนาม 2 อัน ข้อมือเรียวยาวมีหนามยาวและแหลม 2 อัน ที่ด้านใน 1 อัน และด้านนอก 1 อัน มีอมมและยาวมีสัน 3 สัน สันบนสุดมีหนามแหลมยาว 1 อัน ตรงโคนใกล้ข้อมือมีหนามเล็ก 1 อัน นิ้วมือเรียวยาวแหลม ปลายโค้งงอเข้าหาตัว

ขาเดินทั้ง 3 คู่เรียวยาว ปลาย dactylus มีแผงขนสั้นที่ขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวประมาณ 1.2 เท่าของความกว้าง มีหนามแหลมที่ขอบล่างด้านหลัง 1 อัน propodus และ dactylus แบนยาวมีขนสั้นเป็นขอบทั้งบนและล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ปล้องที่ 3 มีขอบล่างเว้าเข้าตรงกลางปล้อง ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างเป็นเส้นตรง ปลายปล้องสอบเข้า ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 สั้น ฐานกว้าง ปลายโค้งออกด้านข้าง ปลายเรียวยาว ที่ฐานผิวนอก มีขนเรียงเป็นแถว ส่วนปลายทางด้านนอกและด้านในมีตุ่มเล็ก ๆ กระจายทั่วไป

ลวดลายสี ลำตัวสีน้ำตาลปนแดง มีแถบสีน้ำตาลเข้มมากที่กระดอง ที่กลางกระดอง บริเวณกระเพาะตอนบนและบริเวณเหงือกทั้งสองข้างมีสีขาว หนามบนมือทั้งสองสีขาว ขาเดิน และขาคู่ที่ 5 มีปล้องสีน้ำตาลสลับขาวชัดเจน

ตัวอย่างที่ศึกษาเก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดใหญ่ ยืนที่ท่าเทียบเรือประมง จังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0623.1

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 17 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 9 มิลลิเมตร

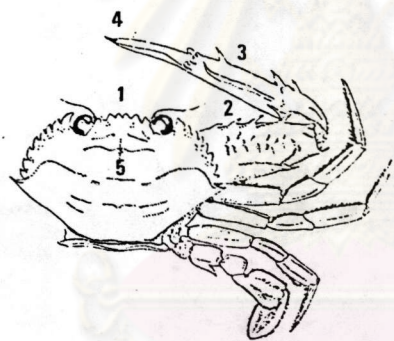
ตัวอย่าง

นครศรีธรรมราช 1M, สงขลา 1M 1F, ปัตตานี 6M 1F, จันทบุรี 1M

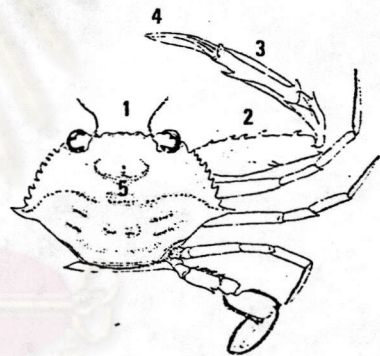
การกระจาย

สิงคโปร์ ทะเลอันดามัน และเกาะนิโคบาร์

เนื่องจาก *P. minutus* คล้ายคลึงกับ *P. gracilimanus* มาก อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นวัยอ่อนของสปีชีส์ดังกล่าวได้ ทั้งสองสปีชีส์มีลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้

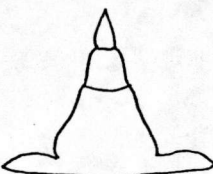
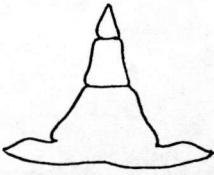

ก. *P. gracilimanus*

ข. *P. minutus*

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *P. gracilimanus* กับ *P. minutus*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>P. gracilimanus</i>	<i>P. minutus</i>
1. ลักษณะพื้นระหว่างตา	เป็นหนามปลายแหลม คู่กลาง ยื่นเลยคู่ข้างเล็กน้อย	เป็นพู่ต่ำ อยู่ระดับเดียวกันหมด
2. จำนวนหนามที่ยึดบนแขน	4 อัน	5 อัน
3. จำนวนหนามบนมือ	3 อัน	1 อัน
4. ลักษณะปลายนิ้ว	งอนออกนอกตัว	งอนเข้าหาตัว
5. ลักษณะสันบนกระดอง		
6. ลักษณะท้อง เพศผู้		

ฉันทน์ *Scylla de Haan, 1833*

ลักษณะทั่วไป

กระดองมีส่วนนูนตรงกลาง ผิวเรียบและเป็นมัน สันตามขวาง เส้นกลาง เป็นเพียง ตุ่มกลมเล็กมาก เรียง เป็นแถวสั้น ๆ ใต้แก่ สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางและสันเหนือเหงือก ส่วนหน้า ซึ่งเป็นแนวจากโคนพินข้าง กระดองซีลสุดท้ายทั้งสองข้าง เข้ามาในกระดอง เพียง เล็กน้อย เท่านั้น บริเวณเหนือหัวใจมีรอยบุ๋มเป็นรูปตัว H พินระหว่างตาเป็นหนามแหลมหรือเป็นรูปคลื่น 2 คู่ เบ้าตากว้างและตื้นมีรอยบาก 2 รอย ก้านตามีความยาวอยู่ในระหว่าง 1 - 2 เซนติเมตร หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดแคบมาก ขอบนอกของฐานติดกับสันเบ้าตาในด้านล่าง พินข้าง กระดอง 9 ซี เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมขนาดใกล้เคียงกัน ซีแรกมีปลายมนเล็กน้อย ซีที่ 6 - 8 มีขนาดใหญ่กว่าซีอื่น ซีสุดท้ายเป็นหนามแหลมยาว เล็กน้อย ก้ามมีขนาดใหญ่ สองข้าง มีขนาดไม่เท่ากัน มืออ้วนพองผิวเรียบ สันบนมือไม่ชัดเจน ปลายสันใกล้โคนนิ้วเป็นหนามแหลม หรือหนามคู่ 1 - 2 อัน นิ้วโค้งงอ นิ้วเคส่อนไหวได้มีขนาดเล็กกว่านิ้วเคส่อนไหวไม่ได้ พินบนนิ้วมีขนาดต่างกันไป ก้ามที่มีขนาดใหญ่จะมีพินใหญ่และคู่ ไม่สลับกัน สำหรับก้ามที่มีขนาดเล็ก จะมีพินปลายแหลมและสลับกัน ขาเดินสามคู่ เรียวยาว ขาคู่ที่ 5 มีสองปล้องสุดท้ายแผ่แบน ขอบล่างของ *merus* และ *propodus* เรียบ ทุกปล้องมีขนเรียงเป็นแถว บางปล้องมีทั้งขอบบนและขอบล่าง ลักษณะของสีโดยทั่วไปค่อนข้างสม่ำเสมอ ด้านบนจะมีสีเข้มกว่าส่วนนอก ซึ่งจะมีสีน้ำตาลปนดำหรือน้ำตาลปนเขียว ส่วนนอกมีสีขาวปนแดงอ่อนหรือเขียวปนเหลืองแล้วแต่สีซีลสี ก้ามและขาด้านบนมีสีเช่นเดียวกับกระดอง ด้านล่างจะมีสีจางกว่าซึ่งเป็นสีเดียวกับอก

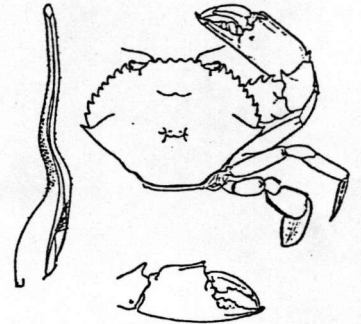
ส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบการจำแนกสปีชีส์ ได้แก่ ลักษณะพินระหว่างตา ลักษณะและ จำนวนของหนามบนข้อมือและมือ ลักษณะแนวสันเหนือเหงือกส่วนหน้า ลักษณะของมุมข้าง กระดองส่วนหลัง ลักษณะอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 และคู่ที่ 2 และสีสรรโดยทั่วไป

การศึกษาอนุกรมวิธานรูปพรรณในประเทศไทยพบตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน 2 ลักษณะ ดังนั้นจึงแยกได้เป็น 2 สปีชีส์

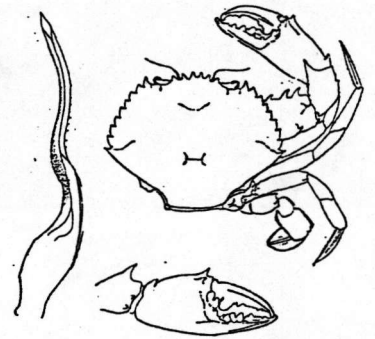

อิลลัสเตรทคีย์ของปูสีน้ำตาล *Scylla* ในประเทศไทย

1. พันระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมมนทู่ ข้อมือด้านนอกมีผิวเรียบ หรือมีตุ่มคล้ายหนาม 1 อัน สันบนมือไม้ชัดเจน ปลายสันมี หนามทู่ 1 - 2 อัน สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาลปนดำ ผิวมอด้าน นอกมีสีน้ำตาลปนแดง ขาคู่ที่ 5 ไม่มีลายร่างแห ส่วนนอก สีขาวปนแดง.....*Scylla serrata*

- พันระหว่างตาเป็นสามเหลี่ยมแหลมคม ข้อมือด้านนอกมีหนาม เล็ก ๆ 1 - 2 อัน สันบนมือชัดเจน ปลายสันมีหนามแหลม 2 อัน สีทั่วไปเป็นสีเทาปนเขียว ผิวมอด้านบน ขาเดินและ ขาคู่ที่ 5 มีลายร่างแห ผิวมอด้านนอกมีขีดหรือจุดสีแดงในพื้น สีเหลืองปนเขียว 4 - 5 จุด ส่วนนอกสีขาวปนเหลือง.....
.....*Scylla tranquebarica*

Scylla serrata (Forskål, 1755)

(ภาพที่ 22, แผ่นภาพที่ 5 รูปที่ 3)

- Scylla serrata* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 336.
- Scylla serrata* Rathbun, 1910a. Danish Exped. To Siam 1899-1900, p. 60.
- Scylla serrata* Shen, 1932a. Hong Kong Nat., 3 (1): 36-38, figs. 4, 5.
- Scylla serrata* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 99.
- Scylla serrata* Estampador, 1949. Philippine J. Sci., 78 (1): 95-109, pl. 1, fig. 1.
- Scylla serrata* var *paramamosian* Estampador, 1949. Philippine J. Sci. 78 (1): 95-109, pl. 2. fig. 1c, pl. 3. fig. 2.

- Scylla serrata* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 160-161, figs. 31b, c.
- Scylla serrata* var. *paramamosian* Blanco and Lopez 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 4.
- Scylla serrata* Chhapgar, 1957. Marine Crabs of Bombay State, Bombay, p. 19-20.
- Scylla serrata* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Bio. Ass. India, 3 (1 & 2): 104-105.
- Scylla serrata* Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 68.
- Scylla serrata* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 21.
- Scylla serrata* พูลล้อย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 116, แผ่นภาพที่ 19 รูป 55, แผ่นภาพที่ 31 รูป 55, 56.
- Scylla serrata* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 31.
- เล่มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 100, แผ่นภาพที่ 6 ภาพที่ 3.
- Scylla serrata* Joel and Raj, 1983. Indian. Fish., p. 15-25. fig. 1A, fig. 2A.
- Scylla serrata* ชูศิลป์, 2526. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 139, แผ่นภาพที่ 15 ภาพที่ 8.
- Scylla serrata* Tayler, 1984. Fins., 17 (2): 15-17.

Scylla serrata

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ, หน้า 189, แผ่นภาพที่ 19 ภาพที่ 1.*Scylla serrata*

ปรียะวุฒิ, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ, หน้า 92, ภาพที่ 48.*Scylla serrata*

คู่ภผล, 2531. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ, หน้า 197, แผ่นภาพที่ 15 ภาพที่ 6.

ชื่อไทย ปูทะเล ปูดำ

ชื่ออังกฤษ Mud crab, Mangrove crab

ลักษณะเด่น

กระดองกว้างเรียบนูน พื้นระหว่างตา 2 คู่เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนอยู่ในระดับเดียวกัน พื้นข้างกระดอง 9 อัน รวมทั้งพื้นเบ้าตาออกมีรูปร่างและขนาดเหมือนกัน ก้ามสันป้อม ผิวเรียบ ข้อมือด้านนอกไม่มีหนาม หรือมีร่องรอยของหนาม 1 อัน สันบนมือไม้ขีดเจนนีหนามที่ปลายสัน 2 อัน ขอบของมุมข้างกระดองด้านท้ายเป็นสันค่อนข้างตรง ปลายสันติดกับขอบหลังกระดอง กระดองสีน้ำตาลปนดำหรือสีเขียวปนดำเข้มมาก ก้ามมีสีเข้มเช่นเดียวกับกระดอง ผิวมือด้านนอกเป็นสีน้ำตาลปนแดง ปลายนิ้วสีน้ำตาลปนแดง ขาคู่สุดท้ายสีเขียวเข้ม ส่วนอกสีเขียวปนแดงจาง

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 2 คู่ มีขนาดใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับเดียวกัน สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน แต่แหลมกว่าพื้นระหว่างตา เล็กน้อยและอยู่ในระดับต่ำกว่า เบ้าตาเป็นรูปตัว U กว้างและตื้น มีรอยบาก 2 รอย รอยหนึ่งเป็นรอยลึกกว่า หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดแคบขอบนอกของฐานติดกับสันเบ้าตาในด้านล่าง

กระดองมีส่วนนูนตรงกลาง ผิวเรียบ สันตามขวางไม่ชัดเจน เป็นเพียงตุ่มกลมเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถวสั้น ๆ ได้แก่ สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งสันนี้เป็นเพียงเส้นต่อจากพื้นข้างกระดองซี่สุดท้ายเข้าไปในกระดองสั้น ๆ ลักษณะโค้งเล็กน้อย ปลายสันเข้ามาตรงกลางกระดอง ด้านบนของบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และบริเวณเหนือหัวใจจะนูนขึ้นมีร่องรูปตัว H พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลมขนาดใกล้เคียงกัน 9 ซี่ ซี่ที่ 4 และซี่ที่ 5 มีขนาดเล็กกว่าซี่อื่น ซี่ที่ 6, 7 และ 8 มีขนาดใหญ่กว่าซี่อื่น ซี่สุดท้ายเป็นหนามแหลมยาวกว่าซี่อื่นเล็กน้อย มุมข้างกระดองด้านหลังลอบเข้าหากัน มีตุ่มกลมเล็ก ๆ เรียงเป็นสัน แถวของตุ่มมีปลายตรงไปยังขอบท้ายกระดองและอยู่ชิดกันมาก

ก้ามมีขนาดใหญ่ บางตัวอาจมีขนาดไม่เท่ากัน แต่แตกต่างกันไม่มากนัก มีลักษณะป้อม ผิวเรียบและสันไม่ชัดเจน ขอบบนแบนมีหนาม 3 อัน ขอบล่างด้านท้ายแบนเป็นหนามขนาดเล็ก 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามขนาดใหญ่ 1 อัน ผิวด้านนอกค่อนข้างเกลี้ยง อาจมีร่องรอยของหนามเล็ก ๆ 1 อัน มีมีขนาดใหญ่อ้วน สันบนมีไม่ชัดเจน ปลายสันเป็นหนามทู่ 2 อัน และตรงส่วนโคน 1 อัน นิ้วโค้งงอ พื้นบนนิ้วมีขนาดใหญ่และทู่มาก ไม่ลပ်กัน สำหรับก้ามที่มีขนาดเล็กกว่าจะมีพื้นแหลมกว่าและลပ်กันได้สนิท

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ผิวเกลี้ยง propodus และ dactylus มีแผงขนสั้นที่ขอบบนและขอบล่าง dactylus มีร่องลึกตามความยาวปล้อง

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างของ merus และ propodus เรียบ dactylus คล้ายไปไม่มีขนสั้นมากที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนทู่ ปล้องที่ 3 และ 4 แคบเล็ก ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 6 ตรงส่วนโคนกว้างกว่าส่วนปลาย

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว ปลายค่อนข้างตั้งตรง ตรงกลางคดงอ ขอบนอกของฐานมีลักษณะโค้งออกมา ขอบด้านในมีขนยาวเรียงเป็นแถว บริเวณที่คดงอเรื่อไปจนถึงส่วนปลายมีหนามเล็กมากกระจายหนาแน่น ที่ผิวหนังด้านในเป็นขนสั้นละเอียดมาก เรียงอย่างเบาบาง ประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวจนถึงส่วนปลายมีสีน้ำตาลอ่อน ส่วนปลาย

ฝอยเปิด ปลายค่อนข้างมนที่ อดวัยะเพคผู้ที่ 2 มีขนาดความยาวประมาณครึ่งหนึ่งของ อดวัยะเพคผู้ที่ 1 ลักษณะเรียวยาว ขอบนอกของฐานโค้งออกเล็กน้อย มีขนเป็นแผงเล็ก ๆ เพียงเบาบางหรือไม่มีเลย

ลวดลายสี สโดยทั่วไปที่กระดอง ผิวด้านบนของก้าม ขาเดิน และขาที่ 5 มีสีน้ำตาล เข้มหรือสีเขียวปนดำ ผิวมีอด้านนอกมีสีน้ำตาลปนแดง เช่นเดียวกับปลายนิ้ว ปลายขาเดินทุกคู่ และขนที่ขอบขาที่ 5 ส่วนนอกมีสีน้ำตาลปนแดง พื้นบนนิ้วมีสีขาวหรือสีน้ำตาลอ่อน

ตัวอย่างที่ไคศึกษา เป็น เพคผู้ เก็บจากตลาดสดเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ
Coll. No. 1054

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้าง กระดอง 110 มิลลิเมตร

ความยาว กระดอง 74 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้าง กระดอง โดยประมาณ

เพคผู้ 66 - 113 มิลลิเมตร

เพคเมีย 73 - 90 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ระยอง 1M, พังงา 2M, กระบี่ 1M, นราธิวาส 2F, สงขลา 1M, ภูเก็ต 2F, สุราษฎร์ธานี 1M, ระนอง 1M, สันตบุรี 2M, สมุทรสาคร 1M, ชลบุรี 1M, อุ้มพร M, ตรัง M, สัตต 1M, บัตตาณี 1M, สมุทรปราการ 1M และเพชรบุรี 1M

การกระจาย

พบทั่วไปในเขตอินโด-แปซิฟิกตะวันตก จากทะเลแดงถึงประเทศญี่ปุ่น รวมถึง
ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

Scylla tranquevarica (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 39, แผ่นภาพที่ 5 รูปที่ 4)

- Scylla tranquebarica* Estampador, 1949. Philippine J. Sci.,
78 (1): 95-109, pl. 3, fig. 1.
- Scylla oceanica* Estampador, 1949. Philippine J. Sci.,
78 (1): 95-100, pl. 3, fig. 1.
- Scylla tranquebarica* Serene, 1952. Proc. Indo. Pacific
Fish. Counc., p. 133-137, pl. 1 fig. 2.
- Scylla tranquebarica* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish.
Cult. & Fish. Biol. Dept. Agr. & Nat.
Res., Manila, p. 9.
- Scylla oceanica* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish.
Cult. & Fish. Biol. Dept. Agr. & Nat.
Res., Manila, p. 10.
- Scylla tranquebarica* Joel and Raj, 1983. Indian J. Fish.,
p. 15-25, fig. 1, C; fig. 2, C.

ชื่อไทย ปูทะเล ปูทองเหลือง ปูขาว ปูเขียว

ชื่ออังกฤษ Mud crab, Mangrove crab

ลักษณะเด่น

กระดองนูนและกว้าง พื้นระหว่างตา 2 คู่ เป็นรูปหนามแหลม คู่กลางยื่นเลยคู่ข้าง
ไปด้านหน้า พื้นข้างกระดอง 9 อัน รวมทั้งพื้นเบ้าตานอกมีรูปร่างเป็นหนามแหลมมากและ
ขนาดใกล้เคียงกัน ก้ามสั้นป้อมมีขนาดต่างกันชัดเจน ผิวก้ามเรียบ มือด้านบนมีสันสูง 2 สัน
ที่ปลายสันมีหนามแหลมมาก 2 อัน ขอบของมุมกระดองด้านหลังเป็นสันตรงแต่ปลายสันจะงอน
เข้าหากกระดอง และมีส่วนขนานกับขอบหลังกระดอง ซึ่งปลายสันนี้อยู่ห่างจากขอบหลังกระดอง
ชัดเจน กระดองสีน้ำตาลปนเขียว ส่วนอกสีขาวนวลหรือสีเขียวนปนเหลือง ผิวมือด้านบน
ขาเดินและขาคู่ที่ 5 มีลายร่างแหชัดเจน ผิวมือด้านนอกมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเหลืองปนเขียว
มีขีดหรือจุดสีแดง 4 - 5 จุด

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นหนามแหลมมาก 2 คู่ คู่กลางยื่นเลยคู่ข้างมาด้านหน้า เล็กน้อย คู่ข้างมีปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมอยู่ในระดับต่ำกว่าพินระหว่างตา เบ้าตาเป็นรูปตัว U กว้างและตื้น มีรอยบาก 2 รอย รอยแรกเป็นร่องลึก หนวดคู่ที่ 2 เป็นเส้นยาวมีฐานแคบ ขอบนอกของฐานอยู่ติดกับสันเบ้าตาในด้านล่าง

กระดองมีส่วนนูนตรงกลาง ผิวทั่วไปเกลี้ยง สันบนกระดองไม่ชัดเจนเป็นเพียงตุ่มกลมเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถวสั้น ๆ ได้แก่ สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งสันนี้เป็นเพียงเส้นต่อจากพินข้างกระดองที่สุดท้ายเข้ามาในกระดอง ลักษณะโค้งเล็กน้อย ปลายสันยื่นขึ้นไปด้านหน้า เล็กน้อย บริเวณเหนือหัวใจมีรอยบวมเป็นรูปตัว H พินข้างกระดองเป็นหนามแหลมมากขนาดใกล้เคียงกัน 9 คู่ คู่ที่ 4 และคู่ที่ 5 มีขนาดเล็กกว่าคู่อื่น ๆ คู่ที่ 6, 7 และ 8 มีขนาดใหญ่กว่าคู่อื่น คู่สุดท้ายเป็นหนามแหลมยาวกว่าคู่อื่นเล็กน้อย มุมข้างกระดองด้านหลังสอบเข้าหากัน มีตุ่มกลมเล็ก ๆ เรียงเป็นสัน แถวของตุ่มมีปลายงอนเข้าหากันและมีส่วนขนานกับขอบหลังกระดอง ซึ่งทั้งสองส่วนนี้อยู่ห่างกัน

ก้ามมีขนาดไม่เท่ากันชัดเจน มีลักษณะป้อม ผิวเรียบ และสันชัดเจน ขอบบนแฉกมีหนาม 3 อัน ขอบล่างด้านหลังแฉกเป็นหนามขนาดเล็ก 2 อัน ข้อมือด้านในมีหนามขนาดใหญ่ ผิวด้านนอกมีหนามแหลมเล็ก ๆ 2 อัน มือมีขนาดใหญ่ สันบนมือชัดเจน ปลายสันเป็นหนามแหลม 2 อัน และตรงส่วนโคน 1 อัน นิ้วเป็นรูปโค้งงอ พื้นบนนิ้วมีขนาดใหญ่และหยาบมาก ไม่สลับกัน สำหรับก้ามที่มีขนาดเล็กกว่าจะมีพื้นแหลมกว่าและสลับกัน

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ผิวเกลี้ยง propodus และ dactylus มีแผงขนสั้นที่ขอบบนและขอบล่าง dactylus มีร่องลึกตามความยาวปล้อง

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างของ merus และ propodus เรียบ dactylus คล้ายใบไม้ มีขนสั้นมากที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนห่อ ปล้องที่ 3 และ 4 แคบเล็ก ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 6 ตรงโคนกว้างกว่าส่วนปลาย

อวัยวะเพศผู้ตัวที่ 1 มีลักษณะเรียวยาวปลายค่อนข้างเฉียง ตรงกลางคดงอ ขอบนอกของฐานโค้งออกเล็กน้อย ขอบด้านในมีแถวขนยาว จากส่วนปลายลงมาถึงบริเวณคดงอ มีหนามขนาดเล็กมากมายกระจายทั่วไป และที่ผิวด้านในเป็นขนอ่อนเล็ก ๆ เบาบาง ส่วนปลายเป็นรูปสามเหลี่ยมค่อนข้างแหลม ปลายเปิดยาว มีร่องตื้น ๆ จากส่วนปลายลงไปถึงฐาน อวัยวะเพศผู้ตัวที่ 2 มีขนาดความยาวประมาณครึ่งหนึ่งของอวัยวะเพศผู้ตัวที่ 1 ลักษณะเรียวยาว ขอบนอกของฐานโค้งออกมาก มีขนเป็นแผงสั้น ๆ ที่ขอบด้านนอกตรงโคนฐาน

ลวดลายสี สีโดยทั่วไปมีสีจางกว่า *S. serrata* โดยที่กระดองมีสีน้ำตาลปนเขียว ด้านบนของก้ามและขาทุกคู่มีสีเดียวกับด้านบนกระดอง แต่มีลายร่างแหด้วย ผิวดมมีด้านนอกมีสีจางกว่าคือสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเหลืองปนเขียว มีขีดหรือจุดสีแดง 4 - 5 จุด

ตัวอย่างที่ไขศึกษา เก็บจากตลาดสดเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ เพศผู้
Coll. No.. 1072

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 123 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 84 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 87 - 123 มิลลิเมตร

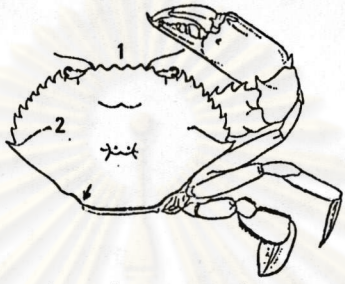
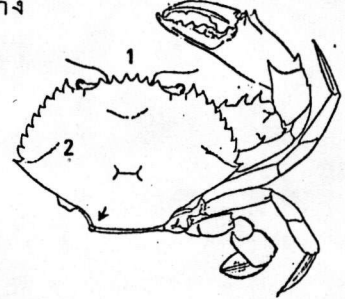
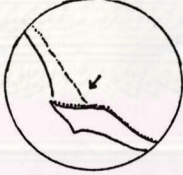

ตัวอย่าง

ระยอง 1M, ตราด 2M, สันทบุรี 1M, สมุทรปราการ 2M, ฉะเชิงเทรา 2M, สมุทรสงคราม 2M, สมุทรสาคร 1M, ปัตตานี 2M, นราธิวาส 1M, เพชรบุรี 1M, ประจวบคีรีขันธ์ 2M, นครศรีธรรมราช 2M

การกระจาย

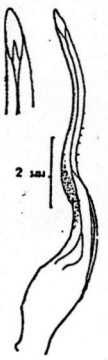

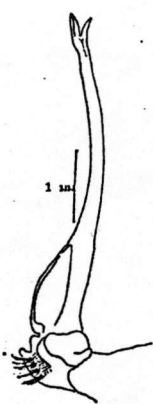
พบโดยทั่วไปในเขตอินโด-แปซิฟิกตะวันตก

ตารางที่ 5 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *S. serrata* และ *S. tranquebarica*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>S. serrata</i>	<i>S. tranquebarica</i>
1. ลักษณะเห็นระหว่างตา	<p>เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายทู่มาก ระดับเดียวกัน</p> 	<p>เป็นรูปหนามแหลม คู่กลางยื่นเลย คู่ข้าง</p>
2. สันเหนือเหงือกส่วนหน้า	มีปลายเข้าหาส่วนกลางกระดอง	มีปลายชี้ไปด้านหน้า เล็กน้อย
3. ขอบของมุมข้างกระดองด้านท้าย	ปลายค่อนข้างตรง อยู่ชิดกับขอบหลังกระดอง	ปลายโค้ง เล็กน้อย และค่อนข้างขนานกับขอบหลังกระดอง
4. ผิวด้านนอกของข้อมือ	<p>ผิวค่อนข้างเรียบ หรือมีตุ่มนูน คล้ายหนาม 1 อัน</p> 	<p>มีหนามแหลม เล็ก 2 อัน</p>
5. สันมือด้านบน	มีหนามทู่ 1 - 2 อัน	มีหนามแหลม 2 อัน
6. อวัยวะเพศผู้ที่ 1	<p>ขณะติดกับส่วนนอก ปลายค่อนข้างตั้งตรง ส่วนปลายทู่ มีสีน้ำตาลไล่ตั้งแต่ส่วนปลายลงมาถึงประมาณกึ่งกลาง ขอบนอกของส่วนฐานโค้งออกมา</p>	<p>ขณะติดกับส่วนนอก ปลายค่อนข้างเฉียงไปด้านข้าง ส่วนปลายแหลม ไม่มีสีน้ำตาลไล่ ขอบนอกของส่วนฐานค่อนข้างตรง</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>S. serrata</i>	<i>S. tranquebarica</i>
7. อวัยวะเพศผู้ที่ 2	ขอบนอกของฐานโค้งออกเล็กน้อย มีขนเป็นแผงเล็ก ๆ เพียงเบาบาง หรือไม่มีเลย	ขอบนอกของฐานโค้งออกมาก มีขนเป็นแผงชัดเจน
6. อวัยวะเพศผู้ที่ 1		
7. อวัยวะเพศผู้ที่ 2		
8. สัตว์ทั่วไป	<p>กระดอง ก้าม และขาทุกคู่มีสีเขียวเข้มหรือสีน้ำตาลปนดำ รยางค์ขาทุกคู่มีปลายสีน้ำตาลปนแดง ผิว มีดำนอกเป็นสีน้ำตาลปนแดง ส่วนอกมีสีน้ำตาลอ่อนหรือขาวปนแดง</p>	<p>กระดอง ก้าม และขาทุกคู่มีสีเขียวปนเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเขียว รยางค์ขาทุกคู่มีปลายสีน้ำตาลปนเขียว ขาคู่ที่ 5 มีสีเขียวเข้ม มีลายร่างแห ผิวมีดำนอกเป็นสีเหลืองปนเขียว มีขีดหรือจุดสีแดง 4 - 5 จุด ส่วนอกมีสีขาวปนเหลือง</p>

ชนิด *Charybdis* de Haan, 1835

ลักษณะทั่วไป

กระดองมีลักษณะเป็นหกเหลี่ยม มีความกว้างมากกว่าความยาว เล็กน้อย พื้นข้างกระดอง 6 คู่ (หรือ 7 คู่ แต่มีจำนวน 5 คู่ที่มีขนาดใหญ่) พื้นระหว่างตาแยกออกจากกันชัดเจน ความกว้างระหว่างเขี้ยวตอลองข้างน้อยกว่าความกว้างของกระดองส่วนที่กว้างที่สุด หนวดคู่ที่ 2 มีฐานหนวดกว้าง มุมนอกติดกับพื้นระหว่างตา เส้นหนวดแยกออกจากเขี้ยวอย่างสมบูรณ์ กระดองมีผิวหูน สันตามขวางบนกระดองชัดเจน ก้ามมีหนามแหลม ขาคู่ที่ 5 มีขอบด้านหลังของปล้อง propodus เป็นหนามแหลม 2 อัน

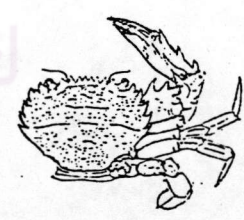
ส่วนสำคัญที่ใช้ในการจำแนกสปีชีส์ ได้แก่ ลักษณะพื้นระหว่างตา ลักษณะของพื้นข้างกระดองคู่ที่ 1, 2 และคู่สุดท้าย ลักษณะสันตามขวางบนกระดอง ลักษณะฐานหนวดคู่ที่ 2 ลักษณะท้อง ลักษณะอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 และลักษณะลวดลายสีที่เด่นชัด

การศึกษาค้างนี้พบในชนิด *Charybdis* จำนวน 13 สปีชีส์

อัลลส์เตอทศียส์สปีชีส์ของปูชนิด *Charybdis* ในประเทศไทย

1. พื้นข้างกระดองมีมากกว่า 6 คู่

พื้นข้างกระดองมีขนาดใหญ่ 5 คู่ และขนาดเล็ก 2 คู่ แทรกอยู่ที่ฐานของพื้นข้างกระดองคู่ที่ 1 และ 2 มีสันตามขวางบริเวณเหนือหัวใจ 1 สัน และบริเวณเหนือเหงือกส่วนกลางข้างละ 1 สัน พื้นระหว่างตาแหลมมากปลายสั้นตาล 6 คู่ ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามแหลมมากอยู่ติดกัน 2 อัน กระดองสั้นตาลปนส้ม สันต่าง ๆ สั้นตาลจุดม่วง.....
.....*Charybdis acutifrons*

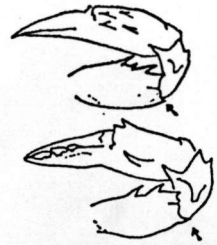

พื้นข้างกระดอง 6 คู่.....2

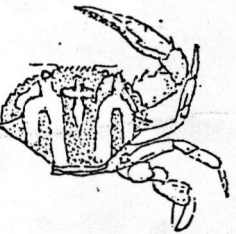
2. ขอบล่างด้านหลังแขนไม่มีหนาม.....3
 ขอบล่างด้านหลังแขนมีหนาม.....9

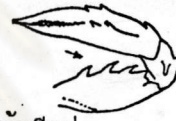
3. กระดองส่วนหลังไม่มีสันตามขวาง.....4
 กระดองส่วนหลังมีสันตามขวาง.....8

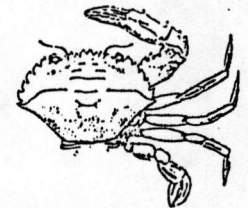
4. ฟันข้างกระดองซี่ที่ 1 เป็นรอยบากที่ปลาย.....5
 ฟันข้างกระดองซี่ที่ 1 ไม่เป็นรอยบากที่ปลาย.....6

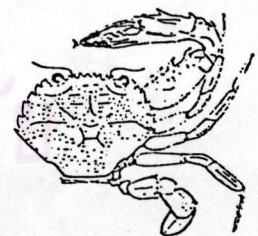
5. ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่ 3 อัน
 มีมือหนามขนาดใหญ่ 4 อัน กระดองเรียงซี่ส่วนหน้ามีรูป
 ไม้กางเขนสีชมพูขนาดใหญ่ 1 อัน และบริเวณเหงือกทั้งสอง
 ข้าง เป็นรูปตัว คว่า่า สีชมพู ในพื้นสีน้ำตาลลัด.....
 .....*Charybdis feriatus*

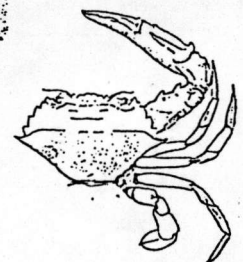
- มีมือหนามขนาดใหญ่ 3 อัน กระดองมีขนสั้นปกคลุมสีเขียวลิ
 ซีม้ากลาง มือมีแถบสีแดงในพื้นสีขาว.....
 .....*Charybdis affinis*

- ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่มากกว่า 3 อัน
 ก้ามเรียวยาวมีจุดสีขาวในพื้นสีส้ม ขอบบนแขนมีหนาม 4 อัน
 กระดองมีขนอ่อนสั้นสีส้มปกคลุม ฟันระหว่างตาแหลมมาก 6 อัน
 .....*Charybdis miles*

6. ฟันข้างกระดองซี่ที่ 2 มีขนาดเล็กกว่าซี่ที่ 1
 กระดองสีเขียวซีม้าไล่ สันตามขวางไม่ชัดเจน ฟันระหว่างตา
 ปลายตัดที่ 3 พู ฟันข้างกระดองซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่สุด ขาเดิน
 ทุกคู่มีสีเขียวซีม้าไล่ ส่วนอก ท้องแขนและท้องขามีสีขาวนวล.
 .....*Charybdis anisodon*

พินข้างกระดองซี่ที่ 2 มีขนาดเท่ากับซี่ที่ 1.....7

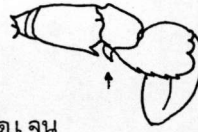
7. carpus ของขาคู่ที่ 5 มีหนามแหลมที่ด้านล่าง 1 อัน

กระดองมีขนสีเขียวซีมา เข้มปกคลุม มีสันตามขวางชัดเจน

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม 3 คู่

คู่กลางยื่นเลยคู่อื่น รูปร่างของซี่ที่ 2 เป็นตุ่มกลมเล็ก ๆ

มากมาย.....*Charybdis hellerii*

กระดองเรียบสีส้มปนชมพูหรือม่วง สันตามขวางไม่ชัดเจน

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางยื่น

เลยคู่อื่น รูปร่างของซี่ที่ 2 เป็นสันสูงตามขวาง.....

.....*Charybdis lucifera*

carpus ของขาคู่ที่ 5 ไม่มีหนามแหลม

กระดองเรียบสีฟ้าปนเขียว สันตามขวางไม่ชัดเจน พินระหว่าง

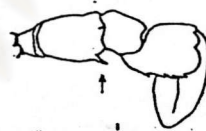
ตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางมีขนาดใหญ่และยื่น

เลยคู่อื่น เล็กน้อย พินข้างกระดองซี่สุดท้ายมีขนาดเล็กที่สุด

ขาเดินมีแถบสีน้ำเงินปนเขียวสลับกับสีฟ้าอ่อน นิ้วมีแถบสีฟ้าตรง

กลางในพื้นสีน้ำตาลไล่ 1 แถบ ส่วนนอกขาวนวล.....

.....*Charybdis annulata*

8. มีสันตามขวางบริเวณเหนือหัวใจ 1 สัน และสันบริเวณเหนือเหงือก
ส่วนกลาง 2 สัน

พินระหว่างตาเป็นหนามแหลม 3 คู่ ล่องคู่กลางขนาดใหญ่เคียง

กันและยื่นเลยคู่ที่ 3 ขอบนอกของท้องปล้องที่ 6 โค้งออกมา

กระดองมีขนปกคลุมสีเขียวซีมา ตรงกลางมีแถบสีครีมตามความ

ยาวกระดอง 1 แถบ ก้ามและขาทุกคู่มีลายสีเขียวซีมาสลับสีครีม

.....*Charybdis variegata*

มีสันตามขวางบริเวณเหนือหัวใจ 1 สัน และสันบริเวณเหนือเหงือก
ส่วนกลาง 3 สัน

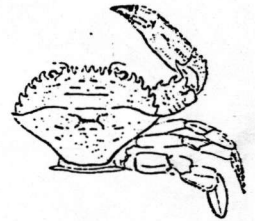

กระดองมีขนอ่อนปกคลุมหนาแน่นสีเขียวซีมำปนน้ำตาล พื้นระหว่าง
ตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ 2 คู่กลางขนาดใกล้เคียงกัน
และระดับเดียวกับคู่ที่ 3 พื้นข้างกระดองซี่ที่ 1 และ 2 ปลายตัดทู่
ขอบนอกของท้องปล้องที่ 6 ขนานกัน ก้ามมีผิวขรุขระ ขาเดินมี
ลายจุดสีน้ำเงิน เหลือง และขาวในพื้นที่สีม่วง.....

.....*Charybdis natator*

กระดองมีขนสั้นปกคลุมเบาบางสีเขียวซีมำเข้ม พื้นระหว่างตา
เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน สองคู่กลางมีขนาดใกล้เคียงและยื่น
เลยคู่ที่ 3 พื้นข้างกระดองซี่ที่ 1 และ 2 ปลายแหลม ขอบ
นอกของท้องปล้องที่ 6 โค้งออกเล็กน้อย ก้ามมีตุ่มขรุขระ ขา
เดินมีลายสีน้ำเงิน เหลือง และขาวในพื้นที่สีม่วง ตรงบริเวณ
เหนือหัวใจมีรอยบุ๋มลึกตามขวาง 1 รอย.....

.....*Charybdis beauforti*

9. พื้นข้าง กระดองซี่สุดท้ายขนาดใหญ่สุด

พื้นระหว่างตาปลายตัดทู่ 6 พู กระดองมีขนละเอียดสั้นสีเขียว
ซีมำจางปกคลุม มีสันต่าง ๆ สีดำ ขอบนอกของท้องปล้องที่
6 โค้งออกมาก ก้ามมีผิวเรียบสีเดียวกับกระดอง.....

.....*Charybdis vadorum*

พื้นข้าง กระดองซี่สุดท้ายมีขนาดเล็กสุด

พื้นระหว่างตาปลายตัดทู่ 6 พู กระดองมีขนละเอียดสีเขียว
ซีมำอ่อนปกคลุมหนาแน่น มีสันตามขวางสีฟ้า ขอบนอกของท้อง
ปล้องที่ 6 โค้งออกมาก ก้ามมีผิวขรุขระเต็มไปด้วยปุ่มปม
สีน้ำตาลปนฟ้า.....*Charybdis truncata*

Charybdis acutifrons (de Man, 1879)

(ภาพที่ 40, แผ่นภาพที่ 6 รูปที่ 1)

Charybdis (Goniosupradens) acutifrons Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr.,
39 C³: 138-140, figs. 81-84.

Charybdis (Goniosupradens) acutifrons Serène, 1968. Singapore Nat.
Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.

Charybdis (Goniosupradens) acutifrons Sakai, 1976. Crabs of Japan
and Adjacent Seas., p. 365-366.

Charybdis acutifrons Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol.
Fac. Sci. Chulalongkorn Univ.,
Bangkok, p. 73.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น มีสันที่ส่วนหน้าและส่วนหลังของกระดอง พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก 6 ซี่ พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลมเช่นกัน 7 ซี่ ขนาดใหญ่ 5 ซี่และขนาดเล็กมาก 2 ซี่ แทรกอยู่ที่โคนหัวข้างกระดองที่ 1 และซี่ที่ 2 ตามลำดับมุมข้างกระดองด้านหลังโค้งมน ก้ามมีหนามแหลมมาก ขาคู่ที่ 5 มีฟันซี่เล็ก ๆ แหลมเรียงเป็นแถว 8 อันที่ขอบล่างของ propodus สีกระดองเป็นสีส้มปนม่วง ตามสันและหนามเป็นสีขาว สลับสีม่วงเข้ม ขาเดินมีจุดสีม่วงในพื้นสีส้มทั่วไป ขาคู่ที่ 5 มีลายทางสีม่วงตามความยาวของปล้อง ส่วนนอกสีขาวนวล

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นหนามแหลมมากปลายหนามสีดำ 3 คู่ อยู่ในระดับเดียวกัน คู่ที่ 3 มีปลายยื่นออกด้านข้างเล็กน้อย สันเข้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมากลักษณะเดียวกับพื้นระหว่างตา เข้าตาเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้างเท่ากับเข้าตาอยู่ชิดกับกระดองส่วนหน้า ที่โคนหนวดเป็นหนามแหลมอยู่ติดกัน 2 อัน มีตุ่มละเอียดยาวและขนเล็ก ๆ อันกระจายทั่วไป

กระดองมีขนละเอียดยาวปกคลุม มีสันที่ส่วนหน้าและส่วนหลังของกระดอง ได้แก่ สันที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบนเป็นสันสั้น 2 สัน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางเป็นสันยาว 1 สัน สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าเป็นสันยาวมีช่องแบ่งตรงกลาง 2 ช่อง สันบริเวณเหนือเหงือกตอนกลาง 2 สัน และสันบริเวณเหนือหัวใจ 1 สัน พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลมมาก 7 อัน คู่ที่ 1, 3, 5, 6 และ 7 มีขนาดใหญ่ คู่ที่ 2, 3 เป็นเพียงปลายแหลมเล็ก ๆ มุมข้างกระดองด้านหลังกลมมน ขอบหลังกระดองเป็นสันต่ำ

ก้ามทั้งสองข้างมีขนาดใกล้เคียงกัน หนามต่าง ๆ แหลมมากและมีปลายสีม่วงเข้ม ขอบบนแขนมีหนามแหลม 3 อัน ขอบล่างแขนไม่มีหนาม ข้อมีหนามแหลม 4 อัน คือข้อมือด้านในเป็นหนามขนาดใหญ่ 1 อัน และที่ผิวด้านนอกเป็นหนามขนาดเล็ก 3 อัน อยู่บนสันที่เกิดจากตุ่มแหลม มีหนามแหลมที่สันด้านบน 5 อัน คือ ใกล้เคียงข้อมือเป็นหนามแหลมเล็ก 1 อัน ด้านบนสัน 4 อัน นิ้วเป็นร่องลึกปลายโค้งเล็กน้อย พื้นบนนิ้วแหลม

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ผิวเกลี้ยง carpus มีร่องตื้นที่ผิวด้านบน propodus มีร่องตื้น 2 อัน ในร่องมีขนละเอียดยาวเรียวยาวมีปลายโค้งเล็กน้อย

ขาคู่ที่ 5 ผิวเกลี้ยง มีร่องตื้นซึ่งเต็มไปด้วยขนสั้นแบบกำมะหยี่ 2 แถว merus มีหนามแหลมที่ขอบล่างใกล้ปลายปล้อง 1 อัน ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามแหลม 7 - 8 อัน dactylus มีส่วนปลายเป็นหนามแหลมเล็ก ทุกปล้องมีขนสั้นเรียงเป็นแถวทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3, 4 แคบเล็ก ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ขอบด้านบนของปล้องที่ 6 ค่อนข้างขนานกัน ตรงปลายปล้องสอบเข้าเล็กน้อย ปล้องที่

7 เป็นรูปสามเหลี่ยมยอดแหลม

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 เรียวยาว โคนงอตรงส่วนกลางและส่วนปลายหักมุมขึ้นไปด้านข้าง ส่วนปลายมีเยื่อบาง ๆ โคน และผิวหนังนอกมีขนสั้นสลับกับขนยาว เรียง เป็นแถวต่อไปถึงคอ และส่วนโคนประมาณ 1 ใน 2 ของความยาว ตรงส่วนคอเป็นขนสั้นมาก

ลวดลายสี ลำตัวเป็นสีส้มปนน้ำตาลและม่วง หนามต่าง ๆ มีสีขาวตปลายมีม่วงเข้ม สันบนกระดอง เป็นสีม่วงมีจุดสีขาว นิวเป็นสีส้ม น้ำตาลเข้ม และปลายนิวสีขาว ขาเดินมีจุด สีม่วงกระจายทั่วไปตั้งแต่ปล้อง merus รองในแต่ละปล้องมีขนสีส้ม ขาคู่ที่ 5 มีลายสีม่วงตาม ความยาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากแนวปะการังที่หาดบริเวณแหลมพรหมเทพ อ่าวเภอเมือง สงหวตภูเก็ต เพศผู้ Coll. No. 0027

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	60	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	45	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

แหลมพรหมเทพ อ่าวเภอเมือง ภูเก็ต 1M

การกระจาย

อ่าวปัตตาเวีย เกาะติมอร์ และหมู่เกาะโมลุกกะ

Charybdis feriatus (Linneaus, 1758)

(ภาพที่ 41, แผ่นภาพที่ 6 รูปที่ 2)

- Charybdis cruciata* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam 1899-1900., p. 62.
- Charybdis (Goniosoma) cruciata* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 403-404.
- Charybdis cruciata* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 117.
- Charybdis (Goniosoma) cruciata* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool. Serr., 10: 71.
- Charybdis (Charybdis) cruciata* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39 c³: 64-67, fig. 29-30.
- Charybdis (Charybdis) cruciata* Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped., 6: 180.
- Charybdis cruciata* Banard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 161-167.
- Charybdis (Goniosoma) cruciata* Chhapgar, 1957. Marine Crabs Bombay State, Bombay, p. 19-20.
- Charybdis (Goniosoma) cruciata* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 123, pl. 62; pl. 63, fig. 1.
- Charybdis (Charybdis) cruciata* Stephenson, Hudson and Campbell, 1957. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8(4): 495-497.

- Charybdis feriatus* Stephenson, 1967. Naga Report, 4. (1): 10-11.
- Charybdis feriatus* Campbell and Stephenson, 1970. Mem. Qd. Mus., 15 (4): 273.
- Charybdis feriatus* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 32 แผ่นภาพที่ 6 รูป 9, แผ่นภาพที่ 26 รูป 9, 10.
- Charybdis feriatus* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ., p. 31.
- Charybdis feriatus* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 127, แผ่นที่ 16 หมายเลข 99, 100.
- Charybdis feriatus* ส้มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 101, แผ่นที่ 6 ภาพที่ 4.
- Charybdis feriatus* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 104, ภาพที่ 11 หมายเลข 48.
- Charybdis feriatus* คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 196, แผ่นภาพที่ 20, ภาพที่ 1.

ชื่อไทย ปลาบ ปูกางเขน ปูม้าเข้ร็ด

ชื่ออังกฤษ Mask crab, Christian crab

ลักษณะเด่น

กระดองเกลี้ยงมาก พื้นระหว่างตาเป็นหนามปลายมน 3 คู่ พื้นข้างกระดองซี่แรก ปลายตัดเว้าเข้าตรงกลาง สันบนกระดองส่วนหน้าไม่ชัดเจน ไม่มีสันบนกระดองส่วนหลัง บนกระดองมีลวดลายสีส้มปนชมพูในพื้นสีน้ำตาลทำให้เห็นเป็นรูปกางเขนอยู่ตรงกลางกระดอง และรูปตัว Y ครึ่ง 2 ข้างของกระดอง ก้ามและรยางค์ขา มีรอยประสีส้ม ขาว และน้ำตาลทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นหนามปลายมน 3 คู่ แต่ละอันแยกออกจากกันชัดเจน คู่กลางและ คู่ที่ 2 มีขนาดและรูปร่างเท่ากัน คู่ที่ 3 มีปลายมนมากกว่าและยื่นเด่นกว่าสันเข้ตาในเล็กน้อย สันเข้ตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้าง เข้ตาสีกเป็นรูปตัว มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดติดกับกระดองส่วนหน้า ปลายหนวดอยู่ห่างจากเข้ตา

กระดองมีผิวเกลี้ยงมาก สันบนกระดองส่วนหน้าไม่ชัดเจน มีสันที่บริเวณเหนือ กระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีช่องแบ่ง 2 ช่อง ไม่มีสันบน กระดองส่วนท้าย พื้นข้างกระดอง 6 ซี่เป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้าง ปลายหนามแหลมยื่นออก ด้านหน้า ยกเว้นพื้นซี่ที่ 1 เป็นรูปสี่เหลี่ยมปลายตัดมีรอยบากตรงกลาง พื้นซี่สุดท้ายมีขนาดเล็ก ที่สุด ขอบหลังกระดองเป็นรูปโค้ง

ก้ามยาวและมีขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ผิวเรียบเป็นมันเช่นเดียวกับกระดอง ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่ปลายแหลม 3 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนเรียบ ข้อมือมีหนามขนาดใหญ่ 1 อันที่ผิวด้านใน และมุมด้านนอกมีสัน 2 สันและหนามขนาดเล็ก 3 อัน มีอวัยวะมีหนาม 4 อันบนสันด้านบน ผิวมีอวัยวะด้านนอกและด้านในมีสันเรียบ นิ้วยาวปลายนิ้วทั้งสองจรดกัน พื้นบนนิ้วทุกกลมขนาดใหญ่และกลมขนาดเล็ก

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ผิวเกลี้ยงเป็นมัน ขอบล่างของ dactylus มีขนยาวเป็นแผงหนา ปลาย dactylus แหลมมาก

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านหลังของ merus เป็นหนามแหลม 1 อัน ขอบล่างด้านหลังของ propodus เรียบ ทั้งปล้อง propodus และ dactylus มีขนสั้นแข็งเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันตามแนวขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างโค้งออกเล็กน้อยความกว้างมากกว่าความยาว ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ปลายเรียวยาวโค้งเล็กน้อย ผนังด้านนอกตั้งแต่ส่วนปลายลงมาถึงเกือบกึ่งกลางของความยาวมีหนามเรียงเป็นแถวจำนวนสองแถว ผนังด้านนอกมีหนามสั้น เฉพาะส่วนปลายเป็นแถวเช่นกัน

ลวดลายสี กระดองมีสีส้มปนชมพูเป็นรูปไม้กางเขนตรงกลางกระดอง และรูปอักษรตัว Y ครึ่งล่างของกระดอง ปลายนิ้วบนพื้นสีน้ำตาลเข้ม ลักษณะลายรูปไม้กางเขนนี้ ทำให้เรียกชื่อโดยทั่วไปว่า "ปูกางเขน" หรือ "ปูม้าเข้รต" ก้ามมีจุดสีน้ำตาลสลับสีขาว ในพื้นสีส้มปนชมพู ด้านล่างเป็นสีครีมหรือขาว นิ้วมีสีขาวส่วนปลายสีส้มและน้ำตาลเข้ม ขาเดินทุกคู่มีสีชมพูและมีจุดสีขาวจางมาก ขาคู่ที่ 5 มีสีเช่นเดียวกับก้ามแต่จางมาก ส่วนอกสีขาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมง อวนลากขนาดกลางขึ้นที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
เพศผู้ Coll. No. 0182

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 103 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 71 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดอง โดยประมาณ

เพศผู้ 58 - 103 มิลลิเมตร

เพศเมีย 55 - 92 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ทำเทียบเรือตำมะลัง ล่อล 1M 1F, อ่าวเกือกกันตัง ตรัง 2M 4F, ภูเก็ต 1M 2F, อ่าวเกือกดอนสัก สุราษฎร์ธานี 1F, อ่าวเกือกหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ 1M 1F, อ่าวเกือกแหลมสิงห์ จันทบุรี 2F, ท่าแหลม จันทบุรี 2F, ตำบลบางกะไชย อ่าวเกือกแหลมสิงห์ จันทบุรี 1M 1F, ลังขลา 1F, ระนอง 1M 1F, ตำบลอ่างศิลา ชลบุรี 2M, ชุมพร 1M และนราธิวาส 1M 1F

การกระจาย

อัฟริกาใต้ มหาสมุทรอินเดีย คาบสมุทรมลายู ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ ทะเลจีน ญี่ปุ่น และมีการแพร่กระจายทั่วไปในเขตอินโด-แปซิฟิกตะวันตก

Charybdis affinis Dana, 1852

(ภาพที่ 42, แผ่นภาพที่ 6 รูปที่ 3)

<i>Goniosoma affinis</i>	Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 334.
<i>Charybdis (Goniosoma) affinis</i>	Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 118-119, fig. 11.
<i>Charybdis (Charybdis) affinis</i>	Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39 c ³ : 35-37, figs. 8, 9.
<i>Charybdis (Charybdis) affinis</i>	Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped. 6: 180-182.
<i>Charybdis (Charybdis) affinis</i>	Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp. Thailand, 8: 7.
<i>Charybdis (Charybdis) affinis</i>	Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.

Charybdis affinis

พูลลู่ย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 16, แผ่นภาพที่ 5 รูปที่ 1,
แผ่นภาพที่ 25 รูปที่ 1, 2.

Charybdis affinis

พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 129, แผ่นที่ 17, หมายเลข
109, 110.

Charybdis affinis

Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ., Bangkok,
p. 32.

Charybdis affinis

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 199,
แผ่นภาพที่ 20 ภาพที่ 6.

Charybdis affinis

สุพจน์, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 172,
แผ่นภาพที่ 14 ภาพที่ 8.

ชื่อไทย ปูม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีขนสั้นปกคลุม มีสันเกิดจากตุ่มเรียงเป็นแถวเฉพาะส่วนหน้าของกระดอง
พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม 3 คู่ พื้นข้างกระดองแหลม 6 คู่ ซี่แรกมีขอบนอก
เป็นรอยเว้าเข้าใกล้ปลาย มีมีหนามแหลม สีโดยทั่วไปเป็นสีเขียวซีม้า มีอและนิ้วมีแถบ
สีแดงชัดเจนทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม 3 คู่ คู่กลางมีขนาดใหญ่ปลายมน ยื่นล้ำคู่อื่น คู่ที่ 2 และที่ 3 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม คู่ที่ 2 มีขนาดเล็กกว่าปลายยื่นออกในแนวเฉียง คู่ที่ 3 แคบและยาว สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้าง เบ้าตาเป็นรูปตัว มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 มีฐานแยกจากเบ้าตาติดกับกระดองส่วนหน้า ตรงกลางเป็นสันนูน เกิดจากตุ่มเล็กเรียงเป็นแถวเชื่อมติดกันจนกลายเป็นสัน

กระดองมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป มีสันเกิดจากตุ่มเรียงเป็นแถวเฉพาะส่วนหน้าของกระดอง ได้แก่ สันบริเวณส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีรอยแบ่ง 2 รอย พื้นข้างกระดองปลายแหลมยื่นด้านหน้า 6 คู่ คู่แรกมีรอยบากที่ส่วนปลาย ขอบหลังกระดองกลมมน

ก้ามทั้งสี่ข้างมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวด้านบนมีขนปกคลุมบาง ๆ ขอบบนแขนมีหนามใหญ่ 3 อัน และมีแถบขนละเอียดตามแนวที่เป็นหนาม ขอบล่างด้านท้ายแขนไม่มีหนาม ข้อมือมีหนาม 4 อัน ที่ข้อมุด้านในเป็นหนามขนาดใหญ่ 1 อัน และมีหนามขนาดเล็ก 3 อันที่ผิวด้านนอก มือมีสัน 6 สัน มีหนาม 5 อัน ได้แก่ บริเวณใกล้ข้อมือ 1 อัน บนสันมือตอนกลาง 2 อัน และ บริเวณใกล้โคนนิ้วเป็นหนามตัว 2 อัน นิ้วมือเรียวยาวโค้งมีร่องลึก

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว propodus มีขนที่ขอบล่าง dactylus มีขนทั้งขอบบนและล่าง ลักษณะขนยาว

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้างเพียงเล็กน้อย ขอบล่างเป็นหนามแหลม 1 อัน ขอบล่างด้านท้ายของ propodus เป็นขอบเรียบ ปลาย dactylus เป็นหนามแหลมขนาดเล็ก

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันตามแนวขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างขนานกันประมาณ 2 ใน 3 ของความยาว ขนาดปล้องมีความกว้างมากกว่าความยาว ปล้องที่ 7 รูปสามเหลี่ยม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ฐานแบนปลายเรียวแคบโค้งยื่นออกด้านข้าง ขอบด้านนอกบริเวณปลายมีขนมากเรียงเป็นแถวและหนาแน่นที่ปลาย ขอบด้านในมีหนามเรียงเป็นแถวเริ่มจากบริเวณที่โค้งไปจนถึงปลาย

ลวดลายสี กระดอง ก้าม และรยางค์ขาเป็นสีเขียวเข้มดำเข้ม ผิวด้านล่างก้ามเป็นสีขาวนวล มีแถบสีแดงบนมือและนิ้วหลายแห่ง ที่ขาเดินและขาคู่ที่ 5 เป็นสีส้มปนเหลือง ขนที่ขอบเป็นสีน้ำตาลปนเหลือง ปลายหนามเป็นสีน้ำตาลและขาว

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ที่ตำบลท่าพรึก อำเภอเมือง จังหวัดตราด เพศผู้ Coll. No. 0061

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	46	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	32	มิลลิเมตร
ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ		
เพศผู้	25 - 46	มิลลิเมตร
เพศเมีย	29 - 53	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ท่าใหม่ ตราด 1M 1F, แหลมเกร็ด ตราด 1M 6F, ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมงสิงห์ สันทบุรี 1M 2F 1 FOV., สุ่มทรปรากฏ 5M 1F 4 FOV., สุ่มทรสังคราม 1M, อำเภอดอนสัก สุราษฎร์ธานี 3M 1F, กระเป๋ 2M 2F 2 FOV., อำเภอกันตัง ตรัง 1M 2F, ปัตตานี 2M 1F

การกระจาย

กลุ่มเกาะมะริด เกาะสิงคโปร์ มะละกา ตรังกานู และเกาะชองกง

Charybdis miles de Haan, 1835

(ภาพที่ 43, แผ่นภาพที่ 6 รูปที่ 4)

Charybdis miles

Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 405.

Charybdis (Goniosoma) miles

Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 123.

- Charybdis (Charybdis) miles* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39 c³: 38-40, fig. 10, 11, 12, 13.
- Charybdis (Goniosoma) miles* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool. Ser., 10: 71.
- Charybdis (Goniosoma) miles* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 11.
- Charybdis (Charybdis) miles* Stephenson, 1961. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 12 (1): 116.
- Charybdis affinis* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 123, pl. 61.
- Charybdis (Charybdis) miles* Rees and Stephenson, 1966. Proc. Res. Soc. Queensland Mus., 78 (3): 37.
- Charybdis miles* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 11.
- Charybdis (Charybdis) miles* Serene, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 67.
- Charybdis miles* Stephenson and Rees, 1968. Mem. Queensland Mus., 15 (2): 92-95.
- Charybdis (Charybdis) miles* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 358-359.
- Charybdis miles* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ., p. 31.
- Charybdis miles* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 131, แผนภาพที่ 18 หมายเลข 117, 118.

Charybdis miles

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 106 ภาพที่ 12, หมายเลข 54.

Charybdis miles

คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 197, แผ่นภาพที่
20 ภาพที่ 3.

ชื่อไทย ปุ่มำเล็ก ปุ่มำดอก ปุ่มำลาย

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีขนปกคลุมทั่วไป มีสันเฉพาะบริเวณกระดองส่วนหน้า พื้นระหว่างตาเป็น
รูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก ปลายยื่นออกด้านข้างบางซี่ปลายซี่เข้าหากัน พื้นข้างกระดอง
6 ซี่เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก ซี่แรกเป็นรูปปลายตัดมีรอยบากตรงกลาง ก้ามเรียวยาว
ปลายนิ้วแหลมมาก สีทั่วไปเป็นสีชมพูปนส้ม เฉพาะก้ามมีลายจุดสีขาวในพื้นที่ส้ม ปลาย
ก้ามมีสีส้ม

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมมาก 3 คู่ ติ่งกลางยื่นเลยไปด้านหน้า
เล็กน้อย คู่ที่ 2 ขนาดเท่าคู่กลางปลายยื่นออกด้านข้าง คู่ที่ 3 แยกห่างจากคู่ที่ 2 และมี
ขนาดเล็กปลายซี่เข้าหากัน สันเบ้าตาในลักษณะเช่นเดียวกับพื้นระหว่างตา เบ้าตาสีกเป็น
รูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคบกว่าเบ้าตา มีสันเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ ขึ้น
กระจายอยู่ทั่วไป

กระดองมีขนปกคลุมทั่วไป มีสันเฉพาะด้านหน้ากระดอง สันเกิดจากตุ่มเล็กเรียงกัน
เป็นแถว ใต้แก้ม สันที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณกระเพาะตอนกลาง และบริเวณ
เหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีช่องแบ่ง 2 ช่อง ใต้สันนี้ เป็นรอยปุ่มเป็นรูปตัว H พื้นข้างกระดอง

เป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้างปลายแหลมชี้ไปด้านหน้า ชี้อันที่ 1 เป็นรอยบากตรงกลาง ขอบหลัง
กระดองกลมมน

ก้ามเรียวยาว ล่องข้างมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกัน ผิวมีขนสั้นปกคลุมเช่นเดียวกับกระดอง
ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่และเล็กรวม 4 อัน ขอบล่างแขนไม่มีหนาม ข้อมือมีหนามขนาดใหญ่
1 อันที่ด้านใน ผิวด้านนอกมีหนามต่ำเล็ก 3 อัน มือมีความยาวเท่ากับ ความยาวของแขน มีสัน
ด้านบนและมีหนามขนาดใหญ่ 3 อัน คือ หนามที่ติดกับข้อมือ 1 อัน และหนามที่อยู่บนสันมือ 2 อัน
ผิวมือด้านนอกมีสันตามยาว 1 สัน ผิวมือด้านนอกมีสันตามยาว 1 สัน ผิวมือด้านใน 1 สัน นิ้ว
เรียวยาว ปลายนิ้วโค้งและแหลมมาก มีร่องลึกบนนิ้ว พื้นบนนิ้วมีขนาดใหญ่แหลมสลับกับพื้นเล็ก
สลับกันพอดี

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ผิวเกลี้ยง ปลาย dactylus เรียวแหลม

ขาข้อที่ 5 ปล้อง merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบล่างด้านหลังเป็นหนาม
แหลม 1 อัน ขอบบนเป็นแผงขนสั้น propodus มีขอบล่างด้านท้ายเป็นพื้นเสี้ยวเล็กมาก
dactylus มีแผงขนสั้นที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 เล็กและแคบ ปล้องที่ 3 - 4 - 5 เชื่อมกัน
มีสันตามขวางอยู่ระหว่างปล้องที่ 4 และ 5 ปล้องที่ 6 มีขอบด้านข้างค่อนข้างขนานกัน มีความ
ยาวของปล้องมากกว่าความกว้าง ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมแหลม

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 เรียวยาวปลายโค้งและชี้ออกด้านข้างเล็กน้อย ขอบล่างผิวด้านใน
มีแถวของขนสั้นจากปลายยอดมาถึงประมาณ 1 ใน 3 ของความยาว ส่วนปลายผิวบนมีขนสั้นเป็น
แถว

ลวดลายสี กระดองและรยางค์ขา มีขนสีส้มปนชมพู ก้ามมีสีส้มและจุดสีขาวกระจาย
ทั่วไป ปลายนิ้วมีสีส้มและน้ำตาลเข้มตามลำดับ ด้านล่างหรือส่วนนอกมีสีเหลืองนวล

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลางขึ้นที่ท่าเทียบเรือจังหวัดระนอง
เพศผู้ Coll. No. 0225

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 62 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 43 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 43 - 79 มิลลิเมตร

เพศเมีย 57 - 61 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อำเภอแหลมสิงห์ จันทบุรี 1M, อำเภอสิชล นครศรีธรรมราช 1M, ระนอง 1M
1 FOV, อำเภอกันตัง ตรัง 2M 1 FOV., ลังขลา 1F, ลัตต 1M

การกระจาย

อำเภอตะพาน ทะเลจีนใต้ ฮองกง อินเดีย และนิวกินี

Charybdis anisodon (de Haan, 1850)

(ภาพที่ 44, แผ่นภาพที่ 7 รูปที่ 1)

- Charybdis anisodon* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam, 1899-1900, p. 64.
- Charybdis (Goniosoma) anisodon* Shen, 1932b. Hong Kong Nat., 3 (1): 43, figs. 9, 10, pl. 9, fig. 6.
- Charybdis anisodon* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 405-406.
- Charybdis (Goniosoma) anisodon* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 117.
- Charybdis (Goniosoma) anisodon* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool., 10: 76.

- Charybdis (Charybdis) anisodon* Stephenson, Hudson and Campbell, 1957.
Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (4):
493, pl. 1 fig. 1.
- Charybdis anisodon* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ,
หน้า 20, แผ่นภาพที่ 9 รูป 3, แผ่นภาพที่ 25
รูป 3, 4.
- Charybdis anisodon* Naiyanetr, 1980b. Dept. Fac. Sci.
Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.
- Charybdis anisodon* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ,
หน้า 129, แผ่นที่ 17 ภาพที่ 111, 112.
- Charybdis anisodon* ล่มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 102, แผ่นภาพที่
6 ภาพที่ 6.
- Charybdis anisodon* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ,
หน้า 106 ภาพที่ 12 หมายเลข 52.
- Charybdis anisodon* คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 199, แผ่นภาพที่ 20
ภาพที่ 5
- Charybdis anisodon* ลู่พนัน, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 177 แผ่นภาพที่ 15
ภาพที่ 1.

ชื่อไทย ปุ่มเล็ก ปุ่มกะตอย

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะ เด่น

กระตอยเรียบมัน มีสันบนกระตอยส่วนหน้าเสื่อกลาง พันธ์ระหว่างตาเป็นรูปปลายตัด ต่ำมาก 3 คู่ ล่องคูกกลางมีฐานเกยกัน พันธ์ข้างกระตอยปลายมนเล็กน้อย 6 ซี ล่องซีแรกปลายมนมากและมีขนาดเล็กกว่าซีอื่น ซีที่ 2 เล็กที่สุด ซีสุดท้ายเป็นหนามแหลมยาว ปลายซีออกด้านข้าง ผิวที่กำม ขาเดิน และขาคู่ที่ 5 เรียบเป็นมัน สักระตอยเป็นสีเขียวเข้มมาไล่ ปลายขาเดิน และขาคู่ที่ 5 มีสีเหลือง ขนสีน้ำตาล ท้องมีและปลายนิ้วเป็นสีขาว

ลักษณะทั่วไป

พันธ์ระหว่างตาเป็นรูปปลายตัดมน 3 คู่ คูกกลางมีขนาดกว้างและยื่นเลยคูดื่นเล็กน้อย คู่ที่ 2 เป็นสามเหลี่ยมปลายมน ยอดซีออกด้านข้าง ฐานของคู่ที่ 2 ทับคูกกลางเล็กน้อย คู่ที่ 3 มีปลายกลมมนมาก ตั้งตรง แยกจากคู่ที่ 2 ด้วยร่องรูปตัว V แคบ ๆ สันเข้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้างปลายแหลม และมีขนาดใหญ่กว่าพันธ์ระหว่างตา เข้าตาโค้งกว้างมีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 ปลายเรียวยาวมีฐานติดกับส่วนหน้ากระตอย มีสันตามแนวฐานเป็นรูปสามเหลี่ยมยาว สันต่ำ

กระตอยเรียบมัน มีตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นสันตามแนวขวางเสื่อกลาง ได้แก่ สันที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบนจำนวน 2 แนว แนวแรกเป็นสันสั้นอยู่ห่างกัน แนวที่สองเป็นสันเดี่ยวตลอด และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีช่องแบ่งตรงกลางกระตอย กระตอยส่วนหลังมีรูกลมมาเชื่อมกันไม่มีสัน พันธ์ข้างกระตอยเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 6 ซี ล่องซีแรกเป็นสามเหลี่ยมปลายมนและมีขนาดเล็กกว่าซีอื่นมากอยู่ชิดกัน ซีที่ 2 มีขนาดเล็กที่สุด พันธ์สุดท้ายเป็นรูปแหลมมากปลายซีออกด้านข้าง ขอบกระตอยสอบเข้าสู่ส่วนหลัง ตรงขอบหลังมีตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นสันตลอดความยาว และเชื่อมต่อกับสันของขอบกระตอยส่วนหลังซึ่งโค้งมน

ก้ามมีขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ฝ่าเท้าไปเรียบ ขอบบนแขนมีหนามคู่ 2 อัน เรียงห่างกัน และฐานหนามมีตุ่มเล็ก ๆ เรียงทั่วไป ฝ่าเท้าล่างแขนเรียบ ข้อมือมีสัน 2 สัน และหนามสั้นที่ข้อมือใน 1 อัน ด้านนอกเป็นหนามขนาดเล็ก 2 อัน มือมีสันเรียบ 6 สัน มีหนามแหลมด้านบน 3 อัน คือ ฝ่าบริเวณต้นข้อ 1 อัน ตรงกลางมือ 1 อัน และใกล้นิ้ว 1 อัน ปลายนิ้วโค้งยาว นิ้วบนสั้นกว่านิ้วล่าง เล็กน้อย

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว propodus และ dactylus มีแผงขนเล็ก ๆ ตามขอบบน และขอบล่าง ปลาย dactylus เรียวแหลมมีร่อง

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง เล็กน้อย ขอบล่างด้านหลังมีหนามแหลม 1 อัน carpus, propodus และ dactylus มีแผงขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันตามขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 มีขอบด้านข้างโค้งออกใกล้ส่วนปลาย ปล้องที่ 7 เป็นสามเหลี่ยมมุมแหลม เล็กน้อย

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 มีฐานกว้าง ส่วนปลายเรียวเล็กโค้งงอมาก ช้ออกด้านข้าง ขอบด้านในมีหนามสั้นเรียงเป็นแถว ขอบด้านนอกมีหนามขนาดใหญ่เรียงเป็นแถวยาวต่อไปถึงด้านหน้า ชึ่งมีหนามเล็ก ๆ 1 แถว

ลวดลายสี กระดอง ก้าม และรยางค์ขาทุกคู่มีสีเขียวเข้มๆ ส่วนปลายก้ามสีขาว หนสน้ำตาลอ่อน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ขึ้นที่ตลาดสดเทศบาลสตูล
เพศผู้ Coll. No. 0091

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	49	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	29	มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้	30 - 57	มิลลิเมตร
เพศเมีย	34 - 53	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ตำบลเกาะสีชัง ชลบุรี 10M 3F, ตำบลอ่างศิลา ชลบุรี 9M 3F 3 FOV., ตำบลท่าพรุก ตราด 1M 2F 3 FOV., แหลมกระดีด ท่าพรุก ตราด 3M 1F, ท่าใหม่ ตราด 1F 2 FOV., ชุมพร 1M 2F, กระบี่ 4M 5F 3 FOV., ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ สันทบุรี 4M 2F, อำเภอแหลมสิงห์ สันทบุรี 2F, ประจวบคีรีขันธ์ 6M 2F, อำเภอดอนสัก สุราษฎร์ธานี 3M 4F 1 FOV., พังงา 1 FOV., ลำตูล 11M 1F 1 FOV., ปัตตานี 1M 1F 2 FOV., ภูเก็ต 2M

การกระจาย

ญี่ปุ่น อ่องกง มาเลเซีย ชวา มากาลัสซาร์ ซีเลเบล ฟิลิปปินส์ เกาะฟอร์โมซา นิวคาลิโดเนีย และทะเลแดง

Charybdis hellerii (A. Milne-Edwards, 1861)

(ภาพที่ 45, แผ่นภาพที่ 7 รูปที่ 2)

- Goniosoma Hellerii* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 375.
- Charybdis (Charybdis) Hellerii* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39c³: 44-49 fig. 15, 16, 19.
- Charybdis (Charybdis) hellerii* Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped., 5: 182.
- Charybdis Charybdis hellerii* Stephenson, Hudson and Campbell, 1957. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (4): 497-498, figs. 1A, 2I, 3J; pl. 1

- Charybdis hellerii* fig. 4; pl. 4C, 5B.
Holthuis and Gottlieb, 1958.
Bull. Res. Counc. Israel Zool.,
7B (1-2): 88-89.
- Charybdis (Charybdis) hellerii* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad.
Sci. Spec. Publ., 1: 70.
- Charybdis hellerii* Campbell and Stephenson, 1970.
Mem. Queensland. Mus., 15 (4): 273.
- Charybdis hellerii* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 36 แผ่นภาพที่ 5 รูป 11,
แผ่นภาพที่ 26 รูป 11, 12.
- Charybdis hellerii* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok,
p. 31.
- Charybdis hellerii* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 131, แผ่นที่ 18 หมายเลข
115, 116.
- Charybdis hellerii* ส้มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 103, แผ่นภาพที่
6 ภาพที่ 7.
- Charybdis hellerii* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 106, ภาพที่ 12 หมายเลข 53.

Charybdis hellerii

คู่ผสม, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 198,
แผ่นภาพที่ 20 ภาพที่ 4.

Charybdis hellerii

คู่ผสม, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 180,
แผ่นภาพที่ 15 ภาพที่ 2.

ชื่อไทย ปูม้า เหล็กไฟ (ล่อล) ปูม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาเป็นสามเหลี่ยมปลายมนเล็กน้อย 3 คู่ กระจกมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป
มีสันเฉพาะส่วนหน้าของกระจก พินข้างกระจกปลายแหลมมาก 6 คู่ ล่องซี่แรกมีขนาดเล็ก
และปลายมนกว่าซี่อื่นเล็กน้อย ขอบกระจกส่วนท้ายโค้งมน ขาคู่ที่ 5 ปล้อง merus มีหนาม
แหลมที่ขอบล่าง 1 อัน carpus มีหนามแหลมอีก 1 อันตั้งห่างยอดด้านท้อง กระจกสีเขียว
เข้ม ปลายนิ้วสีน้ำตาลเข้ม

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางมีขนาดใหญ่และยื่นล้ำหนามคู่อื่น
คู่ที่ 2 เป็นสามเหลี่ยมปลายแหลมกว่า ปลายซี่ออกด้านข้างเล็กน้อย คู่ที่ 3 เป็นรูปสามเหลี่ยม
ยาวเรียว ปลายแหลมตั้งตรง สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมใหญ่ปลายแหลม เบ้าตากว้างเป็น
รูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว บางข้อมีขนสั้น 2 เส้น ฐานหนวดแยกห่าง
จากเบ้าตาดูดกับกระจกส่วนหน้า โดยมีตาแห่งอยู่ระหว่างสันเบ้าตาในและพินระหว่างตาคู่ที่ 3
สันบนฐานหนวดเกิดจากกลุ่มของตุ่มกลมเล็กยื่นขรุขระ

กระดองมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป มีสันตามขวางที่กระดองส่วนหน้า สันเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว ได้แก่ สันที่บริเวณกระดองส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และ สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งเป็นแนวยาวมีช่องแบ่งตรงกลาง 2 ช่อง พื้นข้างกระดองมี 6 ซี่ สองซี่แรกมีขนาดเท่ากันและเล็กกว่าซี่อื่นเล็กน้อย ซี่สุดท้ายเรียวยาว ปลายชี้ออกด้านข้าง มุมข้างท้ายกระดองด้านหลัง เรียบ เชื่อมต่อกับขอบหลังกระดองซึ่งเป็นแนวโค้ง

ก้ามสองข้างมีขนาดใกล้เคียงกัน มีสันและขนสั้นเป็นแนวทั่วไป ขอบบนแขนมีหนาม 3 อัน ขอบล่างเป็นสันขรุขระไม่มีหนาม ข้อมีหนาม 4 อัน คือ หนามขนาดใหญ่ 1 อันที่มุม ด้านในและหนามขนาดเล็ก 3 อันที่มุมด้านนอก มีหนาม 4 อัน คือ หนามบริเวณต้นข้อ 1 อัน หนามบริเวณข้อต่อกับนิ้ว 1 อัน และหนามบริเวณกลางข้อต่อด้านบน 2 อัน นิ้วโค้ง เล็กน้อยมีร่อง ลึก ปลายนิ้วบนและนิ้วตายจะจรดกัน

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ปลายขาดคล้ายใบหอก มีร่องลึก *dactylus* มีขนละเอียด ที่ขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 *merus* มีหนามแหลม 1 อันที่ขอบล่างใกล้ปลายข้อ *carpus* มีหนามแหลม 1 อันที่ขอบล่างด้านท้อง *propodus* และ *dactylus* มีขนสั้นทั้งขอบบนและขอบล่าง *propodus* มีขอบล่างด้านหลังเป็นหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถวชัดเจน ปลาย *dactylus* เป็น หนามแหลม

ท้องเพศผู้ปล้องที่ 3 แคบยาว ปล้องที่ 4, 5 มีสันพาดตามแนวขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 4 มีสันสั้น ปล้องที่ 3 - 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 6 มีความกว้างเท่ากับความยาว ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว โค้งออกด้านข้าง ขอบด้านในมีหนามสั้นเป็นแถวที่บริเวณ ส่วนปลาย ผิวบนมีหนามสั้นเรียงเป็นแถว 4 - 7 อัน ผิวด้านนอกมีหนามสั้นผสมกับหนามยาว ที่ส่วนปลายสุดเป็นหนามขนาดเล็กและเบาบางลง

ลวดลายสี กระดองมีสีเขียวเข้มปนเหลือง เล็กน้อย มีจุดสีขาวที่บริเวณเหงือกข้างละ จุด ขาเดินและขาคู่ที่ 5 มีสีเขียวเข้มปนม่วง *dactylus* มีขนที่ขอบเป็นสีเหลืองปนส้ม ก้ามมี ปลายนิ้วมีสีน้ำตาลเข้ม ปลายสุดสีจางลง ท้องแขนมีสีอ่อนและสีขาว ส่วนอกสีขาวนวล

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ขึ้นที่ตลาดสดเทศบาลสตูล
 เพศผู้ Coll. No. 0205

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 57 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 38 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 26 - 57 มิลลิเมตร

เพศเมีย 21 - 56 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

สตูล 3M 1F, เกาะสีซัง ชลบุรี 1M, ประจวบคีรีขันธ์ 1M 3F

การกระจาย

ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลแดง นิวคาลิโดเนีย อ่าวเอเดน เกาะมาดากัสการ์
 มหาสมุทรอินเดีย ไต้หวัน ฮองกง จีน และควีนส์แลนด์

Charybdis lucifera (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 46, แผ่นภาพที่ 7 รูปที่ 3)

- Goniosoma lucifera* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 375.
- Charybdis luciferum* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 401-402.
- Charybdis (Charybdis) lucifera* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39c³: 57-60, figs. 23, 24, 25.
- Charybdis lucifera* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 71.

- Charybdis (Goniosoma) lucifera* Chhapgar, 1957. Marine Crabs of Bombay State, Bombay, p. 19-20.
- Charybdis (Charybdis) lucifera* Stephenson, Hudson and Campbell, 1957. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (4): 500, figs. 2F, 3G; pl. 2 fig. 2; pl. 4E.
- Charybdis (Charybdis) lucifera* Rees and Stephenson, 1966. Proc. Res. Soc. Queensland, 78 (3): 37.
- Charybdis (Charybdis) lucifera* Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 14.
- Charybdis lucifera* พูลลู่ย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 43 แผ่นภาพที่ 7 รูป 15, แผ่นภาพที่ 26 รูป 15, 16.
- Charybdis lucifera* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 31.

ชื่อไทย ปูม้าเล็ก ปูม้าหิน

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองเรียบ มีสันเพียงเส้นกลางที่ส่วนหน้าของกระดอง พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ ช่องซี่แรกมีขนาดเล็กและปลายมนกว่าซี่อื่น ๆ ช่องกลางทางด้านข้างขอบล่างเข้าตาเป็นรูปฟัน (dentiform) ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านท้ายของ propodus เป็นหนามสั้นเรียงเป็นแถวประมาณ 7 - 8 อัน กระดองเป็นสีส้มปนชมพูหรือม่วง บริเวณเหนือเหงือกส่วนกลางมีจุดสีขาวนวลข้างละ 1 จุด ขาด้านสีส้มปน

ม่วง ขนที่ขอบขาสี่ล้ม ปลายนิ้วมีสีน้ำตาลเข้ม

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางมีขนาดใหญ่และยื่นเลยคู่อื่นเล็กน้อย คู่ที่ 2 ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง คู่ที่ 3 เป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ยาว ตั้งตรง สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม เบ้าตาเป็นรูปตัว U กว้าง มีรอยบาก 2 รอย สันเบ้าตาล่างลอนกลางด้านข้างเป็นรูปฟัน (dentiform) ทนวดคู่ที่ 2 เรียวยาวห่างจากตาฐานหนวดอยู่ห่างจากเบ้าตาติดกับกระดองส่วนหน้า อยู่ระหว่างพื้นระหว่างตาคู่ที่ 3 กับสันเบ้าตาใน ตรงโคนหนวดเป็นสันยาวตามขวางของแนวฐานหนวด

กระดองเกลี้ยง สันบนกระดองเกิดจากปุ่มเล็กเรียงเป็นแถวเลื่อนกลาง มีสันที่บริเวณกระดองส่วนหน้า ได้แก่ บริเวณด้านหน้าของกระดอง บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งเป็นแนวยาวมีช่องแบ่งตรงกลางกระดอง 2 ช่อง ใต้สันนี้เป็นรอยปุ่มบนกระดองรูปตัว H เพียงต้น ๆ พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ คู่แรกเป็นรูปปลายมนและมีขนาดเล็กกว่าคู่อื่นเล็กน้อย คู่สุดท้ายเรียวเล็ก ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมข้างกระดองด้านหลังโค้งมนเชื่อมต่อกับกระดองส่วนหลังเป็นรูปโค้งมนเช่นกัน

ก้ามด้านขวามีขนาดใหญ่กว่าก้ามด้านซ้าย ขอบบนแฉกมีหนามยาว 3 อัน ขอบล่างแขนผิวก่อนข้างเรียวไม่มีหนาม ประกอบด้วยหนามแหลมใหญ่ 5 อัน คือ ที่ปลายข้อต่อ 1 อัน และด้านบนมือ 2 อัน ใกล้เคียง 2 อัน นิ้วมือโค้งเล็กน้อยมีร่องลึกบนนิ้ว ปลายนิ้วสลับกัน พื้นบนนิ้วหุ้ม

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปล้อง dactylus เป็นร่องลึก ปลายแหลม ตั้งแต่ปล้อง propodus ถึงปลายมีขนสั้นเป็นขอบทั้งด้านบนและล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีหนามแหลมที่ขอบล่าง 1 อัน ปล้อง carpus มีหนาม 1 อันที่ขอบล่างด้านท้อง ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามเล็กมากแบบฟันเลื่อย 6 - 7 อัน ปล้อง carpus ถึง dactylus มีขนสั้นทั้งขอบบนและล่าง

ท้องเพคู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันนูนเล็กน้อยตามแนวขวาง
ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมติดกับปล้องที่ 6 ด้านข้างเกือบขนานกันแต่โค้งออกทางปลายข้อ
เล็กน้อย ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพคู้คู่ที่ 1 ยาว ปลายโค้งเล็กน้อย ขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กเรียง
เป็นแถวไม่ถึงปลาย ผิวด้านบนมีหนามเล็กสั้นสองแถว ผิวด้านนอกมีหนามยาวแข็งเรียงเป็น
แถว ยกเว้นบริเวณปลายสุด

ลวดลายสี กระดองเป็นสีเหลืองปนส้ม บริเวณเหนือเหงือกมีจุดสีขาวนวลข้างละ
1 จุด ขาเดินและขาคู่ที่ 5 เป็นสีส้มปนม่วง ขนที่ขอบขาสีส้ม ก้ามสีเหลืองปนม่วง ปลายนิ้ว
สีน้ำตาลเข้ม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์
จังหวัดจันทบุรี เพคู้ Coll. No. 0219

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 66 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 41 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพคู้ 51 - 66 มิลลิเมตร

เพคู้เมีย 52 - 77 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

อำเภอกันตัง ตรัง 2M 4 FOV., หาดตาตั้ง อำวมะนาว ปรละวบคีรีขันธ์ 1M 2F,
ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์ จันทบุรี 2M

การกระจาย

อินเดีย ชวา คาบสมุทรมลายู ญี่ปุ่น และจีน

Charybdis annulata (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 47, แผ่นภาพที่ 7 รูปที่ 4)

- Charybdis annulatum* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool., 5 (2): 375.
- Charybdis annulata* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to Siam. 1899-1900, p. 64.
- Charybdis (Goniosoma) annulata* Leene, 1937. Zool. Meded., 19: 167-168, fig. 1.
- Charybdis (Charybdis) annulata* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr., 39c³: 60-64, figs. 26, 27, 28.
- Charybdis (Charybdis) annulata* Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped., 5: 182-183.
- Charybdis annulata* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 169.
- Charybdis annulata* Chhapgar, 1957. Marine Crabs of Bombay State, Bombay, p. 22.
- Charybdis (Charybdis) annulata* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 356-359,
- Charybdis (Charybdis) annulata* Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 14.
- Charybdis annulata* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 24, แผ่นภาพที่ 6 รูป 5,
แผ่นภาพที่ 25 รูป 5, 6.
- Charybdis annulata* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 31.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองนูนเรียบมาก สันบนกระดองไม่ขีดเด่น ฟันระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยม ปลายมน 3 คู่ ฟันข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ ล่องซี่แรกมีขนาดเล็กและปลายทู่กว่าซี่อื่น ขาคู่ที่ 5 carpus ไม่มีหนามแหลมที่ขอบล่าง propodus มีขอบล่างเป็นหนามเล็กมาก ประมาณ 5 อัน ลำตัวสีน้ำตาลปนเขียว ขาเดินและก้ามมีแถบสีน้ำตาลปนเขียวลึกลับสลับ

ลักษณะทั่วไป

ฟันระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางมีขนาดใหญ่และยื่นเลยคู่อื่น เล็กน้อย คู่ที่ 2 ปลายค่อนข้างแหลม ปลายซี่ออกด้านข้าง คู่ที่ 3 เป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ปลายตั้งตรง สันเข้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมฐานกว้าง เบ้าตาเป็นรูปตัว U แคบ มีรอยบาก 2 รอย ลอนกลางทางด้านข้างขอบล่างเบ้าตาปลายทู่ไม่เป็นรูปฟัน (dentiform) หนวดคู่ที่ 2 เรียว ยาว ฐานติดกับกระดองส่วนหน้า และอยู่ระหว่างสันเข้าตาด้านในกับฟันระหว่างตาคู่ที่ 3 โคนหนวดเป็นสันต่ำตามแนวของฐาน

กระดองมีผิวเรียบมาก มีสันเลื้อยกลางตามแนวขวางที่กระดองส่วนหน้า ได้แก่ สันบริเวณกระดองส่วนหน้า สันบริเวณเกาะพោះส่วนหน้า สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้ามีรอยแบ่ง 2 รอย ส่วนท้ายกระดองมีนูนเรียบลื่นมาเสมอกัน ฟันข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ ล่องซี่แรกมีขนาดเล็กและปลายทู่กว่าซี่อื่น ซี่สุดท้ายมีขนาดเล็กมากและปลายแหลมซี่ออกด้านข้างมุมข้างกระดองด้านหลังเรียบเชื่อมต่อกับกระดองส่วนหลังซึ่งมีขอบโค้งมน

ก้ามมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกันทั้งล่องข้าง ผิวเรียบ ขอบบนแบนมีหนาม 4 อัน คือ ต้นข้อขนาดเล็ก 2 อัน และปลายข้อมีขนาดใหญ่ 2 อัน ขอบล่างแบนด้านหลังเรียบไม่มีหนาม ข้อมือมีหนาม 3 อัน คือ ที่ผิวด้านในเป็นหนามขนาดใหญ่ยาวและปลายแหลมมาก 1 อัน ที่ผิวด้านนอกเป็นหนามขนาดเล็กต่ำ ๆ 2 อัน มือมีผิวเกลี้ยงมีสันด้านบน 2 สัน มีหนาม 5 อัน คือ หนามบริเวณต้นข้อ 1 อัน บริเวณมือต่อกับนิ้ว 2 อัน และกลางมือ 2 อัน นิ้วเรียวยาว ปลายนิ้วโค้ง มีร่องลึกบนนิ้ว ฟันบนนิ้วทู่

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ปล้อง propodus มีขนละเอียดที่ขอบล่าง ปล้อง dactylus เป็นรูปคล้ายใบหอก มีร่องลึก

ขาคู่ที่ 5 ปล้อง merus มีหนามแหลม 1 อันที่ขอบด้านล่าง ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามแหลม 4 - 5 อัน เรียงเป็นแถว ทั้ง propodus และ dactylus มีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม ปล้องที่ 3 ถึง 4 มีสันตามแนวขวาง ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างค่อนข้างขนานกันประมาณ 3 ใน 4 ของความยาวปล้อง โกล่ปลายปล้องโค้งเข้า ความยาวปล้องใกล้เคียงกับความกว้าง

อวัยวะเพศผู้ที่ 1 ยาว ปลายโค้งออกด้านข้าง ขอบนอกมีหนามยาวจำนวนมาก เรียงเป็นแถว แต่ไม่ถึงปลายสุด ผิวด้านในมีหนามขนาดเล็ก เรียงเป็นแถวอยู่บริเวณรอยโค้งไม่ถึงปลาย บริเวณฐานด้านในมีขนเล็กละเอียด

ลวดลายสี กระจดองมีสีเขียวปนฟ้า ส่วนที่เป็นสันและหนามเป็นสีฟ้า นิ้วมีพื้นสีน้ำตาลปนแดง ตรงกลางมีแถบสีฟ้า 1 แถบ นิ้วตายมีโคนสีฟ้า ผิวเมื่อด้านในมีลายดาวสีฟ้าในพื้นสีน้ำตาลอ่อน ขาเดินและขาคู่ที่ 5 มีลายสีเขียวเข้มมาเข้มเป็นวงในพื้นสีฟ้าอ่อน ปลายขา มีขนอ่อนสีน้ำตาล ด้านอกเป็นสีขาวนวล หนวดลายสีเขียวสลับฟ้าและน้ำตาล

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากหาดหินปนทราย มีสาหร่ายและหญ้าทะเลขึ้นทั่วไป ที่หาดตาตั้ง อ่าวมะนาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพศผู้ Coll. No. 0174

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระจดอง 57.5 มิลลิเมตร

ความยาวกระจดอง 41.5 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

หาดตาตั้ง อ่าวมะนาว อำเภอเมือง ประจวบคีรีขันธ์ 1M

การกระจาย

การาสี ปันัง มะละกา อ่าวปัตตาเวีย ชวา และตอนเหนือของเกาะฟอร์โมซา

ตารางที่ 6 แสดงลักษณะแตกต่างของ *Charybdis hellerii*, *C. lucifera* และ *C. annulata*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>C. hellerii</i>	<i>C. lucifera</i>	<i>C. annulata</i>
1. ฟันระหว่างตา 3 คู่	เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนเล็กน้อย คู่กลางยื่นเลยคู่อื่นชัดเจน	เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน คู่กลางยื่นเลยคู่อื่นเล็กน้อย	เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายทู่มาก คู่กลางยื่นเลยคู่อื่นเล็กน้อย
2. ลักษณะผิวกระดอง	มีขนละเอียดปกคลุม	ผิวเกลี้ยง	ผิวเกลี้ยง
3. เส้นตามขวางบนกระดอง	เป็นเส้นชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน
4. carpus ของขาคู่ที่ 5	มีหนามแหลม 1 อันที่ด้านล่าง	มีหนามแหลม 1 อันที่ด้านล่าง	ไม่มีหนาม
5. ลักษณะของฟันข้างกระดองซี่ที่ 6	ขนาดใหญ่กว่าคู่อื่น	ขนาดใหญ่กว่าคู่อื่น	ขนาดเล็กกว่าคู่อื่น
6. อวัยวะเพศคู่ที่ 1			
7. รูปร่างหนวดคู่ที่ 2			

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>C. hellerii</i>	<i>C. lucifera</i>	<i>C. annulata</i>
8. ลวดลายสี	ขนสีเขียวเข้มดำสีไม่ ลุ่มำเลมอ มีจุดสีขาว ที่บริเวณเหงือกข้างละ 1 จุด ขาเดินสีเขียว เข้ม ก้ามมีปลายสี น้ำตาล เข้ม	สีเหลืองปนส้ม หรือ ส้มวงปนส้ม มีจุดสี ครีมที่บริเวณเหงือก ข้างละ 1 จุด ขาเดินสีเหลืองปนส้ม หรือส้มวงปนส้ม ก้ามมีปลายสีน้ำตาล เข้ม	สีน้ำเงินปนเขียว สีไม่ลุ่มำเลมอ ก้ามและขาเดินมีลาย สีน้ำเงินปนเขียวล้น กับสีครีม

Charybdis variegata (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 48, แผ่นภาพที่ 8 รูปที่ 1)

- Goniosoma variegatum* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc.
Lond. Zool., 5 (2): 376.
- Charybdis variegata* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to
Siam. 1899-1900, p. 64.
- Charybdis variegata* Sakai, 1937. Studies on the Crabs
of Japan, Tokyo, p. 406-407.
- Charybdis (Goniosoma) variegata* Shen, 1937. Bull. Kaffles Mus.,
13: 127, fig, 15.

- Charybdis (Goniosoma) variegata* Leene, 1940. Biol. Res. Snellius Exped., 5: 187.
- Charybdis (Goniosoma) variegata* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol., Zool., 10: 172.
- Charybdis variegata* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 170.
- Charybdis variegata* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 171.
- Charybdis (Charybdis) variegata* Stephenson, Hudson and Campbell, 1957. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (4): 503, fig. 3c, pl. 3 fig. 2.
- Charybdis (Charybdis) variegata* Rees and Stephenson, 1966. Proc. Res. Soc. Queensland, 78 (3): 39-40.
- Charybdis variegata* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 58 แผ่นภาพที่ 9 รูป 23, แผ่นภาพที่ 27 รูป 23, 24.
- Charybdis variegata* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 31.
- Charybdis variegata* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 127, แผ่นที่ 16 หมายเลข 103, 104.

Charybdis variegata

คู่มือ, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 200,
แผ่นภาพที่ 20 ภาพที่ 7.

ชื่อไทย บู่มาเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะ เต็ม

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมทั่วไป สันบนกระดองชัดเจนทั้งส่วนหน้าและส่วนท้าย
พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ พื้นข้างกระดองปลายแหลม 6 คู่ คู่แรกเป็น
รอยบากที่ขอบด้านนอก กระดองท้ายกว้างโค้งมน ลวดลายสันบนกระดองมีสีเขียวเข้มเป็นลาย
มีแถบสีครีมตามความยาวของกระดอง ขนาดความกว้างของแถบแปรผันไปในแต่ละตัว ก้าม
ขาเดิน และคู่ที่ 5 มีแถบสีเขียวเข้มกว้างล้นกับสีครีมเป็นลายตามขวาง ปลายขาทุกคู่มีสีส้ม
ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ คู่กลางยื่นเด่นกว่าคู่อื่น คู่ที่ 2 มี
ปลายค่อนข้างแหลมและคู่ที่สามปลายแหลมมากและขนาดเล็กตั้งตรง อยู่ในระดับต่ำกว่าสองคู่
กลาง สันเข้าตาในเป็นสามเหลี่ยมกว้าง เบ้าตาเป็นรูปตัว U ลึก มีรอยบาก 2 รอย
ฐานหนวดใหญ่อยู่ห่างจากเบ้าตาติดกับกระดองส่วนหน้า และอยู่ด้านล่างของพื้นระหว่างตาคู่ที่ 3
ปลายหนวดเรียงห่างจากตา ตรงโคนหนวดเป็นสันสามเหลี่ยมสูง ใจกลางของฐานหนวดเป็นตุ่ม
เล็กมากกระจายทั่วไป

กระดองมีสันปกคลุม มีสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถวตามแนวขวาง
ได้แก่ สันบริเวณกระดองส่วนหน้ามี 2 สัน เรียงกันตามลำดับ สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน
และเหนือกระเพาะตอนกลาง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีช่องแบ่ง 2 ช่อง สัน
บริเวณเหนือเหงือกส่วนกลางเป็นสันสั้น 2 สันอยู่เหนือและใต้สันบนกระเพาะส่วนท้าย พื้นข้าง
กระดองเป็นหมามแหลม 6 คู่ คู่แรกมีรอยบากที่ขอบนอก พื้นอื่น ๆ เป็นรูปสามเหลี่ยมปลาย
แหลม คู่สุดท้ายมีขนาดเล็กปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมข้างกระดองด้านหลังกลมมน

ก้ามมีขนาดใกล้เคียงกัน แต่มีด้ามซ้ายจะมีเนื้อมากกว่ามีด้ามขวา ผิวบนขรุขระมีตุ่มเล็ก ๆ ทั่วไปเป็นแนวขวาง มีขนสั้นขึ้นสลับกัน ผิวด้านล่างเป็นตุ่มเหลี่ยมขึ้นเรียงเป็นแถว ขอบบนด้านหน้าแขนมีหนาม 3 อัน และมีตุ่มกลมบริเวณขอบ ข้อมือมีขนสลับกับปุ่มปม มีสัน 3 สัน มีหนาม 3 อัน คือ หนามที่มุมด้านในขนาดใหญ่ 1 อัน และหนามขนาดเล็กที่ผิวด้านนอก 2 อัน มีอวัยวะ มีสัน 6 สัน มีหนามแหลม 5 อัน คือ หนามบริเวณมือต่อกับข้อมือ 1 อัน หนามบริเวณกลางมือ 2 อัน และบริเวณใกล้นิ้ว 2 อัน นิ้วมีปลายแหลมโค้งเล็กน้อย นิ้วบนสั้นกว่านิ้วล่างเล็กน้อย

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปล้อง merus ถึง dactylus มีขนสั้นที่ขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีหนามแหลม 1 อันที่ขอบด้านหลัง propodus มีหนามเล็ก 1 ถึง 2 อันที่ขอบล่างด้านท้าย ปลาย dactylus เป็นรูปแหลม ตั้งแต่ปล้อง carpus ถึง dactylus มีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 - 4 มีสันคมตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 มีขอบด้านข้างโค้งออกมา ขนาดปล้องมีความกว้างมากกว่าความยาว

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว ปลายโค้งเล็กน้อยที่ส่วนปลาย ผิวด้านบนมีหนามขนาดใหญ่ 2 อัน และหนามเรียงเป็นแถวขนาดเล็ก รอบนอกมีหนามขนาดเล็ก ส่วนปลายมีความใสประมาณ 1 ใน 4 ของความยาว

ลวดลายสี กระดองมีสีเขียวซีม้ำเป็นลาย ตรงกลางกระดองมีแถบสีครีมตามความยาว กระดอง ขนาดแถบแปรผันไปในแต่ละตัว ก้ามและขาทุกคู่มีแถบสีเขียวซีม้ำสลับสีครีมเป็นลายตามขวาง ก้ามมีแถบกว้างชัดเจนตามขวางเช่นกัน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากชายฝั่ง ขึ้นที่ตลาดสดเทศบาล
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เพศผู้ Coll. No. 0421

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 37 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 23 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 28 - 40 มิลลิเมตร

เพศเมีย 28 - 35 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

สัมฤทธิ์ 1M, ลังขลา 4M.3F ., บัตตาดิ 3M 1 FOV., สัตูล 4M, กระป๋ 4M
1 FOV., ฟังงา 3M 1F, ฎเก็ด 3M

การกระจาย

ทะเลแดง ฝรั่งาใต้ อ่าวเปอร์เซีย บอมเบย์ คาบสมุทรมลายู เกาะสิงคโปร์
ออสเตรเลียตอนเหนือ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ทะเลจีนใต้ ฮองกง และฮาวาย

Charybdis natator (Herbst, 1789)

(ภาพที่ 49, แผ่นภาพที่ 8 รูปที่ 2)

- Goniosoma natator* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc.
Lond. Zool., 5 (2): 374.
- Charybdis natator* Rathbun, 1910a. Danish Exped. to
Siam. 1899-1900, p. 64.
- Charybdis (Goniosoma) natator* Shen, 1932b. Hong Kong Nat.,
3 (1): 40, figs. 7, 8. pl. 9.
fig. 9.
- Charybdis (Charybdis) natator* Leene, 1938. Siboga Exped. Monogr.,
39c³: 93-97, fig. 50, 51.

- Charybdis natator* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus.,
38: 169-170.
- Charybdis natator* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok,
p. 172.
- Charybdis natator* Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 11-12.
- Charybdis (Charybdis) natator* Campbell and Stephenson, 1970. Mem.
Queensland Mus., 15 (4): 274.
- Charybdis (Charybdis) natator* Lundoer, 1974. Phuket Mar. Biol.
Center., Phuket, 4: 71.
- Charybdis natator* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 50 แผ่นภาพที่ 8 รูป 19,
แผ่นภาพที่ 27 รูป 19, 20.
- Charybdis natator* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac.
Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok,
p. 31.
- Charybdis natator* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 127, แผ่นที่ 16 หมายเลข
101, 102.
- Charybdis natator* ล่มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 101,
แผ่นภาพที่ 6 ภาพที่ 5.

Charybdis natator

งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 106 ภาพที่ 12 หมายเลข 49

Charybdis natator

คู่ผสม, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 197
แผ่นภาพที่ 20 ภาพที่ 2.

ชื่อไทย ปูก้ามขี้ม

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น มีสันบนกระดองทั้งส่วนหน้าและส่วนท้าย
พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนเล็กน้อย 3 คู่ พินข้างกระดอง 6 คู่ คู่แรกปลายตัด
ก้ามมีขนปกคลุมเช่นเดียวกับกระดองมีผิวขรุขระเต็มไปด้วยตุ่มกลมสีม่วง ขาทุกคู่มีผิวขรุขระเป็น
ลายสีม่วงสลับสีขาวและเหลือง เป็นเส้นตามยาวของปล้อง สีลำตัวเป็นสีเขียวเข้มปนม่วง

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนเล็กน้อย 3 คู่ แยกห่างกันชัดเจนด้วยช่อง
รูปตัว V สันเข้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน เข้าตาเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย
หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดติดกับส่วนหน้ากระดอง มีกลุ่มของตุ่มกลมขึ้นเป็นกระจุก
โคนหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ่มกลมอยู่ชิดกันมาก 5 ถึง 6 ตุ่ม

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น มีสันทั้งบริเวณส่วนหน้าและส่วนท้ายของกระดอง
โตแก่ สันที่ส่วนหน้ากระดองเป็นขดสั้นแยกห่างจากกันมาก สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง
เป็นเส้นยาว สันบริเวณเหนือเหงือกตอนหน้าเป็นเส้นยาวมีช่องแยก 2 ช่อง สันบริเวณเหนือ
เหงือกส่วนกลางมี 2 สันเป็นขดสั้น ๆ และสันบริเวณเหนือหัวใจเป็นขดคล้ายคลื่น 2 คลื่น ขอบ
หลังกระดองกลมมนมีสันสูงตลอดขอบหลัง พินข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ คู่ที่ 1 ปลาย

ตัดมน ช่ที่ 2 มีขนาดใหญ่กว่าช่ที่ 1 เล็กน้อย ช่ที่ 3, 4 และ 5 มีขนาดใหญ่ ปลายค่อนข้างแหลม ช่สุดท้ายเป็นหนามขนาดเล็กที่สุด ทุกช่มีปลายชี้ไปที่ส่วนหน้า

ก้ามมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกันทั้งสองข้างมีผิวขรุขระมากและมีขนปกคลุมเช่นเดียวกับกระดอง ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่ 2 อัน และหนามทู่เล็ก ๆ 2 อันที่โคนหนามใหญ่ ข้อมือมีหนาม 2 อัน ที่ด้านในเป็นหนามแหลมขนาดใหญ่ 1 อัน และผิวด้านนอกเป็นตุ่มและหนาม 1 อัน มือมีผิวขรุขระ ทั้งด้านนอกและด้านใน สันด้านบนมีหนามแหลม 5 อัน ที่โคนมือ 1 อัน ตรงกลางมือ 3 อัน และใกล้นิ้ว 1 อัน นิ้วยาวปลายโค้งเล็กน้อย มีร่องลึกบนนิ้ว

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปลายเป็นแบบใบหอก propodus และ dactylus มีขนที่ขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีหนามแหลมที่ขอบล่าง 1 อัน propodus มีหนามเล็กเรียงเป็นแถว 4 ถึง 5 อัน ทั้ง propodus และ dactylus มีขนสันที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 มีสันตามขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมกัน ปล้องที่ 4 ถึง 5 มีสันตามแนวขวางแต่ไม่ตลอดความกว้าง ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างขนานกันประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวปล้อง ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาวโค้งเล็กน้อย ปลายชี้ออกด้านข้าง ผิวบนมีหนามขนาดยาว ส่วนปลายมีเยื่อบาง ๆ หุ้ม ขอบนอกมีขนสั้นแข็งแรงเริ่มจากคอโค้ง และหนาแน่นขึ้น ขนาดเรียวยาวขึ้นเมื่อใกล้ปลาย

ลวดลายสี กระดองมีขนสีเขียวเข้มๆ ตุ่มต่างๆ เป็นสีม่วง ขาเดินและขาคู่ที่ 5 เป็นลายสีขาวสลับสีม่วง มีสีเหลืองเป็นจุดๆ โคนนิ้วด้านในเป็นสีฟ้าปนม่วง นิ้วเป็นสีม่วงเข้ม ด้านนอกเป็นจุดสีเหลือง ขาว และม่วงผลมผลกัน

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่อำเภอกันตัง

จังหวัดตรัง เพศผู้ Coll. No. 0232

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระตอง 69 มิลลิเมตร

ความยาวกระตอง 52 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระตองโดยประมาณ

เพศผู้ 42 - 101 มิลลิเมตร

เพศเมีย 35 - 89 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ตำบลอ่างศิลา ชลบุรี 1M, อำเภอดอนสัก สุราษฎร์ธานี 2M, ระนอง 3M 1 FOV.,
อำเภอกันตัง ตรัง 3M 2F 1 FOV., ภูเก็ต 2M 2F, กระบี่ 3M 1F และปัตตานี 2M 2F

การกระจาย

มาดากัสการ์ ทะเลแดง สังกา อินเดีย บังลัง สิงคโปร์ ชวา ซีลเบลี
แอมโนเนียบ ฟิลิปปินส์ หมู่เกาะมลายู ฮองกง เชียงไฮ้ เกาะมัลดีวาริน จีน และญี่ปุ่น

Charybdis beauforti Leene and Buitendijk, 1949

(ภาพที่ 50, แผ่นภาพที่ 8 รูปที่ 3)

Charybdis beauforti Leene and Buitendijk, 1949. Bijdragen
tot De Dierkunde, 28: 293, figs. 3.2, 4b.

Charybdis beauforti Crosnier, 1984. Bull. Mus. natn. His.
nat., Paris., 4c (6): 405-408, figs. 3,
4-D, E, 5-D-E.

ชื่อไทย ปูก้ามปูม

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะ เต็ม

กระดองมีขนสั้นกระจาย มีหนาแน่นที่รอยบุ๋มเหนือบริเวณหัวใจ มีสันเกิดจากตุ่มกลม เรียงเป็นแถวที่ส่วนหน้าและส่วนท้ายของกระดอง พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน 3 คู่ บางซี่มีปลายช้อออกด้านข้าง พื้นข้างกระดอง 6 ซี่มีลักษณะเป็นหนามแหลมขอบนอกโค้งงอ ซี่ที่ 1 และซี่ที่ 2 มีขนาดเล็ก ก้ามมีขนสั้นปกคลุมเบาบาง มีปุ่มปมทั่วไป สปีชีส์นี้คล้าย *C. natator* มาก ส่วนแตกต่างคือรอยบุ๋มที่กระดอง รูปร่างของส่วนท้องเพศผู้และรูปร่างอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนแยกห่างกัน 3 คู่ คู่กลางตั้งตรงและยื่นล้ำ คู่อื่นเล็กน้อย คู่ที่ 2 มีปลายช้อออกด้านข้าง คู่ที่ 3 เป็นสามเหลี่ยมปลายแหลมมากขนาดเล็ก ตั้งตรง สันเข้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่กว่าพื้นระหว่างตาเล็กน้อย เข้าตาเป็นรูปตัว U กว้าง มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว มีฐานอยู่ชิดกับกระดองส่วนหน้ามีตุ่มขรุขระกระจายทั่วไป สันเข้าตาในด้านล่างเป็นรูปฟัน (dentiform)

กระดองมีขนสั้นแข็งกระจายทั่วไป มีหนาแน่นมากที่ ร่องบุ๋มเหนือบริเวณหัวใจ มีสันเกิดจากตุ่มกลม เรียงเป็นแถว ได้แก่ สันที่กระดองส่วนหน้าเป็นขีดสั้น ๆ สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบนค่อนข้างตรงสั้น 1 อัน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางเป็นเส้นยาวค่อนข้างตรง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าเป็นเส้นยาวมีช่องแบ่งตรงกลาง 2 ช่อง สันบริเวณเหนือเหงือกตอนกลางเป็นสันสั้น ๆ 3 สัน เรียงลงมาตามความยาวของกระดอง และสันบริเวณเหนือหัวใจซึ่งแยกเป็น 2 สันสั้น ๆ เหนือสันบริเวณหัวใจเป็นร่องบุ๋มตามขวาง พื้นข้างกระดองเป็นรูปหนามโค้ง 6 ซี่ ล่องซี่แรกมีขนาดเล็ก มุมข้างกระดองด้านหลังเฉียงโค้งต่อกับขอบด้านหลังกระดองซึ่งมีลักษณะโค้งเรียบ

ก้ามมีขนาดใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง มีผิวขรุขระและมีขนปกคลุมเช่นเดียวกับกระดอง ขอบบนแขนมีหนาม 3 อัน และมีตุ่มแหลมยื่นระหว่างหนาม ขอบล่างแขนเป็นตุ่มแหลม ข้อมือมีผิวนอกเป็นตุ่มรูปเหลี่ยมเรียงเป็นสัน และมีหนามขนาดใหญ่ 1 อันที่ผิวข้อมือด้านใน และผิวด้านนอกเป็นหนามเล็ก 1 ถึง 2 อัน มีอวัยวะระหว่างตุ่มกลมซึ่งกระจายทั่วมือ และการเรียงของตุ่มบนมือทำให้เกิดสัน 2 สัน มีหนามบนสัน 5 อัน ใกล้เคียงมือ 1 อัน บนกลางมือ 2 อัน

และใกล้ตัวอีก 2 อัน นิ้วยาวโค้งเล็กน้อย มีร่องลึก นิ้วบนมือมีขนาดยาวกว่านิ้วตาย

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว dactylus มีร่องซีกตามความยาวของปล้อง ทั้ง propodus และ dactylus มีขนที่ขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีหนามแหลมยาว 1 อันที่ขอบล่างด้านหลัง propodus มีหนามแหลมเล็กเป็นแถว 5 อัน ปลาย dactylus เป็นหนามแหลม 1 อัน ทั้ง propodus และ dactylus มีขนสั้นแข็งเป็นแผงที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันตามขวางตลอดความกว้าง ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมติดกัน ขอบนอกปล้องที่ 6 ตรงใกล้ปล้องที่ 7 เป็นรูปโค้งเล็กน้อย ขนาดปล้องมีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ขนาดปล้องมีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว ปลายโค้งงอออกด้านข้าง ตรงคอคอดด้านบนมีติ่งยาวยื่นออกมาชัดเจน ผิวด้านบนส่วนปลายมีหนามยาวและสั้น 10 ถึง 12 เส้น และเรียงเลยส่วนคอไปเล็กน้อย ขอบนอกมีขนสั้นแข็งแรงจากส่วนปลายเรื่อยไปถึงประมาณ 2 ใน 3 ของความยาว

ลดลายสี หลังจากตองด้วยแอลกอฮอล์เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สีลำตัวเปลี่ยนเป็นสีส้มขนสีเหลือง ตุ่มและสันมีร่องรอยสีม่วงหรือน้ำตาลแดง ปลายนิ้วสีน้ำตาลเข้ม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมงจังหวัดระนอง เพศผู้ Coll. No. 0176

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 60 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 45 มิลลิเมตร

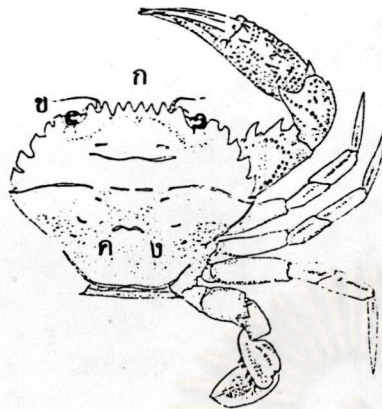
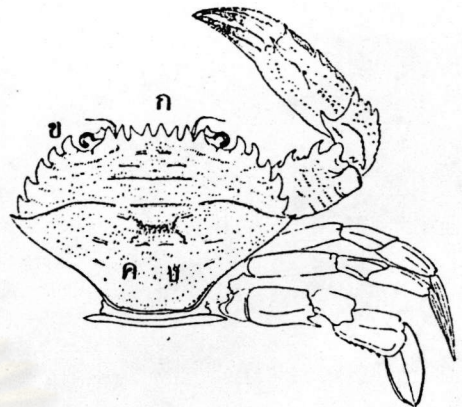
ตัวอย่าง

ระนอง 1M ภูเก็ต 1F

การกระจาย

ญี่ปุ่น บริเวณอ่าวซากามิถึงชิโมดา

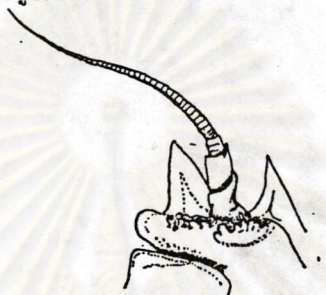
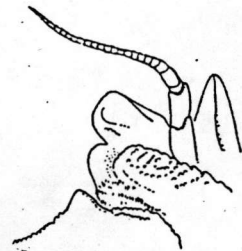

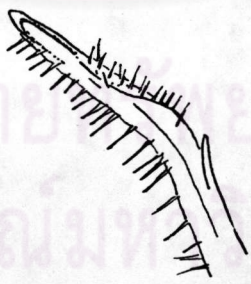
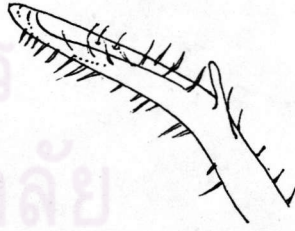
ก) *Charybdis natator*ข) *Charybdis beauforti*

เนื่องจาก *Charybdis beauforti* มีความคล้ายคลึงกับ *Charybdis natator* มากในการออกเก็บตัวอย่าง อาจเข้าใจว่าเป็นสปีชีส์เดียวกันได้ ทั้งสองสปีชีส์มีส่วนแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *C. natator* กับ *C. beauforti*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>Charybdis natator</i>	<i>Charybdis beauforti</i>
1. ลักษณะกระดอง		
ก. พื้นระหว่างตา	เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนอยู่ในระดับเดียวกัน	เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมนคูกกลางยื่นเลยคู่อันเล็กน้อย
ข. พื้นข้างกระดอง	ร่องซี่แรกมีปลายตัดทู่	ร่องซี่แรกเป็นหนามแหลมขอบนอกโค้ง
ค. ผิวกระดองส่วนท้าย	ผิวหูนลุ่มสม่ำเสมอ	บริเวณด้านบนของสันเหนือหัวใจเป็นช่องลึกตามขวาง
ง. ขนปกคลุมกระดอง	เป็นขนอ่อนแบบกำมะหยี่ปกคลุมหนาแน่น	เป็นขนสั้นแข็ง ปกคลุมเบาบาง มีหนาแน่นตรงร่องลึก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>Charybdis natator</i>	<i>Charybdis beauforti</i>
2. ลักษณะฐานหนวดคู่ที่ 2	<p>เป็นกลุ่มของตุ่มกลมขนาดใหญ่ อยู่ชิดกัน</p> 	<p>เป็นตุ่มกลมขนาดเล็กกระจาย บางกลุ่มเรียงเป็นแถว</p>
3. ฝ่ามือด้านล่าง	<p>ฝ่ามือขรุขระเป็นแถว 2 แถว ยาวตลอดนิ้ว</p> 	<p>ฝ่ามือขรุขระกระจาย ไม่เป็น 2 แถว</p>
4. ส่วนปลายของอวัยวะเพศคู่ที่ 1		

Charybdis vadorum Alcock, 1899

(ภาพที่ 51, แผ่นภาพที่ 8 รูปที่ 4)

- Charybdis (Goniohellenus) sinensis* Shen, 1934. Hong Kong Nat.,
2 (3): 44, figs. 9, 10.
- Charybdis (Goniohellenus) vadorum* Leene, 1938. Siboga Exped.
Monogr., 39c³: 114-117, figs. 63,
64, 65.
- Charybdis (Goniohellenus) vadorum* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem.
Inst. Biol., Zool., 10: 72.
- Charybdis vadorum* Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 13.
- Charybdis vadorum* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol.
Fac. Sci. Chulalongkorn Univ.
Bangkok, p. 177.
- Charybdis vadorum* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 129, แผ่นที่ 17
หมายเลข 105.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีขนสั้นมากปกคลุม พื้นระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมทู่ 3 คู่ ล่องตุ่มกลาง
มีฐานแยกกัน ตาโต พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลม 6 คู่ ซึ่งสุดท้ายมีขนาดใหญ่และยาวที่สุด
มุมข้างกระดองด้านหลังเป็นเหลี่ยมค่อนข้างแหลมเล็กน้อย ขอบหลังกระดองค่อนข้างตรง

ก้ามมีตุ่มเล็ก ๆ และมีสันทั่วไป ขาคู่ที่ 5 มีหนามแหลมที่ด้านท้ายของ merus 1 อัน และตรงปลายข้อมีลักษณะหนามแหลมเล็ก ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามแหลม 7 อัน ลำตัวไม่มีสีดำเป็นลวดลาย ส่วนปลายก้ามและขาเดินมีสีส้มจาง

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาเป็นสามเหลี่ยมทู่ 3 คู่ คู่กลางมียอดชิดกันและมีรอยแบ่งระหว่างซี่ตีน คู่ที่ 2 เป็นสามเหลี่ยมมุมยอดยื่นออกด้านข้าง ฐานเกยกับคู่กลาง คู่ที่ 3 เป็นสามเหลี่ยมตั้งตรง แยกออกจากคู่ที่ 2 ชัดเจน ทั้ง 3 คู่อยู่สูงกว่าระดับยอดของสันเบ้าตาใน สันเบ้าตาในเป็นรูปสามเหลี่ยม เบ้าตาในกว้างและลึกตาโต หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว มีฐานแคบอยู่กับกระดอง ส่วนหน้าเป็นกลุ่มของตุ่มเล็ก ๆ นูนขึ้นไม่สูงนัก

กระดองปกคลุมด้วยขนอ่อนเล็กมาก ทำให้เห็นสีสันไม้ชัดเจน สันเกิดจากตุ่มเล็กเรียงเป็นแถว ใต้แก่ สันเหนือกระเพาะตอนบนซึ่งเป็นลักษณะคลื่น และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีช่องแบ่งตรงกลางกระดอง โดยมีหย่อมของตุ่มอยู่ระหว่างกลาง นอกจากสันหลังกระดองเป็นส่วนนูนหลายแห่ง ซึ่งมีตุ่มกลมเป็นหย่อม ๆ กระจายทั่วไป ใต้แก่ บริเวณเหนือสันเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณเหนือเหงือกส่วนล่าง และบริเวณเหนือหัวใจ พื้นข้างกระดองเป็นสามเหลี่ยม ปลายแหลม มีขอบนอกหยัก มีทั้งหมด 6 ซี่ ช่องซี่แรกมีขนาดเล็ก ซี่ที่ 3 ถึง 4 มีขนาดใหญ่ และซี่สุดท้ายมีขนาดใหญ่ที่สุด ปลายแหลมยื่นออกด้านข้าง มุมข้างกระดองด้านหลังเป็นเหลี่ยมค่อนข้างแหลม ขอบหลังกระดองค่อนข้างตรง

ก้ามด้านขวาใหญ่กว่าก้ามด้านซ้ายเล็กน้อย ผิวทั่วไปเป็นตุ่มขรุขระเรียงเป็นสัน และกระจายมีขนปกคลุม ขอบบนแขนมีหนาม 2 อัน และตุ่มเล็ก ๆ ที่โคนหนาม ขอบล่างด้านท้ายแขนมีหนามเล็ก 1 อัน ข้อมือด้านในมีหนามแหลมยาวมาก 1 อัน ผิวด้านนอกเป็นหนามต่ำ 2 อัน มือมีหนามยาวต่ำด้านบน 2 อัน และหนามขนาดเล็กที่ต้นข้อ 1 อัน ผิวด้านในมีสันค่อนข้างเรียบ ผิวด้านนอกเป็นสันหยักแบบฟันเลื่อยเล็ก ๆ

ขาเดิน 3 คู่เรียบ แต่ละปล้องเรียวยาว ด้านล่างของ merus ตรงปลายปล้องมีหนามแหลม 1 อัน ด้านล่างของ propodus เป็นขนยาวเรียงเป็นแถว dactylus มีขนเรียงทั้งขอบบนและขอบล่าง

ขาคู่ที่ 5 ปล้อง merus มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ด้านล่างมีหนามแหลมยาว 1 อัน และตรงใกล้ปล้อง propodus เป็นรูปหนาม ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามแหลม 5 ถึง 6 อัน dactylus เรียวแบบใบไม้ ทั้งสองปล้องมีขนสั้นเป็นขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง

ท้องเพศผู้เป็นสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 แคบเล็ก ปล้องที่ 4 ถึง 5 เชื่อมต่อกัน ขอบนอกปล้องที่ 6 โค้งออกมาก ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยม ฐานหยักเข้า เล็กน้อย

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว ส่วนปลายโค้งงอชี้ออกด้านข้าง ส่วนปลายด้านบนมีเยื่อบาง ๆ และมีขนสั้นเรียงเป็นแถวเฉพาะส่วนปลายตอนบน ผิววนจากส่วนปลายลงมาถึงเกือบกึ่งกลางเป็นแถวขนสั้นลึบขนยาวเรียงห่างกัน แต่ส่วนปลายเป็นขนสั้นติดกัน

ลวดลายสี ลำตัวสีเทาใส มีลวดลายตามสัน หนามหรือตุ่มเป็นสีดำ ปลายนิ้วขาเดิน และปลายหนามเป็นสีส้มจาง ด้าน ออกเป็นสีขาวใส

ตัวอย่างที่ไขศักษาเก็บจากท่าเทียบเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ชั้นที่ท่าเทียบเรือประมงจังหวัดปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0321

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 27 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 18 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 22 - 31 มิลลิเมตร

เพศเมีย 23 - 31 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ฮัลบูร์ 3M 1F, สัตูล 4M, ปัตตานี 1M, 4 FOV., ตรัง 1M, ภูเก็ต 3M, ประจวบคีรีขันธ์ 1M, สุราษฎร์ธานี 3M 3F, และชุมพร 4M 1F

การกระจาย

ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย ชายฝั่งอราคาณ และเกาะฮ่องกง

Charybdis truncata (Fabricius, 1798)

(ภาพที่ 52; แผนภาพที่ 9 รูปที่ 1)

- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Shen, 1934. Hong Kong Nat.,
2 (3): 49-51, figs. 13, 14.
- Charybdis truncata* Sakai, 1937. Studies on the
Crabs of Japan, Tokyo, p. 412-413.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus.,
.13 : 127, fig. 15.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Leene, 1938. Siboga Exped.
Monogr., 39c³: 118-121, figs.
66, 67.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem.
Inst. Biol., Zool., 10: 72.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Blanco and Lopez, 1956. Div.
Fish. Cult. Fish. Biol., Dept.
Agr. & Nat. Res., Manila, p. 12.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Sankarakutty, 1961. J. Mar. Biol.
Ass. India, 3 (1-2): 107-108.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Rees and Stephenson, 1966. Proc.
Res. Soc. Queensland, 78 (3): 39.
- Charybdis truncata* Stephenson, 1967. Naga Report,
4 (1): 12.
- Charybdis truncata* Stephenson and Rees, 1968. Rec.
Aust. Mus., 27 (13): 192.

- Charybdis truncata* Campbell and Stephenson, 1970.
Mem. Queensland Mus., 13 (4):
274.
- Charybdis (Goniohellenus) truncata* Sakai, 1976. Crabs of Japan
and Adjacent Seas, p. 362.
- Charybdis truncata* พูลลู่ย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 54, แผ่นภาพที่ 10 รูป 21,
แผ่นภาพที่ 27 รูป 21, 22.
- Charybdis truncata* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol.
Fac. Sci. Chulalongkorn Univ.
Bangkok, p. 31.
- Charybdis truncata* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพฯ, หน้า 129, แผ่นที่ 17
หมายเลข 107, 108.
- Charybdis truncata* ส้มศักดิ์, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 103,
แผ่นภาพที่ 6 ภาพที่ 8.
- Charybdis truncata* คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 201 แผ่นภาพ
ที่ 20 ภาพที่ 8.

ชื่อไทย ปูม้าเล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะ เต็ม

กระดองและรยางค์ขามีขนละเอียดปกคลุมทั่วไป มีสันบนกระดองส่วนหน้าและส่วนท้าย
 พินระหว่างตาปลายตัดกว้าง 3 คู่ ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ่มกลมเล็กขึ้นมาหลาย พินข้างกระดอง
 มีขอบนอกหยัก 6 ซี่ มุมท้ายกระดองเป็นเหลี่ยม ขอบหลังกระดองค่อนข้างตรง เฉพาะก้ามมี
 ผิวขรุขระมากเกิดจากแถวของตุ่มกลมกระจายทั่วไป สันบนกระดองและรยางค์ขาเป็นสีเขียวเข้ม
 ส่วนบนกระดองสีฟ้า ก้ามมีตุ่มสีน้ำตาล ขาว และเหลือง ปลายรยางค์ขาสีส้ม

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาปลายตัด 3 คู่ คู่กลางมีความกว้างและยื่นเลยคู่อื่นเล็กน้อย คู่ที่ 2
 ปลายตัดยอดชี้ออกด้านข้างและมีส่วนทับกับคู่กลาง คู่ที่ 3 แยกห่างจากคู่ที่ 2 เป็นรูปสามเหลี่ยม
 ปลายชี้เข้าหากัน สันเขี้ยวเป็นรูปสามเหลี่ยม เขี้ยวลึกและกว้าง ขอบบนเขี้ยวเป็นหยัก
 มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 ติดกับกระดองส่วนหน้าและอยู่ระหว่างสันเขี้ยวด้านในกับพิน
 ระหว่างตาคู่ที่ 3 มีตุ่มกลมขึ้นกระจายทั่วไป

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมทั่วไป มีสันเกิดจากตุ่มกลมเรียงเป็นแถวที่ส่วนหน้าและ
 ส่วนหลังของกระดอง ได้แก่ สันที่บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอน
 กลาง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีช่องแบ่ง 2 ช่อง สำหรับกระดองส่วนหลังสันจะเป็น
 ลักษณะกลุ่มของตุ่มกลม ได้แก่ ที่บริเวณใต้สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า 2 กลุ่ม บริเวณเหนือ
 เหงือกส่วนกลางข้างละ 1 กลุ่ม และบริเวณเหนือหัวใจเป็นกลุ่มใหญ่ 1 กลุ่ม พินข้างกระดอง
 ปลายแหลม 6 ซี่ ขอบนอกของพินหยักเป็นคลื่น ที่ฐานมีตุ่มเล็ก ๆ กระจายทั่วไป พินซี่แรก
 ปลายตัดรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยม ซี่ที่ 3 ขนาดใหญ่ ซี่สุดท้ายปลายแหลม และซี่ที่ 6 ขนาดเล็กที่สุด
 มุมข้างกระดองด้านหลังเป็นมุมเหลี่ยม ขอบหลังกระดองค่อนข้างตรง ส่วนอกผิวขรุขระมีขนอ่อน
 ปกคลุมทั่วไป

ก้ามด้านขวามีขนาดใหญ่กว่าด้านซ้าย ผิวมีปุ่มปมทั่วไปทั้งด้านบนและด้านล่าง ขอบบน
 แขนมีหนามคู่ขนาดใหญ่ 2 ถึง 3 อันที่ปลายข้อ มีปุ่มปมสลับกับหนาม ขอบล่างด้านหลังแขนมีลักษณะ
 คล้ายหนามเล็ก ข้อมือมีหนาม 3 อัน คือ ที่ด้านในเป็นหนามขนาดใหญ่ 1 อัน และที่ผิวด้านนอก
 เป็นหนามขนาดเล็ก 2 อันสลับกับตุ่มกลม ๆ มีอวัยวะที่มีสันที่เกิดจากปุ่มปมเรียงกัน 5 ถึง 6 สัน

มีหนามขนาดเล็ก 3 อัน คือ บริเวณต้นข้อใกล้ข้อมือ 1 อัน กลางข้อด้านบน 2 อัน นิ้วสั้น
ปลายนิ้วโค้งจรดกัน มีร่องลึกที่นิ้ว พื้นที่ปลายนิ้วแหลม

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว มีผิวค่อนข้างเรียบและมีขนปกคลุม ปลาย dactylus แหลม

ขาคู่ที่ 5 merus มีหนามแหลม 1 อันที่ขอบล่างด้านหลัง ปล้อง propodus มีหนาม
แหลมเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถว 4 ถึง 5 อันที่ขอบล่างด้านท้าย ปลาย dactylus แหลมเล็ก
ทั้งสองปล้องมีขนเล็กละเอียดตามขอบทั้งบนและล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 ถึง 5 มีสันตามแนวขวางตลอดความกว้าง
ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 4 มีสันสั้น ๆ ปล้องที่ 6 มีขอบด้านข้างป่องออก ขนาด
ของปล้องมีความกว้างมากกว่าความยาว

อวัยวะเพศคู่ที่ 1 เรียวยาว ปลายแคบและโค้งเล็กน้อย ที่บริเวณคอโค้ง ผิวด้าน
นอกมีหนามยาว เรียงเป็นแถว 2 แถว ใกล้ส่วนปลายขนจะสั้นลง ขอบด้านในบริเวณคอโค้งมี
หนามขนาดสั้น ขึ้นอยู่เป็นแถวไม่ถึงปลายโคนเริ่มจากผิวหนังล่างและใหญ่ขึ้นเมื่อมาถึงขอบด้านบน
ซึ่งเห็นชัดเพียง 4 ถึง 5 อัน

ลวดลายสี กระดองและรยางค์ขา มีขนสีเขียวเข้ม ปาน้ำตาลอ่อน สันบนกระดองสีฟ้า
ก้ามมีผิวสีน้ำตาลอ่อนค่อนข้างไปทางสีเหลือง ปุ่มบนก้ามเป็นสีน้ำตาลเข้ม มีสีฟ้าและสีเหลือง
บางส่วน ปลายหนามสีส้ม ท้องแขน มือ และนิ้วมีสีขาวปนสีส้ม ขาคู่ที่ 2 ถึง 5 มีปลายสีส้ม
ด้านนอกเป็นสีขาวมีหย่อมขนละเอียดสีน้ำตาลเล็กน้อย

ตัวอย่างที่ไปศึกษาเก็บจากเรือประมงวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่ท่าเทียบเรือจังหวัด
ปัตตานี เพศผู้ Coll. No. 0415

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	26	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	18	มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 26 - 40 มิลลิเมตร

เพศเมีย 28 - 35 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ตราง 3M 2F 5 FOV., ลังขลา 13M 3F 1 FOV., ชลบุรี 13M 5F 4 FOV.,
สุราษฎร์ธานี 6M 3F 1 FOV., ภูเก็ต 5M 2F 1 FOV., ระยอง 9M 1 FOV., ตรวด 4M,
สันทบุรี 3M, ประจวบคีรีขันธ์ 1M 1F, บัตตาณี 1F, ลังขลา 2M

การกระจาย

อินเดีย สิงคโปร์ ชวา ออสเตรเลีย (ควีนส์แลนด์) ฟิลิปปินส์ ฮองกง และญี่ปุ่น

ชนิด *Thalamita Latreille, 1829*

ลักษณะทั่วไป

กระดองแบนกว้าง ความกว้างด้านหน้าระหว่างเบ้าตาลองข้างเท่าหรือน้อยกว่าส่วนที่กว้างที่สุดของกระดอง พื้นระหว่างตา 2, 4 หรือ 6 พู เป็นรูปเหลี่ยมปลายตัดหรือสามเหลี่ยม เบ้าตาผอยแบ่ง 2 รอย พื้นข้างกระดอง 5 ซี่ มีขนาดเท่ากันหรือซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด สันตามขวางบนกระดองเด่นชัด ขอบท้ายกระดองกลมมน ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้างหรือยาว และอยู่ติดกับสันเบ้าตาใน มีส่วนประกอบอื่น เช่น ตุ่มหรือหนาม ด้วย ก้ามแข็งแรงมากยาวกว่าขาเดินทุกคู่ บนก้ามมีหนามแหลมและผิวมีตุ่มขรุขระ ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมติดกัน

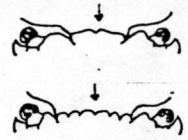
ส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบการแยกสปีชีส์ ได้แก่ ลักษณะและจำนวนพื้นระหว่างตา ลักษณะสันเบ้าตาใน ลักษณะพื้นข้างกระดองซี่ที่ 4 ลักษณะฐานหนวดคู่ที่ 2 ลักษณะ propodus ของขาคู่ที่ 5 ลักษณะท้องเพศผู้ ลักษณะอวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 และลวดลายสีที่เด่นชัด

การศึกษาครั้งนี้พบปูชนิด *Thalamita* 9 สปีชีส์

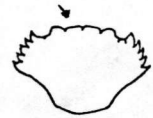

อิลลัสเตรทคีย์สปีชีส์ของปูสีน้ำเงิน *Thalamita* ในประเทศไทย

1. พันธ์ระหว่างตา 2 พู.....2
 พันธุ์ระหว่างตา 6 พู.....3

2. สันเขี้ยวตาในโค้งมาก และแคบกว่าพันธุ์ระหว่างตามาก พันธุ์ข้าง
 กระดองซี่ที่ 4 มีขนาดเท่าซี่อื่น

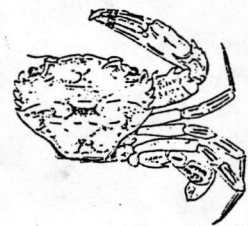

กระดองมีขนปกคลุมหนาแน่น กระดองส่วนท้ายมีผิวหนูนุ่มลื่นเล็กน้อย
 ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นสันนูนสูง ผิวสันเรียบ ลำตัวมีสีน้ำตาล
 ลายดำ ขาทุกคู่มีลายสีน้ำตาลหรือสีเขียวเข้มตามขวาง ตรง
 กลางนิ้วมีแถบสีฟ้าแคบ ๆ 1 แถบในพื้นสีน้ำตาลใส.....

.....*Thalamita sima*

กระดองมีขนสั้นปกคลุมเบาบาง กระดองส่วนท้ายบริเวณด้าน
 บนของสันเหนือหัวใจมีร่องลึกตามขวาง 1 ร่อง ฐานหนวดคู่
 ที่ 2 แคบ มีกลุ่มของตุ่มกลมเล็ก ๆ ขรุขระมากมาย.....

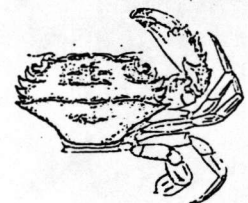

.....*Thalamita chaptali*

- สันเขี้ยวตาในค่อนข้างตรงและแคบกว่าพันธุ์ระหว่างตาเล็กน้อย พันธุ์
 ข้างกระดองซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กกว่าซี่อื่น

กระดองมีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น สันตามขวางบนกระดอง
 เป็นแถบหนาชัดเจน ฐานหนวดคู่ที่ 2 ยาวมาก มีตุ่มกลมเล็ก
 เรียงกัน 7 ถึง 12 ตุ่ม.....*Thalamita adneta*

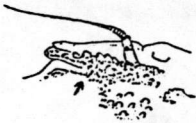
3. พินข้างกระดองซี่ที่ 4 มีขนาดเท่ากับซี่อื่น.....4

พินข้างกระดองซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด.....5

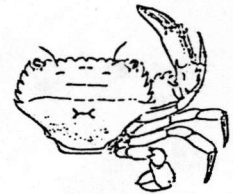

4. สันบนฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ่มเรียงเป็นแถว

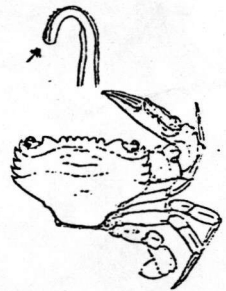

ก้ามและกระดองมีผิวเรียบมาก สันตามขวางบนกระดองไม่ชัดเจน มือมีหนามหุ้ม ขอบล่างด้านท้ายของ propodus

ของขาคู่ที่ 5 เป็นตุ่มเล็กมากเรียงเป็นแถว กระดองมีสีเขียวปนเหลือง ขาเดินมีสีฟ้าปนเขียว หรือบางทีสีเขียวปนเหลือง
.....*Thalamita crenata*

กระดองมีหนามปกคลุมทั่วไป มือมีหนามแหลมและตุ่มขรุขระ ขอบล่างด้านท้ายของ propodus ของขาคู่ที่ 5 เป็นหนามแหลม 5 อัน อย่าวะเพคคู่ที่ 1 มีลวดลายงอเหมือนขอ ลำตัวและขาเดินมีลายสีม่วงปนฟ้าเป็นแถบตามขวาง.....

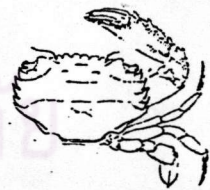

.....*Thalamita foresti*

สันบนฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามยาวเรียงเป็นแถว

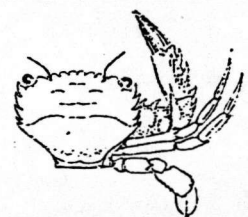
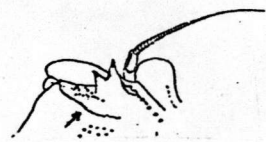

ผิวกระดองเกลี้ยงและเรียบมาก มือมีหนามแหลมยาวและตุ่มกลมมากมาย ปลายหนามและพินข้างกระดองเป็นสีดำ ขอบล่างด้านท้ายของ propodus ของขาคู่ที่ 5 เป็นหนามแหลม 8 ถึง 10 อัน ลำตัวและขาทุกคู่เป็นสีเขียวปนฟ้า ตุ่มกลมสีแดง ฟ้า และดำ.....*Thalamita spinimana*

5. สันบนฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามแหลมปลายสีดำ

ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามแหลม 2 อันอยู่ติดกัน กระดองเกลี้ยง มือมีหนามแหลมยาวและตุ่มกลมมากมาย ขอบล่างด้านท้ายของ propodus ของขาคู่ที่ 5 เป็นหนามแหลมยาว 7 ถึง 8 อัน กระดองมีลายสีดำ ขาว แดง น้ำตาล และฟ้า

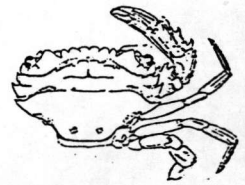

กระจายทั่วไป ปลาย dactylus ของขาเดินมีแถบสีแดงกว้าง
ล่สับแถบสีขาวแคบ ๆ ขอบของรยางค์ปากคู่ที่ 3 มีสีแดงล่ดไล้
ล่่วนอกและท่องสีขาว.....*Thalamita tenuipes*

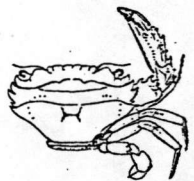
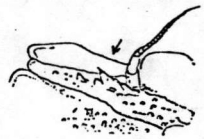

ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามแหลมปลายล่ดดำ 4 ถึง 5 อัน
กระดองปกคลุมด้วยขนล่สั้น มีหนามแหลมยาวและตุ้มมากมาย
ขอบล่่างด้าันท้ายของ propodus ของขาคู่ที่ 5 เป็นพื้นล่ื่อย
กระดองและขาทุกคู่มีล่สีฟ้าปนเขียว หนามและตุ้มบนก้ามมีล่สีแดง
ด้า ฟ้า และขาวเป็นจุดกระจายทั่วไป ขอบของรยางค์ปากคู่
คู่ที่ 3 มีล่สีแดงในพื้นสีฟ้าล่ดไล้.....

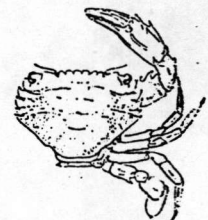
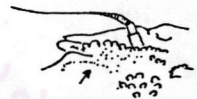
.....*Thalamita prymna* (form a)

ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามขนาดใหญ่ ปลายมน 2 อันมีฐานเชื่อม
กัน กระดองเกลี้ยงมาก มีหนามแหลมยาวและตุ้มกลม
ขอบล่่างด้าันท้ายของ propodus ของขาคู่ที่ 5 เป็นพื้นล่็ก ๆ
4 อัน ล่้นเหนือกระเพาะตอนกลางเป็นล่้นล่่งยาวตลอดจนถึง
โคนพื้นข้างกระดองซี่ที่ 1 เป็นแนวขนานกับล่้นเหนือเหงือกล่่วน
หน้า ล่ีกระดองและขาเป็นล่สีเหลืองปนเขียว ล่้นตามขวางบน
กระดองและขอบของล่่วนอกเป็นล่สีฟ้าปนเขียว ตุ้มและหนามบน
ก้ามเป็นล่สีเขียว.....*Thalamita prymna* (form b)

ล่้นบนฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ้มกลมเรียงเป็นแถว

ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ้มกลมเรียงเป็นแถว 7 อัน ตรงโคน
หนวดเป็นตุ้มติดกัน 6 อัน กระดองมีขนล่สั้นปกคลุมหนาแน่น
มีหนามแหลม ขอบล่่างด้าันท้ายของ propodus ของขา
คู่ที่ 5 เป็นหนามยาว 9 อัน ล่สีท้วไปเป็นล่สีเขียวปนฟ้าเข้ม
ล่้นตามขวางและหนามต่าง ๆ มีล่สีฟ้าเข้มเข้่นกัน ล่่วนอกสีขาว

.....*Thalamita danae*

Thalamita sima (A. Milne-Edwards, 1834)

(ภาพที่ 53, แผ่นภาพที่ 9 รูปที่ 2)

- Thalamita sima* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.),
22: 72.
- Thalamita sima* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond. Zool.,
5 (2): 373.
- Thalamita sima* Sakai, 1934. Studies on the Crabs of Japan,
Tokyo, p. 423, fig. 16, pl. 1 fig. 3.
- Thalamita sima* Shen, 1934. Hong Kong Nat., 3: 54-56,
figs. 17-18.
- Thalamita sima* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol. Zool.,
10: 72.
- Thalamita sima* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 175-176.
- Thalamita sima* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar.
Freshw. Res., 8 (3): 352-354, figs. 2c, 3c;
pl. 5 fig. 2, pl. 8, 9g.
- Thalamita sima* Stephenson, 1967. Naga Report, 4 (1): 21.
- Thalamita sima* Campbell and Stephenson, 1970. Mem. Queensland
Mus., 15 (4): 275-276.
- Thalamita sima* พูลลู่ช, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 12, แผ่นภาพที่ 18
รูป 51, แผ่นภาพที่ 30 รูป 51, 52.
- Thalamita sima* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci.
Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

- Thalamita sima* พยอม, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 131, แผ่นที่ 18 หมายเลข 119, 120.
- Thalarita sima* ส้มคัสดี, 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 104, แผ่นภาพที่ 7 ภาพที่ 1.
- Thalamita sima* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 108, ภาพที่ 13 หมายเลข 59.

ชื่อไทย ปุ่ม้า เล็ก

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตา 2 พู เป็นสันกว้างปลายตัดมีลักษณะเป็นขอบหน้า กระดองมีขนปกคลุมทั่วไป สันบนกระดองชัดเจน พินข้างกระดอง 5 คู่ ลำมซีแรกมีขนาดใหญ่กว่าคู่ที่ 4 และ 5 คู่ที่ 4 เล็กกว่าคู่อื่นเล็กน้อย สันของฐานใต้หนวดคู่ที่ 2 เป็นรูปสันโค้งสั้น ขอบสันเรียบ สหัวไป เป็นสีน้ำตาลมีลายสีฟ้าสลับสีน้ำตาลที่สันต่าง ๆ นิ้วทั้งสองมีแถบสีฟ้าแคบอยู่ตรงกลาง

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตา 2 พู มีขนาดกว้าง ปลายตัดหู่ มีลักษณะเป็นขอบหน้ามีรอยแบ่งตรงกลาง สันเบ้าตาในเป็นพูโค้ง เบ้าตาโค้งมีรอยแบ่ง 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดแยกห่างจากเบ้าตา ติดกับกระดองส่วนหน้า ฐานเป็นรูปสันโค้งสั้น ๆ ขอบสันเรียบ

กระดองกว้างมีขนปกคลุม มีสันที่เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถวตามแนวขวาง ได้แก่ สันที่กระดองส่วนหน้า บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า สันบริเวณเหนือหัวใจ และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนกลาง พินข้างกระดอง 5 คู่ ลำมซีแรกมีขนาดใหญ่ คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กกว่าคู่อื่นเล็กน้อย คู่ที่ 5 มีขนาดใหญ่

กว่าซี่ที่ 4 ปลายแหลมเล็กยื่นออกด้านข้าง มุมข้างกระดองด้านหลังเรียบ ขอบหลังกระดอง เป็นมุมโค้ง

ก้ามล่องข้างมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกัน ผิวบนก้ามขรุขระและมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป ขอบบนแขนมีหนามใหญ่ 2 อัน ขอบล่างแขนด้านท้ายมีผิวขรุขระไม่มีหนาม ข้อมือมีหนามขนาดใหญ่แหลม 1 อันที่มุมใน และที่ผิวด้านนอกมีหนามเล็ก 3 อัน มีหนามแหลม 5 อันลึบกับปุ่มปม ปลายนิ้ว เรียวแหลม ปลายโค้งลึบกัน

ขาเดิน 3 คู่ เรียวยาว ปลายแหลมเล็ก และมีขนสั้นเป็นขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง

ขาคู่ที่ 5 แม่แบบ *merus* มีความยาวมากกว่าความกว้างประมาณ 1.5 เท่า *propodus* มีขอบล่างด้านหลังเป็นหนามเล็กมาก 5 อัน ปลาย *dactylus* แหลมเล็กน้อย

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมมีขนปกคลุม ปล้องที่ 3 และ 4 มีสันตามแนวขวางตลอด ความกว้าง ขอบด้านข้างของปล้องที่ 6 เป็นเส้นตรง มีความกว้างและยาวเท่ากัน

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 โค้ง ปลายเรียว รูปร่างคล้ายหมอน ฐานมีหนามเรียงเป็นแถว ใกล้ปลายหนาแน่นและยาวขึ้น อ้อมมาที่ผิวด้านบนและด้านล่าง ผิวด้านนอกมีหนามสั้นอันแรก ยาวขึ้นและมีมากตรงรอยโค้ง

ลวดลายสี สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาล ที่สันมีลายสีฟ้าลึบลึบน้ำตาล นิ้วมีสีน้ำตาลปนแดง มีแถบสีฟ้าตรงกลาง

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากเรือประมงอวนลากขนาดกลาง ขึ้นที่ท่าเทียบเรืออำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพศผู้ Coll. No. 1152

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 47 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 31.5 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 29 - 61 มิลลิเมตร

เพศเมีย 29 - 44 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ประจวบคีรีขันธ์ 2M 2F 2FOV., ลังขลา 1M 2 FOV., ปัตตานี 6M 4F 2 FOV.
และลัตต 5F 3 FOV.

การกระจาย

โมแฉ่มอิก ทะเลแดง มหาสมุทรอินเดีย คาบสมุทรมลายู ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
อ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และฮ่องกง

Thalamita chaptali (Audouin & Savigny, 1825)

(ภาพที่ 54, แผ่นภาพที่ 9 รูปที่ 3)

- Thalamita chaptali* Rathbun, 1910a. Denish Exped. to Siam 1899-1900, p. 65.
- Thalamita chaptali* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 171.
- Thalamita chaptali* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (3): 327-328. fig. 2F, 3F; pl. 1 fig. 3, pl. 7C, 10B.
- Thalamita chaptali* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1+2): 106.
- Thalamita chaptali* Serene, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 69.
- Thalamita chaptali* Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 20.
- Thalamita chaptali* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่งตา เป็นรูปปลายตัดกว้างมาก 2 พู สันเบ้าตาในแคบกว่าพินระหว่งตา พินข้างกระดองซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กกว่าซี่อื่นเล็กน้อย กระดองมีขนสั้นปกคลุมเบาบาง มีสันต่าง ๆ บนกระดองชัดเจน ด้านบนของสันเหนือหัวใจมีร่องลึกตามแนวขวาง 1 ร่องชัดเจน ฐานหนวด คู่ที่ 2 สั้น เป็นกลุ่มของตุ่มเล็ก ๆ ขรุขระ ตรงกลางนิ้วทั้งบนและล่างมีแถบสีดำ 1 แถบ

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่งตา 2 พูกว้างมาก เป็นรูปปลายตัดมีรอยแบ่งลึก สันเบ้าตาในแคบมากกว่า พินระหว่งตา เบ้าตาเป็นรูปตัว U กว้าง และมีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดสั้นกว่าเบ้าตามาก มีตุ่มเล็ก ๆ สั้น ๆ ขึ้นเป็นกลุ่มขรุขระ สามารถมองเห็นได้จากด้านบน หนวดเรียวยาว

กระดองมีขนสั้นปกคลุมเบาบาง สันต่าง ๆ เกิดจากตุ่มเล็ก ๆ บริเวณด้านหน้า กระดองเป็นหย่อมของตุ่มกลม 2 หย่อม มีสันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน เหนือกระเพาะ ตอนกลาง สันบริเวณเหนือเหงือกมีร่องแบ่ง 2 รอย สันบริเวณเหนือเหงือกตอนกลางและสัน บริเวณเหนือหัวใจมี 2 สัน ด้านหน้าสันบริเวณเหนือหัวใจมีร่องลึกตามขวาง 1 ร่องชัดเจน พินข้างกระดอง 5 ซี่ ลำซี่แรกมีขนาดใหญ่ที่สุด ซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กกว่าซี่อื่นเล็กน้อย ซี่ที่ 5 มีขนาดใหญ่กว่าซี่ที่ 4 และแหลมที่สุด ปลายซี่ออกด้านข้าง มุมข้างกระดองด้านหลังเป็นเหลี่ยม เล็กน้อย ขอบหลังกระดองเป็นสันเล็ก ๆ ลู่งขึ้นมาเล็กน้อย

ก้ามทั้งสองข้างมีขนาดเท่ากัน ผิวทั่วไปเต็มไปด้วยปุ่มปมและขนสั้นเบาบาง ขอบบน แขนมีหนาม 2 อันและตุ่มเล็ก ๆ 2 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนไม่มีหนามแต่ผิวขรุขระมาก ข้อมือ มีหนามแหลม 3 อัน ผิวด้านในเป็นหนามแหลมยาว 1 อัน และด้านนอกเป็นหนามแหลมสั้นเล็กมาก 2 อัน มีมือมีหนามด้านบน 4 อัน ที่ใกล้ข้อมือเป็นหนามเล็ก 1 อัน และบนสันมือเป็นหนามยาว 3 อัน นิ้วเรียวยาวปลายโค้งไม่ล่อกัน มีร่องลึกตามความยาวของนิ้ว

ขาเดินทั้ง 3 คู่เรียวยาว มีขนสั้นขึ้นเป็นแนวตามความยาวของปล้อง ปลาย
dactylus แหลมเล็ก

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านหลังของ merus เป็นหนามแหลมยาว ขอบล่างด้านหลังของ
propodus เป็นฟันเสี้ยวเล็กมาก dactylus มีปลายแหลมเล็ก ทุกปล้องมีขนอ่อนเรียงเป็น
ขอบทั้งบนและล่าง

ลวดลายสี หลังจากตองแอลกอฮอล์เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สีทั่วไปเป็นสีแดง มีร่องรอย
ของลายปล้องที่ขาเดินทุกคู่ ที่โคนนิ้วมีแถบสีแดง ขาว และดำตามลำดับ

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากท่าเทียบเรือประมงอวนลากน้ำลึก ชั้นที่ท่าแจลบ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทร เพศเมีย Coll. No. 1081

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 26 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 20 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

สมุทร 1 FOV

การกระจาย

ทะเลแดง อินเดีย และออสเตรเลีย

Thalamita admete (Herbst, 1803)

(ภาพที่ 55, แผ่นภาพที่ 9 รูปที่ 4)

Thalamita Admete

Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc.
Lond. Zool., 5 (2): 376.

Thalamita admete

Sakai, 1937. Studies on the Crabs
of Japan, Tokyo, p. 421-422.

- Thalamita admete* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus.,
38: 176.
- Thalamita admete* Tweedie, 1950. Bull. Raffles Mus.,
Singapore, 21: 84.
- Thalamita admete* Stephenson and Hudson, 1956. Aust.
J. Mar. Freshw. Res., * (3): 320-326.
- Thalamita admete* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol..
Ass. India, 3 (1 2): 106.
- Thalamita admete* Campbell and Stephenson, 1970.
Mem. Queensland Mus., 15 (4): 275.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตา 2 พู เป็นรูปเหลี่ยมปลายตัดกว้างมาก สันเบ้าตาในกว้าง ค่อนข้างตรง
ฐานหนวดเป็นสันมีตุ่มเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว 7 - 12 ตุ่ม สามารถมองเห็นได้จากด้านบน
กระดองกว้างมากมีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น สันบนกระดองชัดเจน พินข้างกระดอง 5 คู่
คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กมาก ตรงกระดองส่วนท้ายหน้าสันเหนือหัวใจเป็นรอยบุ๋มรูปตัว H ชัดเจน
ก้ามมีหนามแหลมและปุ่มปมทั่วไป นิ้วสันและหักงอลง ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านหลังของ Propodus
เป็นหนามแหลมเล็ก 5 - 8 อัน

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตา 2 พู เป็นรูปเหลี่ยมปลายตัดและกว้างมาก สันเบ้าตาในกว้างค่อนข้าง
ตรง เบ้าตากว้างเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 ยาว ฐานหนวดกว้างมาก
เป็นสัน บนสันมีตุ่มกลมเรียงเป็นแถว 7 - 12 ตุ่มตลอดสันมองเห็นได้จากด้านบน

กระดองกว้างมาก มีขนละเอียดปกคลุมหนาแน่น แต่สั้นต่าง ๆ บนกระดองชัดเจน ได้แก่ สันที่ด้านหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีรอยแบ่ง 2 รอย สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนกลางข้างละ 1 สัน และสันบริเวณเหนือหัวใจ ฟันข้างกระดอง 5 ซี่ ซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กสุด ซี่แรกขอบนอกของฟันมีรอยหยักทำให้มีลักษณะที่ขรุขระ ฟันข้างกระดองทุกซี่ปลายแหลมมากเข้าไปด้านหน้า ขอบหลังกระดองกลมมน

ก้ามทั้งล่องมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวทั่วไปมีปุ่มปมและขนละเอียดปกคลุมเช่นเดียวกับกระดอง ขอบบนแขนมีหนามใหญ่ 3 อัน ขอบล่างด้านท้ายแขนเป็นสันขรุขระ ข้อมือด้านในมีหนามสั้น 1 อัน และผิวด้านนอกเป็นหนามเล็ก 3 อัน มีมือสั้นซึ่งเป็นหนามแหลมมากปลายหนามสีดำ 4 อันที่ใกล้ข้อมือ 1 อัน และบนสันด้านบน 3 อัน ผิวข้อมือด้านล่างเป็นตุ่มเล็ก ๆ นิ้วเป็นร่องลึก รูปร่างนิ้วหักงอลง พื้นบนนิ้วที่ นิ้วบนจะมีขนาดใหญ่กว่านิ้วล่าง

ขาเดิน 3 คู่ มีปล้อง *carpus* ยาวแบน ปลาย *dactylus* เรียวเล็กแหลม

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างของ *merus* เป็นหนามแหลมยาว 1 อัน ขอบล่างด้านหลังของ *propodus* เป็นแถวของหนามยาวโค้ง 5 - 8 อัน ปลาย *dactylus* มีลักษณะแหลมเล็กน้อย แต่ละปล้องมีขนสั้นเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 มีสันตามขวางตลอดความกว้าง 1 สัน ขอบนอกของปล้องที่ 6 ค่อนข้างขนานกัน ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว โค้งเล็กน้อย ส่วนปลายแยกเป็น 2 แฉก มีขนหนาแบบหนามทั้งขอบนอกและขอบในเรียงลงมาจากร่องปลายถึงประมาณครึ่งหนึ่ง

ลวดลายสี หลังจากดองด้วยแอลกอฮอล์เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สีทั่วไปเป็นสีน้ำตาลอ่อน เกือบเป็นสีครีม ปลายหนามมีสีน้ำตาล

ตัวอย่างที่ไว้ศึกษา เก็บจากหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ถิ่นอาศัยเป็นหาดทรายปนหิน มีสาหร่ายขึ้น เพศผู้ Coll. No. 1076

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	32	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	18	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

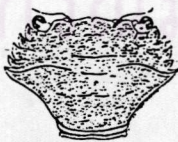
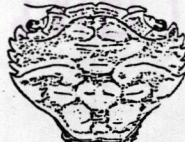

หาดราไวย์ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง ภูเก็ต 3M 2 FOV.

การกระจาย

อัฟริกาตะวันออก ทะเลแดง ทะเลอันดามัน เกาะฟิลิปปิน และอ่าวไทย

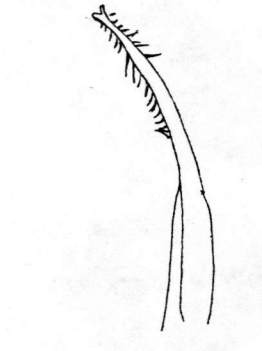
T. sima, *T. chaptali* และ *T. admete* เป็นกลุ่มที่มีพื้นระหว่างตา 2 พู เหมือนกัน ดังนั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของแต่ละสปีชีส์จึงแสดงลักษณะแตกต่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงลักษณะแตกต่างของ *Thalamita sima*, *T. chaptali* และ *T. admete*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>T. sima</i>	<i>T. chaptali</i>	<i>T. admete</i>
1. พื้นระหว่างตา 2 พู	เป็นสันเฉียงยื่นเลยสัน เข้าตาในไปด้านหน้า	เป็นสันเฉียงยื่นเลยสัน เข้าตาในไปด้านหน้า	เป็นเส้นตรง ยื่นเลย สันเข้าตาในเล็กน้อย
			
2. สันเข้าตาใน	เป็นสันโค้ง ขนาดกว้าง เท่ากับพื้นระหว่างตา	เป็นสันโค้ง ขนาดแคบกว่า พื้นระหว่างตา	เป็นเส้นตรง ขนาดกว้าง กว่าพื้นระหว่างตา

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>T. sima</i>	<i>T. chaptali</i>	<i>T. admete</i>
3. รูปร่างหนวดคู่ที่ 2	เป็นสั้นลู่ง ฝิวหรือขอบสัน ค่อนข้างเรียบ	เป็นกลุ่มของตุ่มเล็ก ๆ มากมายบนลู่ง	เป็นแถวของตุ่มกลม หรือตุ่มแหลม
4. ลักษณะอวัยวะ เพศผู้คู่ที่ 1		(ตัวอย่างที่เก็บได้เป็น เพศเมีย)	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thalamita crenata (Latreille, 1829)

(ภาพที่ 56, แผ่นภาพที่ 10 รูปที่ 1)

- Thalamita crenata* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.), 22: 79.
- Thalamita crenata* Rathbun, 1910a. Danish. Exped. to Siam 1899-1900, p. 65.
- Thalamita crenata* Sakai, 1939. Studies on the Crabs of Japan, Tokyo, p. 414-415, p. 84 fig. 3.
- Thalamita crenata* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 129. fig. 16.
- Thalamita crenata* Shen, 1940. Bull. Fan. Mem. Inst. Biol. Zool., Ser., 10: 72.
- Thalamita crenata* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 172-174. fig. 5, 27e, 33a.
- Thalamita crenata* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 171.
- Thalamita crenata* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 13, figs. 6a, b, c.
- Thalamita crenata* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (3): 332-334.
- Thalamita crenata* Chhapgar, 1957. Marine Crabs of Bombay State, Bombay, p. 25.
- Thalamita crenata* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1-2): 106-107.
- Thalamita crenata* Serène, 1966. App. Sci. Res. Corp., Thailand, 8: 7.

- Thalamita crenata* Stephenson and Rees, 1968. Res. Aust. Mus.,
27 (13): 295.
- Thalamita crenata* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas,
p. 369.
- Thalamita crenata* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 98, แผ่นภาพที่ 17,
รูป 43, แผ่นภาพที่ 30 รูป 43, 44.
- Thalamita crenata* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci.
Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 33.
- Thalamita crenata* งามตา, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 106, ภาพที่ 12
หมายเลข 55.
- Thalamita crenata* คู่ภผล, 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 202,
แผ่นภาพที่ 21 ภาพที่ 1.
- Thalamita crenata* ลู่จณี, 2531. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาชีววิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, หน้า 192
แผ่นภาพที่ 15 ภาพที่ 5.

ชื่อไทย ปูม้าหิน ปูหิน

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตา 3 คู่ พินข้างกระดอง 5 คู่ ซีที่ 4 และ 5 มีขนาดใกล้เคียงกัน
กระดองเรียบมัน สันบนกระดองส่วนหน้าต่ำ ในตัวอย่างขนาดใหญ่จะไม่ชัดเจน ฐานหนวด
คู่ที่ 2 เป็นตุ่มกลมกระจายเบาบาง ก้ามมีหนามคู่ 3 อัน ผิวก้ามเรียบเป็นมัน

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตา 3 คู่ ลักษณะกลมมนและกว้าง คุกกลางกว้างที่สุด สันเบ้าตาในโค้ง และกว้างมาก เบ้าตามีรอยแบ่ง 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้างกว่าเบ้าตามาก เป็นสันต่ำ มีตุ่มกลม ๆ กระจายเบาบาง บางตุ่มติดกันมากที่บริเวณโคนหนวด

กระดองมีผิวเรียบมัน ความกว้างระหว่างเบ้าตาทั้งสองข้างน้อยกว่าส่วนที่กว้างที่สุดของกระดอง สันต่าง ๆ บนกระดองไม่ชัดเด่นนัก ถ้าเป็นตัวอย่างขนาดเล็กจะเห็นสันต่ำ ๆ โดยทั่วไปมีสันที่ส่วนหน้าเหนือกระเพาะตอนบน 2 แนว สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้ามีรอยแบ่ง 2 รอย มีรอยบุ่มรูปตัว ที่ใต้สันเหนือเหงือกส่วนหน้า พื้นข้างกระดองมี 5 ซี่ ทุกซี่ปลายแหลมคม ซี่ที่ 4 และ 5 มีขนาดเล็กกว่า 3 ซี่แรก ด้านข้างกระดองสอดเข้าสู่ส่วนหลัง และเชื่อมต่อกับขอบหลังกระดองซึ่งเป็นมุมโค้ง

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวด้านบนและด้านล่างเรียบ ขอบบนแบนมีหนาม 3 อัน ขอบล่างด้านหลังแบนเป็นปุ่มขรุขระไม่มีหนาม ข้อมือด้านในมีหนามแหลมใหญ่ 1 อัน ผิวด้านนอกเป็นหนามต่ำมาก 1 - 2 อัน มีหนามทู่ 5 อัน คือ บริเวณโคน 1 อัน และ บริเวณสันบนมือ 4 อัน นิ้วมีปลายโค้ง มีร่องลึก ปลายนิ้วทั้งสองสลับกัน

ขาเดินทั้ง 3 คู่มีลักษณะเรียวยาว ผิวเรียบ ขอบบนและขอบล่างของ propodus มีขนละเอียดปุกปุย dactylus เรียวยาวปลายแหลม

ขาคู่ที่ 5 ขอบล่างด้านหลังของ merus มีหนามแหลม 1 อัน ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นตุ่มเล็กมาก 4 - 5 ตุ่ม

ส่วนท้องเพศผู้มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายเล็กแคบ ปล้องที่ 3 มีขนาดเล็กแคบ ปล้องที่ 4 เรียบไม่มีสัน ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่ 6 กว้างขอบด้านนอกโค้งออก

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว มีส่วนปลายโค้งออกในแนวเฉียงยาวเลยครึ่งหนึ่งของปล้องอกที่ 3 ผิวด้านนอกมีหนามเล็ก ๆ ลึน ๆ อยู่ประมาณ 1 ใน 4 ของความยาว

ลวดลายสี กระดอง ก้าม และขาเดินเป็นสีเขียวเข้มปนเหลืองหรือส้ม สำหรับ ตัวอย่างขนาดเล็กจะมีสีเขียวเข้มปนน้ำเงิน ปลายก้ามเหนือมีสีน้ำตาลอมแดง ปลายหนามบนมือ

และข้อรวมทั้งพันข้างกระดองมีปลายสีฟ้าปนเขียว ปลายหนามสีแดงเสียดหมุ โคนนิ้วด้านในมี
สีส้ม ปลายขาเดินและขนตามขอบขาทุกคู่มีสีน้ำตาลปนส้ม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากบริเวณน้ำลงต่ำ มีพื้นเป็นทรายปนโคลนและมีหินปะปนเล็กน้อย
ที่เกาะละวะใหญ่ อ่าวพังงา เพาะผู้ Coll. No. 1084

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 76 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 53 มิลลิเมตร

ขนาดความกว้างกระดองโดยประมาณ

เพศผู้ 52 - 76 มิลลิเมตร

เพศเมีย 47 - 65 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

จันทร์บุรี 1M, ชลบุรี 5M, อำเภอกะเปอร์ 2M 7F, พังงา 4M 1 FOV.,
พังงา 4M 1 FOV., กระบี่ 3M 2F, นราธิวาส 1M 1F 1 FOV., ประจวบคีรีขันธ์ 1M 2F.

การกระจาย

มาดากัสการ์ โมแซมบิก เกาะนิโคบาร์ สิงคโปร์ ชวา สุมาตรา ฟิลิปปินส์
ออสเตรเลีย เกาะชามัวร์ เกาะฟีจี และจีน

Thalamita foresti Crosnier, 1962

(ภาพที่ 57, แผ่นภาพที่ 10 รูปที่ 2)

Thalamita foresti Crosnier, 1962. Faune de Madagascar, Paris,
p. 132-135, fig. 221-3.

Thalamita foresti Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec.
Publ., 1: 68.

Thalamita foresti Stephenson, 1976. Crustaceana, 31 (1): 11-26.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายตัดและค่อนข้างมน 6 พู สันเบ้าตาในโค้งมาก พินข้างกระตอง 5 ซี่ขนาดใกล้เคียงกัน ซี่ที่ 1 มีขนาดใหญ่และลดขนาดลงจนถึงซี่สุดท้าย ผิวกระตองมีขนปกคลุมทั่วไป บริเวณส่วนหน้ากระตองมีสันชัดเจน ส่วนท้ายกระตองไม่มีสัน ขอบหลังกระตองกลมมน ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้างประกอบด้วยกลุ่มของตุ่มกลม กลุ่มละ 2 ถึง 3 ตุ่มอยู่ชิดกัน สีกระตองเป็นสีน้ำตาลปนน้ำเงิน ขาทุกคู่มีแถบสีน้ำเงินเข้มลึกลับสุดสีขาว dactylus ของขาคู่ที่ 5 เป็นสีน้ำเงินปนเขียวลึกลับ ปลายนิ้วมีสีน้ำตาลแดงปลายสีเหลือง อร์วาระเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว ปลายงอแบบขอ

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาเป็นรูปปลายตัด กลมมน 6 พูขนาดใกล้เคียงกัน สันเบ้าตาในกว้างและโค้งมาก เบ้าตากว้างเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 กว้างอยู่ชิดกับพินระหว่างตา ประกอบด้วยกลุ่มของตุ่มกลม กลุ่มละ 2 ถึง 3 ตุ่มอยู่ชิดกัน

กระตองมีความกว้างมากกว่าความยาว ผิวกระตองปกคลุมด้วยขนสั้นหนาแน่น สันเกิดจากตุ่มเล็กมากเรียงเป็นแถวมีสันที่บริเวณด้านหน้ากระตอง สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้าซึ่งมีรอยแบ่ง 2 รอย สำหรับกระตองส่วนหลังไม่มีสัน พินข้างกระตอง 5 ซี่ ซี่แรกมีขนาดใหญ่และลดขนาดลงมาถึงซี่สุดท้าย ปลายหนามมีสีดำ มุมข้างกระตองด้านหลังกลมมน

ก้ามซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าก้ามขวา ผิวทั่วไปปกคลุมด้วยขนสั้นและมีตุ่มขรุขระ ขอบบนแขนมีหนามใหญ่ 3 อัน ขอบล่างแขนเป็นสันขรุขระไม่มีหนาม ข้อมือขรุขระด้วยสันและตุ่ม มีหนาม 3 อันที่ข้อมือด้านใน เป็นหนามแหลมยาว 1 อัน และที่ผิวด้านนอกเป็นหนามสั้นเล็ก 2 อัน มือด้านบนมีสัน 2 ถึง 3 อัน มีหนามแหลมมาก 5 อัน ที่ใกล้ข้อมือ 1 อัน และด้านบนสัน 4 อัน นิ้วเรียวยาวปลายโค้ง นิ้วมีร่องลึก พินบนนิ้วคู่

ขาเดินทั้ง 3 คู่ผิวทั่วไปเกลี้ยง merus ยาวมาก มีขนยาวขึ้นเป็นแถวที่ขอบบน dactylus เป็นร่องลึก ปลายแหลม มีขนยาวที่ขอบล่างเป็นแผง

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบล่างด้านหลังเป็นหนามแหลม 1 อัน propodus มีขอบล่างด้านหลังเป็นหนามแหลมเล็ก 7 - 8 อัน ปล้อง propodus และ dactylus มีขนยาวเป็นแผงที่ขอบบนและขอบล่าง ปลาย dactylus เป็นหนามแหลม เล็ก ๆ 1 อัน

ท้องเพศผู้ปล้องที่ 3 มีสันตามขวาง 1 สัน ปล้องที่ 4 ถึง 5 เชื่อมติดกัน ขอบนอก ปล้องที่ 6 โคนงอก ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ปลายค่อนข้างแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ลักษณะเรียวยาวตั้งตรง ขอบด้านนอกตรงกลางมีรอยเว้าเล็กน้อย ส่วนปลายโค้งงอคล้ายขอ ผิวนอกมีลักษณะเป็นหนาม ลึกมาก 3 ถึง 4 อัน

ลวดลายสี ที่ขอบของหนามและสันบนกระดองเป็นสีน้ำเงินจุดสีขาว สีพื้นกระดองเป็น สีน้ำตาลปนน้ำเงิน ก้ามมีแถบสีน้ำเงินสลับกับจุดสีขาวเช่นกัน ปลายนิ้วเป็นสีน้ำตาลปนแดงและ ปลายสุดมีสีเหลือง ส่วนนอกเป็นสีขาวนวล ผิวเกลี้ยง

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากหาดแนวปะการังบริเวณแหลมพรหมเทพ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพศผู้ Coll. No. 1178

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 37.5 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 25.0 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

หาดบริเวณแหลมพรหมเทพ อำเภอเมือง ภูเก็ต 1M 1 FOV.

การกระจาย

มาดากัสการ์

Thalamita spinimana Dana, 1852.

(ภาพที่ 58, แผ่นภาพที่ 10 รูปที่ 3)

- Thalamita spinimana* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.), 22: 76, pl. IV, fig. 7.
- Thalamita spinimana* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 130-131, fig. 17.
- Thalamita spinimana* Tweedie, 1950. Bull. Raffles Mus., Singapore, 18: 105.
- Thalamita spinimana* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 14, figs. 7a, b, c, d.
- Thalamita spinimana* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar. Freshw. Res., 8 (3): 345., 354-355, figs. 20, 30; pl. 5. fig. 3; pl. 8P, 9H.
- Thalamita spinimana* Lundoer, 1974. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull., Phuket, 4: 17.
- Thalamita spinimana* Stephenson, 1976. Crustaceana, 3 (1): 24.

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาเป็นรูปปลายตัด 3 คู่ คู่กลางและคู่ที่ 2 กว้างและปลายทู่กว่าคู่ที่ 3 คู่ที่ 3 มีปลายกลมมนและมีขนาดเล็กที่สุด สันเขี้ยวในเป็นสันโค้งและกว้าง กระตองมีผิวเกลี้ยง ฟันข้างกระตอง 5 ซี่ เป็นหนามแหลมปลายหนามสีดำ ซี่ที่ 3 เป็นส่วนที่กว้างที่สุดของกระตอง ฐานหนวดคู่ที่ 2 แคบและยาว เป็นแถวของหนามยาวปลายสีดำ 4 ถึง 5 อัน ก้ามมีหนามแหลมมากและมีตุ่มกลมขรุขระทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

พื้นที่ระหว่างตาเป็นรูปปลายตัดหัว 3 คู่ คู่กลางและคู่ที่ 2 มีขนาดกว้างและปลายทู่กว่า คู่ที่ 3 มีรอยแบ่งระหว่างพู่สั้น คู่ที่ 3 มีปลายกลมมนและมีขนาดเล็กที่สุด ปลายยื่นออกด้านข้าง เล็กน้อย สันเข้าตาในกว้างและเป็นสันโค้งมาก เบ้าตากว้างมีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวด คู่ที่ 2 แคบและยาว มีแถวของหนามยาวแหลมปลายสีดำ 4 ถึง 5 อัน เส้นหนวดยาว

กระดองมีผิวเกลี้ยง สันต่าง ๆ บนกระดองเกิดจากตุ่มเล็กดำ เรียงเป็นแถว มีสันที่ บริเวณตอนหน้าของกระดอง สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือก ตอนหน้า ซึ่งมีการแบ่ง 2 รอย ใต้สันนี้ เป็นรอยบุ้มนบนกระดองเป็นรูปตัว H พินข้างกระดอง มี 5 คู่ เป็นหนามแหลมมาก ปลายหนามสีดำ ความกว้างที่สุดของกระดองอยู่ที่พินข้างกระดอง คู่ที่ 3 พินข้างกระดองคู่ที่ 4 และคู่ที่ 5 มีขนาดเล็กลงมาตามลำดับ มุมข้างกระดองด้านท้าย เป็นเส้นตรง ขอบหลังกระดองโค้งมนมีความกว้างน้อยกว่าส่วนหน้าของกระดอง

ก้ามทั้งสองขนาดใกล้เคียงกัน ผิวทั่วไปขรุขระเต็มไปด้วยตุ่มกลมเล็ก ๆ และหนาม แหลมปลายสีดำ ขอบแขน ขอบบนแขนมีหนามแหลม 4 ถึง 5 อัน ขนาดใหญ่ 2 อัน และ ขนาดเล็ก 1 ถึง 2 อัน ขอบล่างแขนเป็นตุ่มขรุขระ ไม่มีหนาม ข้อมือมีหนาม 5 ถึง 6 อัน ที่ข้อมือด้านในเป็นหนามยาวแหลมมาก 1 อัน และผิววนอกเป็นหนามดำเล็ก 4 ถึง 5 อัน มีอ ด้านบนมีหนามแหลม 6 อัน และตุ่มขรุขระทั่วไป นิ้วมือโค้งและมีร่องลึก พินบนนิ้วหัวสีดำ

ขาเดินมีผิวเกลี้ยง ปลาย dactylus แหลมและเล็กมาก มีร่องลึก 2 ช่อง

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบล่างด้านหลังมีหนามแหลม 1 อัน ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นตุ่มและหนามแหลมเล็ก 8 อัน ปลาย dactylus เป็นรูป หนามแหลม มีขนสั้นที่ขอบบนและขอบล่าง

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยมแคบ ปล้องที่ 4 ถึง 5 ยาวมาก ปล้องที่ 6 และปล้องที่ 7 มีความยาวเกือบเท่ากัน ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายค่อนข้างแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาวมาก ปลายยื่นออกด้านข้าง เล็กน้อย ส่วนปลายค่อนข้างแบน ที่ผิวด้านนอกและด้านในมีหนามยาวเป็นแถวประมาณ 2 ใน 3 ของความยาว

ลวดลายสี กำมและขา. ดินเป็นสีน้ำเงินปนเขียวสตัไล ปลายหนามทุกอันสีดำ
ปลายนิ้วสีน้ำตาลเข้ม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากแนวปะการัง ช่องแล่มสาร อำเภอสตึบ จังหวัดชลบุรี
เพศผู้ Coll. No. 1172

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง 73 มิลลิเมตร

ความยาวกระดอง 44 มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ช่องแล่มสาร อำเภอสตึบ ชลบุรี 2M

การกระจาย

เกาะฟิลิ หมู่เกาะนิวกาลิโดเนีย หมู่เกาะนิโคบาร์ และทะเลอันดามัน

Thalamita tenuipes Borradaile, 1902

(ภาพที่ 59, แผ่นภาพที่ 10 รูปที่ 4)

Thalamita tenuipes Stephenson, 1959. Sym. Roy. Soc. Victoria,
Melbourne, p. 36.

Thalamita tenuipes Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India,
3 (1-2): 121.

Thalamita tenuipes Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Publ.,
1: 68.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พื้นที่ระหว่างตาเป็นรูปปลายตัดหัว 3 คู่ สันเขี้ยวตาในโค้งและกว้าง กระตองมีขนเล็ก ๆ ที่บริเวณโคนพื้นข้างกระตองทั้งสองข้าง ตรงกลางกระตองเกลี้ยง สันต่าง ๆ เกิดจากตุ่มเล็กเรียงเป็นแถวที่ส่วนหน้าของกระตอง พื้นข้างกระตอง 5 คู่ คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด ฐานหนวดคู่ที่ 2 สั้นกว่าเขี้ยวตา มีหนามแหลมติดกัน 2 อัน ก้ามมีหนามแหลมมากสีเขียวสลัดไล่และตุ่มกลมสีแดงสลัดทั่วไป ขาเดินทุกคู่ปล้อง dactylus มีแถบสีแดงกว้างสลับแถบสีขาวซึ่งแคบกว่าชัดเจน ขาคู่ที่ 5 มีสีน้ำตาลปนเขียวสลัด ขนที่ขอบสีส้ม

ลักษณะทั่วไป

พื้นที่ระหว่างตาเป็นรูปปลายตัดทู่กลมมนเล็กน้อย 3 คู่ คู่กลางกว้างที่สุด คู่ที่ 2 ขนาดใกล้เคียงกับคู่กลาง คู่ที่ 3 มีปลายกลมมนกว่ามากและปลายชี้ออกด้านข้างเล็กน้อย ทั้ง 3 คู่ค่อนข้างอยู่ชิดกัน สันเขี้ยวตาในโค้งและกว้างมาก เขี้ยวตา มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 สั้นกว่าเขี้ยวตา เป็นตุ่มเล็ก ๆ และมีหนามแหลมมากปลายสีดำ 2 อันอยู่ชิดกันมาก

กระตอง ผิวทั่วไปเกลี้ยง มีขนสั้นขึ้นหนาแน่นบริเวณโคนพื้นข้างกระตอง สันบนกระตองเกิดจากการเรียงตัวของตุ่มเล็ก ๆ เป็นแถว มีสันที่บริเวณกระตองส่วนหน้า บริเวณเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง บริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีรอยแบ่ง 2 รอย ด้านหลังกระตองไม่ปรากฏสัน พื้นข้างกระตอง 5 คู่มีลักษณะแหลมโค้ง ปลายชี้ไปด้านหน้า คู่แรกมีขนาดใหญ่ที่สุดและลดขนาดลงมาจนถึงคู่สุดท้าย แต่คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด ขอบหลังกระตองเป็นสันหนา

ก้ามซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าก้ามขวาเล็กน้อย ผิวมีตุ่มกลมขรุขระและหนามแหลมยาวปลายโค้งมากมาย ขอบบนแขนมีหนามขนาดใหญ่ 2 อัน และขนาดเล็กมาก 1 อัน ขอบล่างแขนเป็นตุ่มขรุขระและไม่มีหนาม ข้อมือมีหนามขนาดใหญ่และยาวมาก 2 อันกับตุ่มกลมทั่วไป หนวดขนาดใหญ่ที่ข้อมือด้านใน 1 อัน และผิวนอก 1 อัน มือมีผิวนบนขรุขระและมีสัน 2 สัน บนสันมีหนามแหลมมากขนาดใหญ่ 4 ถึง 5 อันเป็นตุ่มแหลมที่ใต้หนามทั่วไป ผิวด้านในมือเป็นพื้นเสียดผิวเรียวยาว ปลายนิ้วโค้งไม่สลับกัน มีร่องลึกที่นิ้วทั้งสอง

ขาเดินทั้ง 3 คู่เรียวยาว ปล้อง carpus มีปลายปล้องแหลม dactylus เรียวแหลม

ขาคู่ที่ 5 มีปล้อง merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ขอบล่างเป็นหนามแหลม

1 อัน ขอบล่างของปล้อง propodus เป็นหนามแหลมเล็กเรียงเป็นแถว 7 ถึง 8 อัน
ปลาย มีหนามแหลมเล็ก 1 อัน ทั้งสองปล้องมีขนสั้นเป็นขอบ

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 แคบ ปล้องที่ 4 ถึง 5 เชื่อมติดกัน ปล้องที่
6 ขอบนอกค่อนข้างขนานกัน ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาวปลายโค้งเล็กน้อย ที่ขอบในของส่วนปลายมีขนสั้นเรียง
เป็นแถวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาว ที่ขอบนอกมีขนสั้นและเล็กมากประมาณ 10 ถึง 15
เส้น

ลวดลายสี กระจดองมีสีน้ำตาล สีดํา และสีขาวกระจายทั่วไป พื้นข้างกระจดองมีสีขาว
ปลายหนามสีดํา สันบนกระจดองเป็นสีน้ำตาลสลับสีขาว ก้ามมีหนามสีฟ้า ขาว และปลายหนาม
สีน้ำตาลตามลำดับ ตุ่มกลมบนก้ามเป็นสีแดงสด นิ้วมีสีน้ำตาลเข้มปลายสีน้ำตาลอ่อน ขาเดิน
ทุกคู่ปล้อง merus เป็นสีเขียวย้ำมา ต่อจากปล้อง merus จนถึงปลาย dactylus เป็นสีเขีย
วสลับสีขาว และปล้อง dactylus เป็นแถบสีแดงสลับกับสีขาวแคบ ๆ ขาคู่ที่ 5 มีแถบสีเขีย
วเข้มที่ปล้อง merus ปล้อง propodus และ dactylus เป็นสีน้ำเงินปนสีเขีย มีขนสีส้ม
ที่ขอบ ขอบของส่วนนอกมีสีแดง

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากแนวปะการัง อุทยานแห่งชาติไทรยาง อำเภอดง

จังหวัดภูเก็ต เพศผู้ Coll. No. 1174

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระจดอง	37	มิลลิเมตร
ความยาวกระจดอง	25	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ห้องแล็บสาร อำเภอสัตหีบ ชลบุรี 1M, หาดไทรยาง อำเภอดง ภูเก็ต 2M

การกระจาย

ทะเลอันดามันถึงเกาะญี่ปุ่น และหมู่เกาะฟิลิปปินส์

Thalamita prymna (Herbst, 1794) (form a)

(ภาพที่ 60, แผ่นภาพที่ 11 รูปที่ 1)

- Thalamita prymna* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.),
22: 75.
- Thalamita prymna* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. Lond.
Zool., 22: 372.
- Thalamita prymna* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan,
Tokyo, p. 416.
- Thalamita prymna* Shen, 1937. Bull. Raffles Mus. 13: 133.
- Thalamita prymna* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 174-175.
- Thalamita prymna* Suvatti, 1950. Dept. Fish. Bangkok, p. 171.
- Thalamita prymna* Tweedie, 1950. Bull. Raffles Mus.,
Singapore, 21: 84.
- Thalamita prymna* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult.
Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila,
p. 15, figs. 8a, b, c, d.
- Thalamita prymna* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar.
Freshw. Res., 8 (3): 346-349.
- Thalamita prymna* Chhapgar, 1957. Marine Crabs of Bombay
State, Bombay, p. 25.

- Thalamita prymna* Sankarankutty, 1961. J. Mar. Biol. Ass. India, 3 (1-2): 107.
- Thalamita prymna* Sakai, 1965. The Crabs of Sagami Bay, Tokyo, p. 125, pl. 64, fig. 2.
- Thalamita prymna* Serène, 1966. App. Sc. Res. Corp., Thailand. 8: 7.
- Thalamita prymna* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.
- Thalamita prymna* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 372.
- Thalamita prymna* พูลล้อย, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 108, แผ่นภาพที่ 18 รูป 49, แผ่นภาพที่ 30 รูป 49, 50.
- Thalamita prymna* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 33.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

กระดองมีความกว้างมาก พื้นระหว่างตาปลายตัด 3 คู่ แต่ละพู่กว้างและปลายมน
สั้นต่าง ๆ บนกระดองชัดเจน ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นหนามแหลม 2 ถึง 5 อัน พื้นข้างกระดอง
5 คู่ คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด ก้ามเต็มไปด้วยหนามแหลมและตุ่มกลม สีโดยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน
ปนเขียว ปลายหนามเป็นสีฟ้าสดใส

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตา 3 คู่ ปลายตัดหุ้ คู่กลางและคู่ที่ 2 มีความกว้างและเป็นรูปปลายตัด ขนาดใกล้เคียงกัน คู่ที่ 3 เป็นรูปปลายโค้งและมีขนาดเล็กกว่าคู่กลาง สันเบ้าตาในโค้งมาก และมีขนาดกว้าง เบ้าตาเป็นรูปตัว มีรอยบาก 2 รอย ฐานหนวดคู่ที่ 2 มีความกว้างเท่ากับ เบ้าตา ประกอบด้วยหนามแหลม 5 อันเรียงเป็นแถว และมีตุ่มกลมกระจายทั่วไป เส้นหนวด เรียวยาว

กระดองแบนกว้างมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป บางตัวอย่างมีขนเฉพาะที่บริเวณสันตามขวางและ โคนพื้นข้างกระดอง สันเกิดจากตุ่มเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถวตามแนวขวางเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ สันบริเวณกระดองส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีรอยแบ่ง 2 รอย สันบริเวณเหนือเหงือกส่วนกลาง และสันบริเวณเหนือหัวใจ พื้นข้าง กระดอง 5 คู่ ลำตัวแรกมีขนาดใหญ่และลดขนาดลงถึงขี้อัดท้าย คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุดเป็น เพียงปลายหนามแหลม ขอบกระดองหลังเรียบเป็นมุมโค้ง

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวบนมีตุ่มกลมและหนามแหลมกระจายทั่วไป ขอบบน แขนมีหนามแหลม 3 อัน ขอบล่างด้านหลังแขนเป็นตุ่มขรุขระและไม่มีหนาม ข้อมือมีหนาม 4 อัน และสันที่ผิวมือนอก หนามขนาดใหญ่ 1 อันที่ข้อมือด้านใน และ 3 อันที่ผิวด้านนอก มือมีสัน 2 สันมีหนามที่สันบน 5 อัน คือ หนามบริเวณต้นข้อ 1 อัน หนามบริเวณมือต่อกับนิ้ว 2 อัน และ กลางมืออีก 2 อัน นอกจากนี้ยังมีตุ่มกลมเล็กกระจายทั่วไป ผิวมือด้านในและด้านนอกเป็นตุ่มกลม เรียงเป็นแถว นิ้วมือยาวปลายโค้งมีร่องลึก พื้นบนนิ้วหุ้

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปลาย dactylus แหลม ปล้อง merus ถึง propodus มีขนละเอียดเฉพาะขอบล่าง ปล้อง dactylus มีขนทั้งตอนบนและตอนล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีขอบล่างด้านหลังปลายแหลม 1 อัน ปล้อง carpus ถึง propodus มีขนทั้งขอบบนและขอบล่าง ขอบล่างด้านท้ายของ propodus เป็นหนามแหลมเล็กเรียงเป็นแถว แบบฟันเลื่อย ปลาย dactylus เป็นมุมแหลม

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 ขอบ
ด้านข้างเป็นเส้นตรงค่อนข้างขนานกันประมาณสองในสามของความยาว ความยาวของปล้อง
เท่ากับความกว้าง ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ยาว ปลายมีลักษณะเป็นแฉ่ง ผิวด้านในมีหนามสั้นเรียงเป็นแถวที่
ส่วนปลาย และผิวหนังนอกมีหนามยาวเรียงห่างกันตั้งแต่ปลายยอดลงมาถึงประมาณ 1 ใน 3
ของความยาว

ลวดลายสี กระดองและรยางค์ขามีสีน้ำตาลเงินปนเขียวเข้ม ก้ามมีสีเหลืองปนน้ำตาล
ปลายหนามมีสีฟ้าปลายแหลมเป็นสีน้ำตาล ตุ่มต่าง ๆ เป็นสีน้ำตาลแดงและสีฟ้าปนเขียว นิ้วบน
มีสีฟ้า ปลายสีน้ำตาลอ่อน ปลายนิ้วตายมีสีน้ำตาลเข้ม ขอบรยางค์ปากคู่ที่ 3 หรือบริเวณอก
มีสีน้ำตาลเงินปนแดงในพื้นสีฟ้าสลับ

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากแนวปะการัง ช่องแล่มลาร์ อ่าเกอัสตีบ จังหวัดชลบุรี
เพศผู้ Coll. No. 1129

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	56	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	37	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ช่องแล่มลาร์ อ่าเกอัสตีบ ชลบุรี 7 M

การกระจาย

ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ คาบสมุทรมลายู อินเดีย ทะเลแดง หมู่เกาะ
นิวกาลิโดเนีย อ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน หมู่เกาะซามัว กลุ่มเกาะซูลู และเกาะฮ็องกง

ตารางที่ 9 แสดงลักษณะแตกต่างของ *T. spinimana*, *T. tenuipes* และ *T. prymna*

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>T. spinimana</i>	<i>T. tenuipes</i>	<i>T. prymna</i>
1. พันธ์ข้างกระดอง 5 ซี่	ซี่ที่ 1 มีขนาดใหญ่ สุด และลดขนาดลง จนถึงซี่ที่ 5	ซี่ที่ 1 มีขนาดใหญ่สุด และลดขนาดลงจนถึง ซี่ที่ 5 แต่ซี่ที่ 4 มี ขนาดเล็กสุด	สามซี่แรกมีขนาดใหญ่ ซี่ที่ 3 มีขนาดใหญ่สุด สองซี่สุดท้ายมีขนาดเล็ก ซี่ที่ 4 มีขนาดเล็กสุด
2. ฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นแถวของหนาม แหลม	ปลายหนามสีดำ 4 ถึง 5 อัน	ปลายหนามไม่มีสีดำ 2 อันอยู่ชิดกันมาก	ปลายหนามไม่เป็นสีดำ 4 ถึง 5 อัน
3. ลวดลายสี	กระดอง ก้าม และ ขาเดินเป็นสีน้ำเงิน ปนเขียวสตัไล ปลายหนามทุกอัน รวมทั้งตุ่มปนก้ามเป็น สีดำ ปลายนิ้วสี น้ำตาลเข้ม	กระดองมีแถบสีน้ำตาล แดงปนดำ มีจุดสีขาว ดำ และแดงกระจาย ทั่วไป พันธ์ข้างกระดอง และหนามต่าง ๆ มี ปลายสีขาวสลับน้ำตาล หรือฟ้าสลับขาวและดำ dactylus ของขาเดิน มีแถบสีแดงสตัไลสลับกับ สีขาว ขาคู่ที่ 5 มีสี เขียวปนฟ้าสตัไล ขอบ ของส่วนต่าง ๆ บริเวณ รยางค์ปากคู่ที่ 3 เป็น สีแดงในพื้นสีขาว	กระดองและขาไม่มีสีน้ำเงิน ปนเขียว พันธ์ข้างกระดอง มีสีฟ้าปลายแหลมสีขาว ก้ามมีสีเหลืองปนน้ำตาล หนามเป็นสีฟ้าปลายสี น้ำตาล ตุ่มต่าง ๆ บน ก้ามเป็นสีน้ำตาลแดง ฟ้า และเขียว นิ้วบนมี สีฟ้า ขอบของส่วนต่าง ๆ บริเวณรยางค์ปากคู่ที่ 3 เป็นสีแดงในพื้นสีฟ้าสตัไล

Thalamita prymna Tweedie, 1950 (form b)

(ภาพที่ 61, แผ่นภาพที่ 11 รูปที่ 2)

Thalamita prymna Tweedie, 1950. Bull. Raffles Mus.,
Singapore, 21: 84-85.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาปลายตัดที่ 3 คู่อายุชิดกันมาก สันเขี้ยวตาในเป็นสันโค้ง พินข้างกระดอง 5 ซี ซีที่ 4 มีขนาดเล็กมากเห็นเพียงปลายหนามแหลม ผิวกระดองเกลี้ยง สันบนกระดอง ส่วนหน้าเป็นสันสูง สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางเป็นเส้นยาวตลอดมีปลายจรดฐานของ พินข้างกระดองซีที่ 1 ขอบสันต่าง ๆ เป็นสีเขียวปนน้ำเงินในพินกระดองสีส้มปนเหลือง ก้ามมี หนามแหลมและตุ่มขรุขระทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

พินระหว่างตาปลายตัดที่ 3 คู่ แต่ละพวยอายุชิดกันมาก คู่กลางและคู่ที่ 2 มีปลายตัดแบนและ กว้างกว่าคู่ที่ 3 คู่ที่ 3 ซึ่งอยู่ริมอกสุดมีปลายกลมมนและขนาดเล็กที่สุด สันเขี้ยวตาในเป็นสันโค้ง และกว้าง เขี้ยวตาในมีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 เรียวยาว ฐานหนวดกว้างประกอบด้วยหนาม แหลมฐานหนามใหญ่ 1 อัน และตุ่มขรุขระและตุ่มแหลมที่ฐานหนามอันใหญ่ ผิวบริเวณอื่นเป็นตุ่มกลมเล็ก ๆ กระจายทั่วไป

กระดองมีความกว้างมาก ผิวกระดองเกลี้ยง สันบนกระดองชัดเจน ได้แก่ สันบริเวณ กระดองส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลางซึ่งเป็นแนวสันตลอดไปจรดฐานพินข้างกระดอง ซีที่ 1 บริเวณส่วนปลายของสันบริเวณกระดองส่วนหน้าเป็นร่องลึกมาจรดสันบริเวณเหนือกระเพาะ ตอนกลางด้วย นอกจากนี้มีสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีช่องแบ่งตรงกลาง 2 ช่อง ได้ สันนี้มีรอยบวมเป็นรูปตัว H ชัดเจน สันกระดองส่วนหลังไม่ปรากฏ ขอบหลังกระดองโค้งมน สันต่าง ๆ และปลายหนามมีสีเขียวปนฟ้าเป็นขอบ พินข้างกระดองมี 5 ซี ลำซีแรกมีขนาดใหญ่ กว่า 2 ซีหลัง ซีที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุดเป็นเพียงปลายหนามแหลม

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน ฝ่ามือมีตุ่มขรุขระและมีหนามแหลมมาก ที่ขอบบนแขน มีหนามขนาดใหญ่ 2 อัน ขนาดเล็กมาก 1 อัน ขอบล่างด้านท้ายแขนมีผิวค่อนข้างเกลี้ยง มีสันตามขวางที่ปลายข้อ ข้อมือมีสันและตุ่มกลมทั่วไป มีหนาม 3 อัน ได้แก่ ที่บริเวณข้อมือด้านในเป็นหนามยาว 1 อัน และที่ข้อมือด้านนอกเป็นตุ่มเล็ก ๆ และหนามสั้น 2 อัน มือมีสัน 3 สัน ด้านบนมีหนามแหลม 5 อัน ได้แก่ บริเวณใกล้ข้อมือ 1 อัน และตอนบนของมือ 4 อัน นอกจากนี้ยังมีตุ่มขรุขระทั่วไปทั้งผิวด้านใน บนสันมือ และผิวด้านนอก มือเรียวยาวปลายโค้งมีร่องลึก นิ้วบนยาวกว่านิ้วตายเล็กน้อย ฝ่าเท้ามีนิ้ว

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ฝ่าเท้าเกลี้ยง และปลาย dactylus แหลม มีขนที่ขอบด้านล่างเพียงเล็กน้อย

ขาคู่ที่ 5 merus มีความยาวมากกว่าความกว้าง ที่ขอบล่างด้านท้ายมีหนามแหลม 1 อัน propodus และ dactylus มีขนสั้นมากเป็นขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง ขอบล่างด้านท้ายของ propodus เป็นฟันเสี้ยวเล็กมากไม่ชัดเจน ปลาย dactylus เป็นหนามแหลม

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3, 4 และ 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 ขอบด้านข้างเป็นเส้นตรงค่อนข้างขนานกัน ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 ยาว ปลายมีลักษณะเป็นแฉ่ง ผิวด้านในมีหนามสั้นเรียงชิดกัน เป็นแถวที่ล้นปลาย

ลวดลายสี สีทั่วไปเป็นสีเหลืองปนเขียว ที่ขอบสันตามขวางบนกระดอง ขอบพื้นข้างกระดอง พื้นระหว่างตา และขอบหลังกระดองเป็นสีเขียวปนฟ้า ปลายหนามและตุ่มกลมต่าง ๆ ที่ก้ามเป็นสีฟ้าเช่นกัน ขาคู่ที่ 5 เป็นสีฟ้าปนเขียว ขนที่ขอบ propodus และ dactylus เป็นสีส้ม ขอบของรยางค์ปากคู่ที่ 3 และส่วนนอกเป็นสีเขียวปนน้ำเงินในพื้นสีชาวนวล

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเก็บจากแนวปะการัง อุทยานแห่งชาติหาดนินยาง อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต เพศผู้ Coll. No. 1135

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	55.5	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	36.0	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

หาดโนยาง ตำบลไม้ขาว อำเภอลำปาง ภูเก็ต 1M

ลักษณะของ *Thalamita prymna* form a นี้แตกต่างจาก *Thalamita prymna* form b ดังตารางที่ 10

ก. *Thalamita prymna* "form a"   ข. *T. prymna* "form b"

ตารางที่ 10 แสดงลักษณะแตกต่างระหว่าง *T. prymna* form a กับ *T. prymna* form b

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>T. prymna</i> "form a"	<i>T. prymna</i> "form b"
1 ลักษณะพื้นระหว่างตา	แยกออกจากกันชัดเจน	แต่ละพูอยู่ชิดกันมากเห็นเพียงรอยแบ่ง 6 พูเท่านั้น
2. สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง	เป็นเส้นสั้นสั้นอยู่ตรงกลางกระดอง	เป็นเส้นยาวตลอดจรดฐานของฟันข้างกระดองซี่ที่ 1
3. ผิวกระดอง	มีขนปกคลุมทั่วไป	ผิวเกลี้ยง
4. ลวดลายสี	กระดองและขาทุกคู่มีสีน้ำตาลเงินปนเขียวเข้ม ก้ามมีหนามและตุ่ม	กระดองและขาทุกคู่เป็นสีเหลือง ขอบสันตามขวางบนกระดองเป็น

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลักษณะที่แตกต่าง	<i>T. prymna</i> "form a"	<i>T. prymna</i> "form b"
	ต่าง ๆ เป็นสีฟ้า น้ำตาล และแดง ขอบของรยางค์ปากคู่ที่ 3 ส่วนนอกเป็นสีน้ำเงินปนแดงในพื้นสีฟ้าสดใส	สีเขียวปนฟ้า ปลายหนามและตุ่มต่าง ๆ เป็นสีฟ้า ขอบของรยางค์ปากคู่ที่ 1 และส่วนนอกเป็นสีเขียวปนน้ำเงินในพื้นสีขาว

Thalamita danae Stimpson, 1858

(ภาพที่ 62, แผ่นภาพที่ 11 รูปที่ 3)

- Thalamita danae* de Man, 1888. J. Linn. Soc. Lond. (Zool.), 22: 78, pl. IV figs. 8, 9.
- Thalamita danae* Lanchester, 1900. Proc. Zool. Soc. London, 2: 749.
- Thalamita danae* Shen, 1934. Hong Kone Nat., 2 (3): 52-54.
- Shen, 1937. Bull. Raffles Mus., 13: 131.
- Thalamita danae* Sakai, 1937. Studies on the Crabs of Japan, p. 415.
- Thalamita danae* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus., 38: 174.
- Thalamita danae* Tweedie, 1950. Bull. Raffles Mus. Singapore, 21: 84.

- Thalamita danae* Blanco and Lopez, 1956. Div. Fish. Cult. Fish. Biol., Dept. Agr. & Nat. Res., Manila, p. 13.
- Thalamita danae* Stephenson and Hudson, 1956. Aust. J. Mar. Freshw. Re., 8 (8): 335-337, figs. 2N, 3N; pl. 3. fig. 1; pl. 2G, 10D.
- Thalamita danae* Serène, 1968. Singapore Nat. Acad. Sci. Spec. Publ., 1: 68.
- Thalamita danae* Sakai, 1976. Crabs of Japan and Adjacent Seas, p. 369.
- Thalamita danae* พูลสุข, 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสัตววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ, หน้า 102, แผ่นภาพที่ 18 รูป 45, แผ่นภาพที่ 29 รูป 41, 42.
- Thalamita danae* Naiyanetr, 1980b. Dept. Biol. Fac. Sci. Chulalongkorn Univ. Bangkok, p. 32.

ชื่อไทย -

ชื่ออังกฤษ -

ลักษณะเด่น

พินระหว่างตาปลายตัดหัว 3 คู่ สันเขี้ยวในโค้งเล็กน้อย พินข้างกระดอง 5 คู่
 ลำมซีแรกขนาดใหญ่ที่สุด ซีที่ 4 เล็กที่สุด กระดองมีขนสั้นปกคลุมทั่วไป สันบนกระดองชัดเจน
 ก้ามมีผิวนอกขรุขระ เต็มไปด้วยขนและสัน มีมีหนามแหลม ขอบล่างด้านหลังของ
 propodus เป็นหนามแหลมเป็นแถว 7 ถึง 8 อัน สันทั่วไปเป็นสันน้ำเงินปนเขียวเข้ม หนาม
 และนิ้วมีสีน้ำตาลเข้ม

ลักษณะทั่วไป

พื้นระหว่างตาปลายตัดหัว 3 คู่ คู่กลางปลายตัดและมีขนาดกว้างที่สุดอยู่ชิดกัน ฐานคู่ที่ 2 ทับส่วนข้างของคู่กลาง คู่ที่ 3 เป็นรูปกลมมนและมีขนาดเล็กกว่า 2 คู่กลาง สันเขี้ยวในค่อนข้างตรงหรือเป็นสันโค้งเล็กน้อย เขี้ยวเป็นรูปตัว U มีรอยบาก 2 รอย หนวดคู่ที่ 2 ปลายเรียวยาว มีฐานหนวดกว้างเป็นแถวของตุ่ม 7 ถึง 8 ตุ่ม และตรงโคนหนวดคู่ที่ 2 มีตุ่มกลมอยู่ชิดกันมาก 6 ตุ่ม มีตุ่มเล็กมากและขนสั้นทั่วไป

กระดองมีความกว้างมาก มีขนสั้นปกคลุมหนาแน่น สันที่กระดองตอนหน้าชัดเจน ได้แก่ สันบริเวณกระดองส่วนหน้า สันบริเวณเหนือกระเพาะตอนบน บริเวณเหนือกระเพาะตอนกลาง และสันบริเวณเหนือเหงือกส่วนหน้า ซึ่งมีช่องแบ่ง 2 ช่อง พื้นข้างกระดองเป็นหนามแหลม 5 คู่ ลำตัวแรกมีขนาดใหญ่ คู่ที่ 4 และคู่ที่ 5 มีขนาดเล็ก คู่ที่ 4 มีขนาดเล็กที่สุด ขอบหลังกระดองกลมมน

ก้ามทั้งสองมีขนาดใกล้เคียงกัน ผิวด้านบนมีขนสั้นสลับกับปุ่มปม ผิวด้านล่างเรียบ ขอบบนแขนมีหนวด 3 อัน ขอบล่างแขนขรุขระเป็นสันต่ำ ข้อมือมีหนาม 4 อัน คือ หนามขนาดใหญ่ 1 อันที่ข้อมือด้านใน และหนามขนาดเล็ก 3 อันที่ผิวด้านนอก มือมีสัน 6 สัน มีหนามแหลม 5 อัน คือ หนามบริเวณต้นข้อ 1 อัน หนามบริเวณมือต่อกับนิ้ว 2 อัน และกลางมือทางด้านบน 2 อัน นิ้วเรียวยาวปลายนิ้วโค้งงอ ผิวมือด้านในเป็นสันยาว ผิวเรียบ ผิวด้านนอกเป็นสันนูนเรียบ 2 สัน

ขาเดิน 3 คู่เรียวยาว ปล้อง carpus, propodus และ dactylus มีขนละเอียดที่ขอบบนและล่าง

ขาคู่ที่ 5 merus มีขอบล่างเป็นหนามแหลม 1 อัน propodus และ dactylus มีขนละเอียดทั้งขอบบนและขอบล่าง ขอบล่างด้านหลังของ propodus เป็นหนามแหลม 7 ถึง 8 อัน เรียงเป็นแถว ปลาย dactylus เป็นหนามแหลมมาก

ท้องเพศผู้เป็นรูปสามเหลี่ยม ปล้องที่ 3 แคบเล็ก ปล้องที่ 4 เรียบไม่มีสัน ปล้องที่ 3 ถึง 5 เชื่อมต่อกัน ปล้องที่ 6 มีความกว้างมากกว่าความยาว ขอบด้านข้างใกล้ปลายข้อโป่งออกเล็กน้อย ปล้องที่ 7 เป็นรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม

อวัยวะเพศผู้คู่ที่ 1 เรียวยาว ปลายโค้ง ปลายเปิดเป็นร่อง ผิวด้านนอกมีหนาม
เล็ก ๆ เรียงเป็นแถวประมาณ 1 ใน 4 ของความยาว

ลดลายสี สีส้มดำโดยทั่วไปเป็นสีน้ำเงินปนเขียวเข้ม ขณะที่ปกคลุมกระดองเป็น
สีน้ำตาล ปลายหนามทั้งหมดมีสีขาวและปลายสุดสีน้ำตาล นิ้วสีน้ำตาลเข้ม ขนที่ขอบด้านบน
และด้านล่างขอบรยางค์ขา มีสีน้ำตาลปนส้ม

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บจากแนวปะการัง ช่องแล่มลาร์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
เพศผู้ Coll. No. 1122

ขนาดตัวอย่าง

ความกว้างกระดอง	52	มิลลิเมตร
ความยาวกระดอง	33	มิลลิเมตร

ตัวอย่าง

ช่องแล่มลาร์ อำเภอสัตหีบ ชลบุรี 7M 5F 1 FOV., อำเภอนาว ประจวบคีรีขันธ์
1M, ภูเก็ต 1M 1F

การกระจาย

จีน เกาะฮ่องกง คาบสมุทรมลายู นิวซีแลนด์ เกาะติมอร์ เกาะชวา
หมู่เกาะนิโคบาร์ ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย โมแซมบิก และทะเลแดง

ลักษณะภายนอกของ *T. danae* คล้ายคลึงกับ *T. crenata* และ *T. foresti*
ตรงที่มีฐานหนวดคู่ที่ 2 เป็นตุ่มกลมเรียงเป็นแถว บางครั้งในงานภาคสนามอาจทำให้เข้าใจ
สับสนได้ ลักษณะแตกต่างของ 3 สปีชีส์มีดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงลักษณะแตกต่างของ *T. crenata*, *T. foresti* และ *T. danae*

ลักษณะแตกต่าง	<i>T. crenata</i>	<i>T. foresti</i>	<i>T. danae</i>
กระดอง			
ก. ผิวกระดอง	เกลี้ยง	มีขนปกคลุมหนาแน่น	มีขนปกคลุมหนาแน่น บางครั้งหลุดเป็นหย่อม ๆ
ข. เส้นตามขวาง	เป็นเพียงตุ่มกลมเล็ก ๆ เรียงกันเป็นแถว เลื่อนกลาง	เป็นเส้นเล็ก ๆ ชัดเจน	เป็นแถบหนาชัดเจน
ค. พื้นระหว่างตา 3 คู่	คู่กลางมีขนาดกว้าง กว่าคู่อื่น ปลายตัด เฉียง เล็กน้อย	คู่กลางขนาดเท่าคู่อื่น ปลายค่อนข้างมน	คู่กลางขนาดเท่ากับ คู่ที่ 2 ปลายตัดเฉียง เล็กน้อย
ง. พื้นข้างกระดอง 5 คู่	 คู่ที่ 1 ขนาดใหญ่สุด และลดขนาดลงถึงคู่ที่ 5	 คู่ที่ 1 มีขนาดใหญ่สุด และลดขนาดลงถึงคู่ที่ 5	 3 คู่แรกขนาดใหญ่กว่า 2 คู่สุดท้าย คู่ที่ 4 มี ขนาดเล็กที่สุด
ฐานหนวดคู่ที่ 2	เป็นตุ่มเล็กมาก เรียง ติดกัน	เป็นกลุ่มของตุ่มกลม กลุ่มละ 2 ถึง 3 ตุ่ม	เป็นตุ่มกลมค่อนข้างแหลม เล็กน้อยเป็นแถว
ท้องเพศผู้	 	 	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะแตกต่าง	<i>T. crenata</i>	<i>T. foresti</i>	<i>T. danae</i>
อวัยวะเพศผู้ที่ 1			
ลวดลายสี	<p>กระดอง ก้าม และขาเดินเป็นสีเขียวเข้ม ปนเหลือง ตัวอย่างขนาดเล็กจะมีสีเขียวปนน้ำเงิน ปลายก้ามหนีบสีน้ำตาลอมแดง ปลายหนามบนมือและข้อ รวมทั้งพันข้าง กระดองมีปลายสีฟ้าปนเขียว ปลายหนามสีแดงเข้ม โคนนิ้วด้านในมีสีส้ม ปลายขาเดินและขาที่ยอบขามีสีน้ำตาลปนส้ม ออกสีเหลืองนวลอาจมีสีส้มตามข้อ</p>	<p>สีพื้นเป็นสีน้ำตาลปนน้ำเงินเข้ม ก้ามมีแถบสีน้ำเงินลึกลับกับจุดสีขาว หนามและสันต่าง ๆ เป็นสีน้ำเงิน มีจุดสีขาวเป็นลาย ปลายนิ้วเป็นสีน้ำตาลปนแดงและปลายจุดมีสีเหลือง ขาเดินเป็นลายสีน้ำเงินเข้มลึกลับกับจุดสีขาว ปลายสุดสีน้ำตาลปนแดง ขาคู่ที่ 5 มีสีน้ำเงินปนเขียว สดใส ส่วนอกมีสีขาวนวล</p>	<p>เป็นสีน้ำเงินปนเขียวเข้ม ขนที่ปกคลุมเป็นสีน้ำตาล ปลายหนามทั้งหมดมีสีขาว ปลายสุดมีสีน้ำตาล นิ้วมีสีน้ำตาลเข้ม ขนที่ยอบด้านบนและด้านล่างของขามีสีน้ำตาลปนส้ม ออกสีขาวนวล</p>